

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Faktory rozvoje města Kolín - volební chování elektorátu
při volbách zastupitelstva**

Bc. Marie Marková, MPA

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Marie Marková, MPA

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Faktory rozvoje města Kolín – volební chování elektorátu při volbách zastupitelstva

Název anglicky

Factors of the Development of the City of Kolín – Voting Behavior of the Electorate in the Election of the Council

Cíle práce

Diplomová práce vychází v souladu s teorií regionálního rozvoje z předpokladu, že mezi klíčové endogenní proměnné místního rozvoje patří sociální potenciál dané lokality. Specifické místo v tomto ohledu mají místní političtí představitelé, kteří mají zásadní podíl na rozhodování o rozvojových aktivitách. Práce se v tomto kontextu soustředí zejména na oblast vzniku místního zastupitelstva v souvislosti s hodnotovými postoji a politickými prioritami místních obyvatel. Cílem práce v této souvislosti je charakterizovat volební chování elektorátu v případě voleb městského zastupitelstva. Dílčími cíli, které mají přispět k naplnění cíle hlavního, je popis výsledků zastupitelských voleb a dále charakteristika proměnných, které stojí v pozadí rozhodování voličů. S tím také souvisí deskripce podoby místního politického života (politické subjekty a jejich vzájemné vztahy).

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Objektem studia bude volební chování voličů ve městě Kolín při volbách do zastupitelstva města Kolína. Subjekty studia budou samotní voliči a jejich hodnotové a politické postoje. Práce se bude soustředit na období od roku 2010 do roku 2018, kdy proběhly poslední volby místního zastupitelstva. Rozhodující datovou bázi budou tvořit data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření. Práce dále využije formou studia sekundárních dat volební výsledky získané Českým statistickým úřadem. Pro potřeby práce budou dále studovány oficiální materiály města, místní periodikum, materiály politických stran, zápisy z jednání zastupitelstva, atp.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

volební chování, místní rozvoj, zastupitelstvo, volič, hodnotové postoje, politický zájem

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. – BUBENÍČEK, V. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

LYONS, P. – LINEK, L. *Dočasná stabilita? : volební podpora politických stran v České republice v letech 1990-2010*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici se Sociologickým ústavem AV ČR, 2013. ISBN 978-80-7419-160-2.

UHLÍŘ, D. – BLAŽEK, J. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Faktory rozvoje města Kolín - volební chování elektorátu při volbách zastupitelstva" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za cenné a odborné rady při vypracování mé diplomové práce. Poděkování zároveň patří i obyvatelům města Kolín, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, čímž poskytli důležitá a potřebná data k výzkumu volebního chování v komunálních volbách v Kolíně.

Faktory rozvoje města Kolín – volební chování elektorátu při volbách zastupitelstva

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje problematice volebního chování voličů ve městě Kolín při volbách do zastupitelstva města. Práce je pojata jako případová studie. Hlavními subjekty jsou voliči a jejich hodnotové a politické postoje. Teoretická část diplomové práce pojednává o demokracii, politických stranách, formálních aspektech územní samosprávy v ČR, regionálním rozvoji, volbách a volebním chování za využití konceptualizace a operacionalizace uvedené literatury a sekundárních zdrojů. V praktické části diplomové práce je nejdříve metodou komparace a kompilace sekundárních zdrojů charakterizováno město Kolín. Následně je popsána struktura politického života ve městě. Dále jsou popsány výsledky komunálních voleb v roce 2010, 2014 a 2018. Závěr praktické části diplomové práce se věnuje dotazníkovému šetření a následuje provedení analýzy získaných dat a uvedení výsledků dotazníkového šetření.

Klíčová slova: Volební chování, místní rozvoj, zastupitelstvo, volič, hodnotové postoje, politický zájem

Factors of the Development of the City of Kolín - Voting Behavior of the Electorate in the Election of the Council

Abstract

The diploma thesis deals with problem of electorate behaviour in the city Kolin by the city council elections. The thesis is taken as a case study. The main subjects are the electors and their value and political attitudes. The theoretical part is focused on democracy, political parties, formal features of regional self - government in the Czech Republic, regional development, elections and electorate behaviour by using conceptualisation and operationalisation of the introduced literature and secondary sources. In the practical part of the diploma thesis is at first described the city Kolin by method of comparison and compilation of secondary sources. Consequently, the structure of political life in the city is described. Then the result of municipal elections in years 2010, 2014 and 2018 are described. The conclusion of the diploma thesis is devoted to a questionnaire survey and finally an analysis of received data and presenting of the questionnaire survey are submitted.

Keywords: electorate behaviour, local development, authorities, elector, value attitudes, political interest

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Demokracie	16
3.1 Původ demokracie	16
3.2 Klasifikace demokracie	20
3.3 Lokální demokracie.....	21
3.3.1 Normativní přístup.....	22
3.3.2 Deskriptivní přístup	24
4 Politické strany	25
4.1 Definice politických stran	25
4.2 Druhy a faktory koalicí	28
5 Formální aspekty územní samosprávy v ČR.....	30
5.1 Obecní zřízení	30
5.2 Působnost obcí	31
5.2.1 Věcná působnost.....	31
5.2.1.1 Samostatná působnost	32
5.2.1.2 Přenesená působnost.....	33
5.3 Orgány obce	35
5.3.1 Zastupitelstvo obce	35
5.3.2 Rada obce.....	37
5.3.3 Starosta a místostarosta.....	38
5.3.4 Obecní úřad.....	39
5.3.5 Tajemník obecního úřadu	40
5.3.6 Orgány zastupitelstva obce a rady obce.....	41
5.3.6.1 Výbory zastupitelstva	41
5.3.6.2 Finanční výbor a kontrolní výbor	41
5.3.6.3 Výbor pro národnostní menšiny	42
5.3.6.4 Osadní výbor	42
5.3.6.5 Komise.....	43
5.3.7 Správce obce	43
6 Regionální rozvoj v teoretické perspektivě.....	45
7 Volby a volební chování.....	49

7.1	Volby do zastupitelstev obcí	49
7.2	Volební chování	50
8	Praktická část	55
8.1	Město Kolín.....	55
8.1.1	Historie.....	56
8.1.2	Demografická charakteristika	58
8.1.3	Socioekonomická charakteristika	64
8.1.4	Zdravotnictví.....	66
8.1.5	Sociální služby	66
8.1.6	Doprava.....	67
8.1.7	Školství, kultura a sport	68
8.2	Struktura politického života v Kolíně	69
8.2.1	Místní politická uskupení.....	70
	Změna pro Kolín	70
	Oblastní organizace ANO 2011	70
	Kolíňáci 71	
	Volba pro Kolín.....	71
	Komunistická strana Čech a Moravy	72
8.3	Komunální volby v Kolíně.....	73
8.3.1	Komunální volby v Kolíně v roce 2010.....	73
8.3.2	Komunální volby v Kolíně v roce 2014.....	75
8.3.3	Komunální volby v Kolíně v roce 2018.....	77
8.3.4	Volební účast	80
8.4	Dotazníkové šetření.....	81
8.4.1	Analýza výsledků dotazníkového šetření	82
9	Výsledky a diskuze	96
10	Závěr.....	104
11	Seznam použitých zdrojů	107
11.1	Publikace a odborná literatura.....	107
11.2	Legislativní dokumenty.....	109
11.3	Internetové zdroje.....	109
12	Přílohy	115
12.1	Příloha č. 1	115

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva	36
Tabulka 2 Počet obyvatel.....	58
Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva v letech 2010 – 2018.....	60
Tabulka 4 Populační vývoj v letech 2010 – 2018.....	61
Tabulka 5 Obyvatelstvo podle národnosti	62
Tabulka 6 Obyvatelstvo podle rodinného stavu.....	63
Tabulka 7 Vzdělanostní struktura obyvatelstva	64
Tabulka 8 Ekonomická aktivita obyvatel	64
Tabulka 9 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2010	75
Tabulka 10 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2014	77
Tabulka 11 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2018	80
Tabulka 12 Volební účast v komunálních volbách v letech 1990 – 2018	81
Tabulka 13 Trvalé bydliště v Kolíně	82
Tabulka 14 Volební účast v Kolíně 2018	83
Tabulka 15 Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2018	83
Tabulka 16 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018.....	84
Tabulka 17 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018.....	85
Tabulka 18 Volební účast v Kolíně v roce 2014	86
Tabulka 19 Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2014	87
Tabulka 20 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014.....	88
Tabulka 21 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014.....	89
Tabulka 22 Hodnocení účasti ve volbách	90
Tabulka 23 Příčina ovlivnění při rozhodování v komunálních volbách.....	91
Tabulka 24 Zaměření témat v komunálních volbách.....	91
Tabulka 25 Období rozhodnutí voličů v komunálních volbách	92
Tabulka 26 Zájem respondentů o činnost zastupitelstva města	92
Tabulka 27 Rozdělení respondentů podle pohlaví.....	93
Tabulka 28 Rozdělení respondentů podle věku	94

Tabulka 29 Rozdělení respondentů podle rodinného stavu	94
Tabulka 30 Rozdělení respondentů podle dosaženého vzdělání.....	95
Tabulka 31 Rozdělení respondentů podle ekonomického postavení	95

Seznam grafů

Graf 1 Výsledky komunálních voleb v roce 2018 podle dotazníkového šetření (v %) ..	84
Graf 2 Výsledky komunálních voleb v roce 2018 podle dotazníkového šetření	86
Graf 3 Výsledky komunálních voleb v roce 2014 podle dotazníkového šetření	88
Graf 4 Výsledky komunálních voleb v roce 2014 podle dotazníkového šetření	89
Graf 5 Pohlaví – srovnání skutečného stavu s dotazníkovým šetřením v Kolíně (v %).	93
Graf 6 Příčiny ovlivnění volebního rozhodování podle pohlaví.....	97
Graf 7 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle pohlaví.	98
Graf 8 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle pohlaví.	98
Graf 9 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle věku...	100
Graf 10 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle věku.	100
Graf 11 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle vzdělání 101	
Graf 12 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle vzdělání 102	
Graf 13 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle ekonomického postavení (v %).....	103
Graf 14 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle ekonomického postavení (v %).....	103

Seznam použitých zkratk

ANO 2011 = sdružení Akce nespokojených občanů 2011

ČNR = České národní rada

ČR = Česká republiky

ČSAD = Československá státní autobusová doprava

ČSSD = Česká strana sociálně demokratická

ČSÚ = Český statistický úřad

KSČ = Komunistická strana Československa

KSČM = Komunistická strana Čech a Moravy

KSS = Komunistická strana Slovenska

OAD = Okresní autobusovou dopravou

ODS = Občanská demokratická strana

ORP = obec s rozšířenou působností

PČR = Parlament České republiky

PolKost = Spojení slov Poledný a Kostelec nad Černými lesy

STAN = Starostové a nezávislí

TOP 09 = Tradice, odpovědnost, prosperita 2009

TPCA = Toyota Peugeot Citroën Automobile

1 Úvod

Nejdůležitějším faktorem, který významně ovlivňuje rozvoj města, jsou demokratické volby do zastupitelstva města, neboť jejich prostřednictvím obyvatelé města nejen vyjadřují svůj názor, ale zároveň umožňují jednotlivým stranám provést změny v rozvoji města, které deklarovaly před volbami do městského zastupitelstva.

Na komunální volby nejvíce působí volební chování obyvatel, které je významně ovlivněno několika aspekty. Mezi nejdůležitější aspekty jednoznačně patří politické, ekonomické a sociální. Pro objasnění a pochopení jsou využity tři základní modely, k nimž náleží sociologický, sociálně-psychologický (model stranické identifikace) a ekonomický (model racionálního výběru). Sociologický model je koncentrován na volební chování skupin, tudíž především sociálních a náboženských i věkových skupin. Dochází k utváření vzájemných vztahů mezi sociálními skupinami, neboť strany zastupují zájmy sociálních skupin. V sociálně-psychologickém modelu neboli modelu stranické identifikace, je volba považována za zřetelné vyjádření loajality k politické straně. Stranická identifikace je považována za dlouhodobý vztah voliče k dané straně, který obdobně charakterizuje národnost nebo náboženskou identitu, přičemž v pozadí je zřejmá nejen příslušnost k určité skupině, ale především vliv rodiny. Ekonomický model, který je rovněž nazýván modelem racionálního výběru, posuzuje volbu vždy jako nové rozhodnutí voliče podle získaných informací. Z celé škály kandidujících stran si na základě ekonomického modelu volič zvolí stranu, která splňuje podobnost s jeho zájmy, hodnotami a prioritami, neboť volič posuzuje nabídky stran na základě politicky významných témat.

Tato diplomová práce se zabývá především volebním chováním obyvatel v rámci komunálních voleb v Kolíně, které zároveň významně ovlivňují faktory rozvoje města. V teoretické části diplomové práce je podrobně popsána a objasněna daná problematika a důležité pojmy spojené s tématem práce. Praktická část práce je provedena formou případové studie, která je založena na dotazníkovém šetření, které je zaměřeno na volební chování obyvatel města Kolína v rámci komunálních voleb v letech 2014 a 2018. Zároveň je provedena charakteristika města Kolína, místních politických subjektů a jejich politických představitelů, kteří mají zásadní podíl na rozhodování o rozvojových aktivitách.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

V souladu s teorií regionálního rozvoje jsou za významné proměnné považovány endogenní faktory, kterými obvykle bývají místní političtí představitelé a místní politické sbory. V této souvislosti jako smysluplné je se zabývat oblastí ustanovování místních zastupitelstev, z čehož také pramení cíl diplomové práce, kterým je charakterizovat volební chování obyvatel města Kolína na základě voleb do zastupitelstva města. Za účelem naplnění hlavního cíle byly stanoveny i dílčí cíle, k nimž patří popis výsledků voleb do zastupitelstva města a následná charakteristika proměnných, které přispívají k ovlivnění rozhodování voličů. S tím souvisí charakteristika místního politického života s představením místních politických představitelů. Za účelem zodpovězení výše uvedených cílů byly sledovány komunální volby v letech 2010, 2014 a 2018.

2.2 Metodika

Diplomová práce se věnuje problematice volebního chování voličů ve městě Kolín při volbách do zastupitelstva města. Práce je pojata jako případová studie. Hlavními subjekty jsou voliči a jejich hodnotové a politické postoje. Zkoumané období diplomové práce je stanoveno od roku 2010 do roku 2018. Za účelem získání dat bylo provedeno dotazníkové šetření ve městě Kolín. Kompletní dotazník je přiložen v příloze č. 1.

Teoretická část diplomové práce bude pojednávat o demokracii, politických stranách, formálních aspektech územní samosprávy v ČR, regionálním rozvoji, volbách a volebním chování za využití konceptualizace a operacionalizace uvedené literatury a sekundárních zdrojů.

V praktické části diplomové práce bude nejdříve metodou komparace a kompilace sekundárních zdrojů charakterizováno město Kolín. Následně bude popsána struktura politického života ve městě. Dále budou popsány výsledky komunálních voleb v roce 2010, 2014 a 2018. Závěr praktické části diplomové práce bude věnován dotazníkovému šetření, které bude probíhat v období od 2. ledna 2020 do 31. ledna

2020. Distribuce dotazníků bude realizována osobním oslovením a předáním náhodným respondentům v kolínské nemocnici a v nákupních centrech na území města Kolína. Během osobního představení výzkumu volebního chování kolínských obyvatel a účelu dotazníků budou náhodní respondenti informováni nejen o zachování anonymity, ale zároveň budou upozorněni, že dotazník je určen pouze respondentům s trvalým bydlištěm v Kolíně. Náhodní respondenti budou rovněž požádáni, aby vyplněné dotazníky odevzdávali v hlavní recepci nemocnice a informačních centrech příslušných nákupních center. K zajištění anonymity budou využity sběrné urny. Následně bude provedena analýza získaných dat a uvedení výsledků dotazníkového šetření.

3 Demokracie

3.1 Původ demokracie

Pojem demokracie pochází z řečtiny odvozením ze slova *démokratiá*, které je složeno z řeckých výrazů *démos* – lid a *kratein* – vládnout. Z toho důvodu význam slova demokracie znamená vláda lidu.¹ Demokracie vznikla v pátém století před naším letopočtem, kdy v některých městských státech byl zaveden politický systém, kde měl svrchovaný lid právo vládnout si sám a zároveň vlastnil veškeré nezbytné zdroje a instituce. Z této řecké představy se i po mnoha letech stále odvíjejí moderní demokratické myšlenky, které pomáhají vytvářet podobu demokratických metod a institucí.²

Demokracie od svého počátku prošla řadou historických proměn, které přinesly vývoj demokratických forem. Historický vývoj demokracie vymezil Robert Alan Dahl do tří velkých demokratických transformací, kdy první transformace podle Roberta Alana Dahla začala v éře antického Řecka a byla spojena s malými městskými státy. Jako první zdroj demokratické teorie a praxe považoval Robert Alan Dahl tuto klasickou demokracii, a jako další zdroj demokracie označoval republikánskou tradici, která sice pramenila také z Řecka, ale zásadní rozvoj nastal až v antickém Římě. V osmnáctém a devatenáctém století nastala druhá transformace, která představovala transformaci od městského státu k národnímu státu, což znamenalo demokracii se zastupitelskou formací vlády a s myšlenkou politické rovnosti, kde politického rozhodování se účastní občan – volič, který volí své zástupce – reprezentanty. Druhá transformace nejen zúžila meze demokracie, neboť již nebyla umožněna přímá forma účasti lidu při tvorbě zákonů, ale zároveň meze demokracie rozšířila, neboť umožnila zvýšení počtu lidí, kteří žili ve společném právním a ústavním systému, v němž používali stejných práv. Pro vznikající demokracie z druhé transformace používal Robert Alan Dahl pojem polyarchie.³ Na konci dvacátého století se demokracie začala potýkat s problémy a právě s jejich řešením Robert Alan Dahl spojoval třetí transformaci. Realizace ideální demokracie se neuskutečnila v žádné zemi na celém světě, zatímco polyarchie byly

¹ HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. *Fenomén Demokracie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 15.

² DAHL, R., A. *Demokracie a její kritici*. 1995, s. 17.

³ HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. *Fenomén Demokracie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 19 – 22.

rozšířeny do velké části světa. Ve třetí transformaci se stává značnou výzvou právě realizace demokracie v nově formujících nadnárodních útvarech, kde je zřejmý rozvoj demokracie nejen v kvalitnější informovanosti občanů o politických problémech pomocí nových telekomunikačních a informačních technologií, ale především k zapojení občanů do národního politického systému.⁴

Pojmem polyarchie Robert Alan Dahl označoval soudobé stavy systému, které byly označovány jako západní demokracie. Právě v tomto smyslu polyarchie označuje reálný stav, zatímco demokracie se stává ideálem.⁵ Podle Roberta Alana Dahla polyarchie je politický řád, ve kterém je občanství rozšířeno na poměrně velkou část obyvatelstva a občanská práva zahrnují možnost být v opozici a hlasováním odvolat nejvyšší úředníky vlády. Prvním rysem se polyarchie liší od výlučnějších systémů vlády, neboť přestože je v nich opozice povolena, je vláda i zákonná opozice omezena jen na malou skupinu lidí tak, jak bývalo ve Velké Británii, Belgii, Itálii a dalších zemích ještě před zavedením všeobecného hlasovacího práva. I druhým znakem se polyarchie liší od zřízení, kde i když většina dospělých jsou občané, občanství nezahrnuje právo být v opozici a odvolat vládu hlasováním, jako je možné v moderních autoritářských režimech. Polyarchie je politický systém, který je vyznačován přítomností sedmi institucí, jež musí existovat všechny, aby bylo možné vládu označovat jako polyarchie. Mezi sedm institucí patří:

- 1) Volení vládní úředníci – kterým je ústavně svěřena kontrola nad vládním rozhodováním o politice
- 2) Svobodné a spravedlivé volby – ve kterých jsou voleni vládní úředníci
- 3) Všeobecné volební právo – kde všichni dospělí mají právo hlasovat
- 4) Právo ucházet se o úřad – kdy všichni dospělí mají právo ucházet se o volené úřady ve vládě, ale pro zastávání úřadu může být věková hranice vyšší než u práva volebního
- 5) Svoboda projevu – kdy občané mají právo vyjadřovat se nejen k politickým záležitostem, ale mají právo kritizovat úředníky, vládu, zřízení, společensko-ekonomický řád i ideologii bez nebezpečí přísného trestu
- 6) Alternativní informace – které jsou chráněny zákonem a občané mají právo vyhledávat jejich zdroje

⁴ HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. *Fenomén Demokracie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 22 – 23.

⁵ MAREŠ, M. *Polyarchie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 251.

7) Svoboda sdružování – neboť občané mají právo vytvářet nezávislá sdružení nebo organizace včetně nezávislých politických stran a zájmových skupin.⁶

Pro nejvyšší uskutečnitelné dosažení demokratického procesu ve vládě země jsou nezbytné všechny instituce polyarchie, které ale samy nejsou dostačující. Polyarchie podle Roberta Alana Dahla nedosahuje úrovně demokratického procesu, který Robert Alan Dahl definuje následovně:

- 1) Rovné hlasovací právo – kdy každý občan musí mít možnost vyjádřit své preference, které budou brány jako rovnocenné a při rozhodování musí být brány v úvahu
- 2) Účinná participace – každý občan musí mít přiměřenou a rovnoprávnou příležitost vyjádřit své preference v procesu přijímání závazných kolektivních rozhodnutí
- 3) Pochopení založené na informacích – každý občan musí mít přiměřené a rovnoprávné možnosti ke zjištění, zda rozhodování a jeho preference budou vyhovovat zájmům občanů
- 4) Konečná kontrola programu démem – démos musí mít možnost rozhodnout, o které záležitosti se bude v demokratickém procesu rozhodovat a zařadit danou záležitost na program jednání
- 5) Univerzálnost – démos musí zahrnovat všechny dospělé členy společnosti, tudíž lze hovořit o všeobecném volebním právu.⁷

Během dlouhého historického vývoje demokracie nedocházelo vždy k jednotnému chápání demokracie, což lze názorně předvést na nejslavnější definici, kterou v roce 1863 ve svém gettysburgském projevu pronesl americký prezident Abraham Lincoln při rozhodování o americké demokracii, kde definoval demokracii jako vládu lidu, vládu prostřednictvím lidu a vládu pro lid. Po následném rozboru tří složek definice Abrahama Lincolna lze rozvést zřejmě tak, že první složka vláda lidu se stává mocí lidu nejen proto, že zahrnuje celý lid, ale i z důvodu získávání legitimacy, která pramení z podpory lidu, tudíž to je vláda se souhlasem lidu. Druhou složku vlády prostřednictvím lidu lze objasnit ve smyslu široké účasti lidu na procesu vládnutí. Třetí složku vlády pro lid lze chápat tak, že se snaží působit pro společné blaho všech lidí a zajištění práv jednotlivců. Zásadní problém byl na základě rozdílné, obsahově často i zcela účelové interpretace těchto základních principů, neboť je neakceptovaly jen západní v

⁶ DAHL, R., A. *Demokracie a její kritici*. 1995, s. 202 – 203.

⁷ MAREŠ, M. *Polyarchie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 253 – 254.

současnosti liberální demokracie, ale během dvacátého století se jimi začaly zaštitovat i autoritářské režimy nebo dokonce totalitární komunistické režimy, které se považovaly za nejlepší socialistické demokracie. Liberální demokracie kladly důraz na garanci práv jednotlivců a ideu právního státu. Komunistické režimy formálně zdůrazňovaly všeobecnou účast na správě věcí veřejných a samozřejmou starost o zájmy obyčejného občana, ale zásadně odmítaly liberální model demokracie. V mnoha státech rozvojového světa populisticko nacionalističtí vládcové zdůrazňovali svou legitimitu vůdců s posvěcením národa.⁸

Analýzou různých výkladů všech tří složek definice demokracie Abrahama Lincolna se zabýval i italský politolog Giovanni Sartori, který uvedl, že první složka vláda lidu může být chápána tak, že si lid vládne sám, což je přímá demokracie nebo, že lid je pouhým objektem vlády, což znamená ovládaným, anebo vláda vychází z lidu tak, že zákonost se odvozuje ze souhlasu lidu. Je zřejmé, že již výklad první složky ukazuje nejen různé formy demokracie, ale i různé systémy vlády, které ale s demokracií vůbec nesouvisí. Druhou složku vládu prostřednictvím lidu ohodnotil Giovanni Sartori jako příliš nejasnou, a proto ji nelze přesně specifikovat. Zatímco třetí složka vláda pro lid se jeví jednoznačněji, neboť znamená vládu pro dobro lidu, tudíž v jeho prospěch. Je zřejmé, že i tento pojem lze snadno zneužít, neboť i Komunistická strana Československa čtyřicet let zdůrazňovala, že její vláda slouží lidu. Giovanni Sartori svým rozбором tří složek definice demokracie upozornil na problematičnost jednotného chápání a výkladu pojmu demokracie, neboť v moderní době je slovo demokracie používáno univerzálně, a tudíž v současné době je obecná shoda ve výkladu pojmu demokracie téměř nemožná.⁹ K výsledku svého rozboru Giovanni Sartori řekl: „Až do 40. let (20. století – pozn. autorů) lidé věděli, co je demokracie, a buď se jim líbila nebo ji odmítali. Od 40. let všichni tvrdíme, že demokracii přijímáme, ale už se neshodujeme v tom, čím je. Žijeme v časech, které je možné přízračně charakterizovat jako věk konfúze v chápání demokracie.“¹⁰

⁸ HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. *Fenomén Demokracie*. In: HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L.: *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. 2003, s. 15 – 16.

⁹ Tamtéž, s. 16 – 17.

¹⁰ Tamtéž, s. 17.

3.2 Klasifikace demokracie

Demokracie jako formu vlády lze klasifikovat podle typu účasti lidu na rozhodování, a to na přímou, nepřímou a autoritativní demokracii. Dále podle množství lidí z dospělé populace, kteří mají politická práva, lze klasifikovat demokracii na neomezenou a omezenou. Podle stupně naplnění principů demokracie je demokracie rozdělena na reálnou a formální.¹¹

Přímá demokracie, která je nazývána také participační nebo referendová, znamená typ demokracie, kde se na rozhodování podílí lid přímo. Její možnosti vzrůstají s růstem vzdělanosti občanů. Přímá demokracie je uplatňována formou referend nebo plebiscitů a v moderní době se stává doplňkem demokracie nepřímé. Nepřímá demokracie, neboli zastupitelská, je typem demokracie, kde rozhodují zástupci, kteří jsou voleni lidem. Přímá volba starostů obcí, primátorů měst i prezidenta republiky se nachází na rozhraní mezi přímou a nepřímou demokracií, neboť občan může přímo ovlivnit jejich výběr, ale o věcných záležitostech v jejich kompetencích již nemá možnost přímo rozhodovat. Tudíž z hlediska formy se jedná o přímou demokracii, ale z hlediska obsahu o nepřímou demokracii. Autoritativní demokracie je typem demokracie, ve které se vyskytuje autorita i původně zvolená, která ale rozhoduje autonomně a své rozhodování zakrývá povinnými nebo dobrovolnými plebiscity. Omezená a neomezená demokracie je typem demokracie, kde rozhoduje konkrétní historická situace a porovnání počtu lidí, kteří mají politická práva. Pojem občan může být vymezen sociálním statutem nebo věkem, neboť právě omezení účasti na politickém rozhodování bývá spojeno se sociálním statutem, třídním zařazením, vzděláním, majetkem, vojenskou službou i právní nezpůsobilostí. Reálná a formální demokracie je založena na rozdílu mezi deklarovanými i právně zakotvenými svobodami a jejich naplňováním. Formální demokracií byla označována buržoazní demokracie v období socialismu, jelikož spočívala v ekonomické nerovnosti sociálních skupin, čímž docházelo k odlišným podmínkám pro ovlivnění rozhodování. Západní politická věda ovšem socialistickou demokracii označovala za totalitární nebo autoritativní systém, kde se demokracie stává jen vnější formou pro uplatnění diktátu nomenklatury. Rozdíl v možnostech realizace zájmů jednotlivých sociálních skupin rozlišuje rozdíl mezi reálnou a formální

¹¹ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*. 2003, s. 154.

demokracií. Současné západní liberální demokracie jsou považovány za určitý vzor moderních demokracií, k jejichž základním znakům patří:

- účast občanů na tvorbě, výběru a kontrole státní politiky
- účast občanů na výběru státních funkcionářů
- podřízení menšiny většině v rozhodovacím procesu při respektování politických postojů a práv menšiny
- právní rovnost subjektů politického života
- ústavně zakotvený soubor politických práv a svobod občanů.¹²

3.3 Lokální demokracie

V centru pozornosti politických věd se lokální úroveň demokratického procesu v minulosti příliš nenacházela, neboť byla zastíněna nejen politickou národní úrovní, ale i nadnárodní úrovní. Z toho důvodu docházelo k přenosu jevů, vztahů i interpretačních modelů z politických vyšších úrovní na lokální politickou úroveň. I pozornost politologů a sociologů byla po roce 1989 zaměřena především na přechod k demokracii a transformační proces a až mnohem později po reformě územní veřejné správy, která byla spojena především s posilováním samostatné působnosti obcí, byla činnost samosprávných orgánů v municipalitách považována za důležitou oblast politického života společnosti.¹³ Tento názor sdílel i politolog Lukáš Valeš, který napsal: „Samospráva [...] sehrává v moderní demokracii významnou roli. Proto se v teorii veřejné správy i ve vyjádřeních politiků setkáváme dokonce s názorem, že představuje ‚čtvrtou moc‘ ve státě, která se těší stejné nezávislosti jako ostatní moci.“¹⁴ V oblasti místní samosprávy se důležitým hlediskem stává samosprávná obec, která pro občana znamená přirozený prostor, ve kterém se občan bezprostředně pohybuje. Z toho důvodu lokální politika zaujímá své místo hned za národním státem, se kterým se identifikuje. V lokální komunitě má občanská zkušenost zcela odlišnou povahu než ve vztahu k politice na národní úrovni, neboť příslušnost k lokální komunitě je odlišná od identifikace s národem nebo národním státem, z čehož vychází nejen svébytnost, ale především i

¹² PROROK, V., LISA, A. *Politologie*. 2003, s. 154 – 156.

¹³ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 7.

¹⁴ Tamtéž, s. 7.

specifičnost demokracie v lokálním politickém prostoru. Lokální demokracii lze posuzovat na základě normativního nebo deskriptivního přístupu.¹⁵

3.3.1 Normativní přístup

Publikace *Democracy At The Local Level* zpracovala teoretický koncept lokální demokracie jako demokratického zřízení na lokální úrovni, kde jsou uvedeny výzvy a podněty pro reformu demokratických institucí na lokální úrovni, které v současnosti vycházejí z jejich konfrontace s celosvětovými globalizačními procesy. Z teoretického konceptu je zřejmé, že lokální vládnutí je vnímáno jako řízení konfliktních situací a lokální demokracie je koncipována ve dvou rovinách. V první rovině je jako instituce lokální vlády, což představuje starosta, obecní rada, zastupitelstvo a další. A ve druhé rovině jako organizace nebo různé aktivity občanské společnosti, z čehož vyplývá, že v normativním přístupu je lokální demokracie založena na úzkém a vzájemně se posilujícím vztahu mezi místní vládou a občanskou společností, který se stává zásadním nejen pro identifikaci daných problémů, ale zároveň i pro jejich řešení. Rozložení rozhodovacích pravomocí a odpovědnosti mezi lokální administrativu a občany místní komunity se stává hlavním hlediskem lokálního demokratického vládnutí, tudíž tímto způsobem koncipované samosprávy. V publikaci u definice lokální demokracie autoři vycházejí z obecného chápání demokratických institucí, kdy mezi základní a obecně aplikovatelné demokratické instituce jsou zahrnovány:

- pravidelně se opakující volby
- právo politické opozice a menšin na vyjádření svých představ včetně možnosti ovlivnit rozhodovací proces
- možnost alternace vlád
- uznání a ochranu základních občanských a politických práv
- právo na osobní rozvoj, ekonomická a ekologická práva.¹⁶

Základní instituce v lokální demokracii jsou zároveň doplněny o klíčové pojmy, mezi které patří občanství a komunita, diskuse, politická socializace, dobrá vláda a sociální prosperita. Pojem občanství a komunita, tudíž obec představuje jako základní princip fungování lokálního společenství, čímž je občanská participace, která usnadňuje zavádění prvků přímé demokracie. Vyšší úroveň politické socializace občanů

¹⁵ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 7 – 15.

¹⁶ Tamtéž, s. 11 – 12.

představující znalost prostředí, řešených problémů a rozhodovací schopnosti může prostřednictvím příslušníků komunity ovlivnit rozhodovací proces. Pojem diskuse znamená posun od agregativního modelu demokracie, který v teoriích demokracie dominoval po druhé světové válce, k deliberativnímu chápání demokracie. Agregativní model demokracie zdůrazňuje význam soutěživých voleb jako prostředku alternace vlád, neboť předpokládá, že občané sice ve volbách vyjadřují své politické názory a preference, což ale občanům neumožňuje veřejně prezentovat své názory, a tudíž ani je obhajovat nebo přesvědčovat ostatní o jejich správnosti ve veřejné diskusi. Zatímco v deliberativním chápání demokracie je hlavním zdrojem legitimacy spontánně utvářené veřejné mínění, tudíž utvořené odděleně od procesu formování politické vůle v rámci politických institucí. Hlavním cílem deliberace je konsenzus, který ale nemusí být vždy ve společnosti dosažen. V případě nedosažení konsenzu umožňuje deliberativní model demokracie, jehož hlavním prostředkem je komunikace ve veřejné sféře, především menšinám ovlivňovat veřejné mínění, a tím měnit postoje většinové společnosti. Zatímco v agregativním modelu by většinová společnost svým počtem menšinu vždy přehlasovala. Pojem dobré vlády a sociální prosperity je považován za zastřešující princip, který přináší rovnost mezi lokálními demokraciemi a participačním modelem demokracie, neboť základním prvkem ke vzniku dobré vlády a rozvoje sociální prosperity celého společenství je považována ctnostná a rozumná společnost. Z toho důvodu nejen k budování soběstačné a společensky angažované komunity, ale především ke zlepšení dobrých vztahů mezi občany by v daném pojetí měla být nápomocna právě lokální demokracie.¹⁷

Lokální demokracie, která je postavena na představených klíčových pojmech, zcela jednoznačně pramení z tradice občanského republikanismu, kdy hlavní důraz je kladen na občanskou participaci. Z toho důvodu je zřejmé, že lokální demokracie v daném pojetí se jednoznačně ztotožňuje s participativním modelem demokracie, neboť dochází k zaměření na úroveň i širší zapojení všech občanů komunity do místního politického procesu. Normativní teorie lokální demokracie zdůrazňuje posun hranic stupnice od reprezentativity k občanské participaci, kdy politický proces v lokální úrovni získává

¹⁷ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 12 – 14.

zásadní význam, neboť voličům umožňuje aktivně se podílet, a tím i ovlivňovat záležitosti, které se voličů bezprostředně dotýkají.¹⁸

3.3.2 Deskriptivní přístup

Na základě deskriptivního přístupu lokální demokracie plní funkci odlišení politického prostoru, kde působí demokratické instituce. Tento pojem je nejčastěji používán ve studiích, které se sice přímo modely lokální demokracie nezabývají, ale přesto daným pojmem demokratický charakter místní samosprávy studie naznačují. Z důvodu rozličnosti nejen komunálních politických prostředí, ale především i z praktické nutnosti rozlišení skupin funkčních modelů lokálních politických systémů, jednoznačně vyplývá, že podobně jako v teoriích normativně orientovaných, má lokální demokracie kombinovaný charakter na základě pohledu empiricky orientovaného pojetí. Z aspektu deskriptivních přístupů k jeho definici jsou, tudíž pojem lokální demokracie rozlišovány především demokratické instituce na lokální úrovni od demokratických institucí vyšších politických úrovní, od nichž jsou zároveň odvozeny i některá hlediska fungování lokálních politických systémů.¹⁹

¹⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 14 - 15.

¹⁹ Tamtéž, s. 15 – 17.

4 Politické strany

4.1 Definice politických stran

V moderních demokratických zemích je celkový politický život ovládán především politickými stranami, ale i nátlakovými skupinami. Hlavním cílem politických stran je dobýt moc v zemi, anebo se alespoň podílet na jejím vykonávání. Z toho důvodu usilují o získání největšího počtu hlasů ve volbách, aby dobyly poslanecká a ministerská křesla a mohly utvořit vládu. Zatímco cílem nátlakových skupin je pouze ovlivňování politické moci vyvíjením nátlaku, neboť působí na politické předáky, aniž by chtěly zaujmout jejich místo. I podle Miroslava Nováka, který se odkazoval na Maurice Duvergera, nátlakové skupiny pouze působí na moc, neboť se jen snaží ovlivnit lidi, kteří v danou chvíli jsou u moci, ale v žádném případě netouží dostat k moci své vlastní lidi. Zatímco politické strany se jednoznačně snaží moc dobýt a vykovávat. Zároveň je zřejmé, že nátlakové skupiny se vyskytují ve všech politických režimech i ve všech dobách, což u politických stran neplatí.²⁰

Zvláštní kategorii nátlakových skupin tvoří nová politická hnutí, kterým někteří voliči ve volbách dávají přednost před klasickými politickými stranami. Prosazující se politické strany se již nesoustředí pouze na jednu určitou vrstvu obyvatel, a na několik lehce srozumitelných cílů, ale naopak většinou oslovují širokou paletu voličů zveřejněním velkého množství cílů, tudíž voliči již nenacházejí politické strany, které by jim vyhovovaly, a proto dávají přednost nějakému politickému hnutí, které je charakterizováno jen jedním cílem. Nová politická hnutí většinou vznikají z nějakých občanských aktivit, jako např. ochránci životního prostředí, kteří protestují proti stavbě atomové elektrárny, čímž dávají podnět ke vzniku ekologického hnutí. Z počátku tato netradiční politická hnutí obvykle inklinují k tomu, že mluví za všechny své generační vrstevníky nebo stejně postižené diktátem průmyslového rozvoje, konzervativním myšlením nebo totalitou. Právě v době, kdy jsou politická hnutí postavena před významný úkol nejen bourat vše staré, ale především vytvářet účinné koncepce k přestavbě společnosti, se politická hnutí vždy politizují, štěpí a jejich části většinou dostávají podobu klasických, a tudíž názorově vyhraněných politických stran.²¹

²⁰ NOVÁK, M. *Systémy politických stran Úvod do jejich srovnávacího studia*. 1997, s. 19.

²¹ Tamtéž, s. 19 – 20.

K nejfrekventovanějším výrazům politického slovníku jednoznačně patří pojem politická strana. Přestože tento pojem bývá všeobecně vnímán jako srozumitelný a samozřejmý, jednotlivé výklady tohoto pojmu jsou značně odlišné. Rozličné chápání pojmu politické strany je spojeno s odlišnými formami přístupu nejen k politické straně, ale především k politickému stranictví. Zároveň často dochází k nepochopení úlohy politické strany v současné demokratické společnosti, což přináší extrémní vnímání politických stran v obou krajních pozicích, kdy na jedné straně dochází až ke zbožštění politické strany a na druhé straně k odmítání politických stran jako nepotřebných až škodlivých politických subjektů.²²

Klasickou definici politické strany formuloval již v roce 1770 Edmund Burke, kdy řekl: „*strana je seskupení lidí, kteří se spojují, aby společnými silami prosazovali národní zájem, a to na základě nějakého konkrétního principu, na němž se všichni shodují*“.²³ Definice Edmunda Burka byla kritizována Josefem Aloisem Schumpeterem, který považoval tuto racionalizaci za nebezpečnou, neboť je velmi lákavá. Podle Josefa Aloise Schumpetera politická strana není organizací k uskutečnění společného dobra, ale stává se skupinou, kde se sjednocují její členové za účelem získání politické moci. Tato argumentace může být v realitě komplikovaná, jelikož mohou existovat celé politické strany nebo jen jejich části, anebo alespoň jednotliví členové se skutečným přesvědčením, že se snaží o realizaci společného dobra. Zároveň lze předpokládat, že politické strany se většinou skutečně snaží o realizaci obecného dobra, ale toto společné dobro bývá jednotlivými politickými stranami často různě interpretováno. Obecné blaho nelze definovat jako objektivní veličinu, z čehož ale zároveň vyplývá, že současně není možné popřít upřímné usilování jednotlivých stran o naplnění své představy obecného dobra. Neřešitelný rozpor by nastal, pokud by obecné blaho bylo objektivně definovatelné i poznatelné a strany by se snažily o jeho realizaci, ale i v tom případě by se různé politické strany stejně upřímně snažily o realizaci stejného a poznatelného společného dobra, a tím by se stala jejich konkurence zcela zbytečnou až by nakonec ztrácela smysl i jejich existence, jelikož stejný cíl v podobě uskutečnění objektivně existujícího i poznatelného společného dobra by jistě musela mít na zřeteli většina společnosti.²⁴

²² FIALA, P., STRMISKA, M. *Teorie politických stran*. 1998, s. 14 – 15.

²³ Tamtéž, s. 18.

²⁴ Tamtéž, s. 17 – 20.

V následující definici politické strany s důrazem na ideologický projekt francouzský politolog François Goguel uvádí: „*strana je ,seskupení určené k účasti na politickém životě, k částečnému nebo úplnému dobytí moci a prosazení myšlenek a zájmů svých členů*“.²⁵ V souvislosti s touto definicí politické strany se už nejedná jen o prosazování ideálů, ale zároveň také zájmů, s čímž se již lze setkat u zájmových a nátlakových skupin. Definice Françoise Goguela zároveň zdůrazňuje další prvek, který představuje snahu o částečné nebo úplné dobytí moci. V případě rozlišení nátlakových skupin podle toho, zda jim jde o ideály nebo o zájmy, je třeba zároveň rozlišovat i politické strany, zda jim nejde především o dobytí a udržení moci, čehož strany chtějí docílit svým ideologickým programem, který hlásají, anebo zda moc a její vykonávání se nestaly jen pouhým prostředkem k prosazování svých hlásaných názorů. Z toho důvodu se ideologický projekt může stát druhotným, nebo naopak podstatným až do té míry, kdy politická strana raději odmítne účast na moci, než by se zpronevěřila svým zásadám. Na základě této argumentace je nezbytné odlišit ideologický program od pouhé propagandy nebo taktiky, které politické strany využívají.²⁶

V současné době jsou klasické formáty politických stran již překonány, neboť po volbách v ČR nejen v roce 2010, ale především v roce 2013 skončilo strukturované stranictví, kde dominovaly zavedené strany levoprávního spektra v podobě ODS a ČSSD, mezi nimiž se pohybovala KDÚ-ČSL, a začala nová etapa vývoje stranického systému i demokracie. Poptávka po nových stranách i po novém začátku demokracie byla vyvolána systémovým selháním zavedených politických stran. Z toho důvodu po volbách v roce 2013 v ČR byla zahájena kvalitativně nová politická situace, kdy se vedle sebe společně vyskytují dva typy politických stran. Prvním typem jsou zavedené subjekty, které zachovávají některé znaky tradičních masových stran, a druhým typem jsou nové subjekty, které se s érou masových stran zcela rozcházejí. Nové strany jsou formovány jako specifické elitní strany manažerského typu, které se vyznačují nejen minimální členskou základnou, téměř žádnou organizační strukturou, omezeným používáním demokratických mechanismů při vnitrostranickém rozhodování a minimálním programem, ale především dominantním postavením vůdčích osobností. Na politickém a volebním trhu jsou nové strany na základě takových dispozic sice mnohem flexibilnější, ale zároveň jsou nejen mnohem nepředvídatelnější a

²⁵ NOVÁK, M. *Systémy politických stran Úvod do jejich srovnávacího studia*. 1997, s. 21.

²⁶ Tamtéž, s. 21 – 22.

nestabilnější, ale především přináší rizika oligarchizace. Tyto strany nenabízejí propracovaný program, ale jen krátkodobé cíle, manažerské schopnosti jako profesionalizaci, marketing, centralizaci, výrazné osobnosti a protestní ideologii, kterou zaměřují proti stranickému establishmentu. Podkategorií novodobé elitní strany se stávají strany–firmy, které jsou zakládány podnikateli, kteří v nich sehrávají dominantní úlohu. Zároveň se obklopují úzkým okruhem manažerů z vlastní firmy, čímž v politice uplatňují manažerské i marketingové postupy. Mezi hlavní výhody patří flexibilita a sázka na osobnosti, zatímco nevýhodou je zejména střet zájmů a náklonnost k oligarchizaci politiky.²⁷

4.2 Druhy a faktory koalicí

Nevyhnutelnou realitou je uvědomění, že zcela obvyklým hlavním cílem politických stran se stává výkon moci, který je uskutečňován politickými stranami samostatně nebo v rámci koalice, tudíž ve spolupráci s jinými stranami. I podle Raymonda Arona politické strany jsou: „*víceméně organizovaná dobrovolná seskupení, která vyvíjejí víceméně stálou činnost, a ve jménu jistého pojetí obecného společenského zájmu se ucházejí o to, aby samy nebo v koalici převzaly funkce vlády*“.²⁸ Maurice Duverger představuje koalici jako příležitostný stav a alianci jako trvalejší vztah, ale Giovanni Sartori termín koalice užívá pro stabilní aliance, zatímco aliance představuje jako přechodné. V základním rozlišení se aliance rozdělují na volební, parlamentní a vládní, kdy volební se týkají kandidátů, parlamentní poslanců a vládní ministrů. V případě parlamentní koalice mohou být provládní nebo protivládní, které se nazývají opoziční. V oblasti koalicí se lze setkat s nejrozmanitějšími stupni, tudíž od náhodné i výjimečné koalice až po přesně organizované aliance se společnými institucemi. Také volební aliance mohou nabývat různých forem, jelikož jsou klasifikovány nejen podle těsnosti, ale podle toho, v jakém volebním systému jsou uzavřeny. V takové klasifikaci rozhodují společné kandidátky nebo kandidátní listiny v prvním nebo druhém kole, vzájemná odstoupení při druhém kole, smlouvy o rozdělování zbytků, anebo o sdružování volebních listin. Aliance lze uzavřít mlčky, neboli tacitně, anebo výslovně, tudíž explicitně. Výsledkem tacitní koalice může být prosté odstoupení kandidáta ve druhém

²⁷ KLÍMA, M. *Od totality k defektní demokracii: Privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. 2015, s. 45 – 48.

²⁸ NOVÁK, M. *Systémy politických stran Úvod do jejich srovnávacího studia*. 1997, s. 22.

kole. Pokud odstoupí kandidát a zároveň požádá své voliče, aby své hlasy odevzdali jinému kandidátu, kterého sám určil, tak v takovém případě se jedná o výslovnou alianci, která sice bývá účinnější, ale většinou nepříjemnější než aliance tacitní. Vznik tacitní aliance, ale není možný při proporcionálním volebním systému.²⁹

Volební aliance se také rozdělují podle stupně centralizace stran na celostátní nebo místní, tudíž lokální. Lokální aliance podobně jako tacitní aliance bývají pro strany mnohem pohodlnější, neboť uzavírání koalic na základě svého uvážení ponechávají pouze na regionech, čímž bývá stranám umožněn střed, aby v některých obvodech došlo ke spojení s pravicí, zatímco v jiných s levicí. Mezi celostátní a lokální aliancí, ale v některých případech dochází ke kolizím. Volební koalice lze zároveň rozlišovat na vynucené a fakultativní, neboli dobrovolné. Vynucená koalice je v případě použití jediné společné kandidátky, kterou volič nemůže ovlivnit. Zatímco fakultativní, neboli dobrovolná volební koalice, ponechává voličům svobodné rozhodnutí, neboť na základě smlouvy o vzájemném odstoupení kandidáta ve druhém kole voliči mohou, ale nemusí volit kandidáta, kterého jim odstoupivší kandidát doporučil.³⁰

Zároveň důležité rozlišení je mezi vládou a opozicí, neboť skutečné rozdělení moci není mezi legislativou a exekutivou, ale právě naopak mezi vládou a opozicí. Zatímco západní demokracie je vyznačována v zásadě existencí organizované opozice, v režimech jediné nebo hegemonické strany opozice naopak vůbec neexistuje. Právě důležitost dolní komory parlamentu spočívá v tom, že se pro opozici stává tribunou, neboť právě demokracie je zajištěna tím, že na základě nejbližších voleb může opozice převzít vládu.³¹

²⁹ NOVÁK, M. *Systémy politických stran Úvod do jejich srovnávacího studia*. 1997, s. 176 – 177.

³⁰ Tamtéž, s. 176 – 177.

³¹ Tamtéž, s. 222.

5 Formální aspekty územní samosprávy v ČR

5.1 Obecní zřízení

Institucemi politického systému je místní státní správa a samospráva, jejichž výrazné strukturální změny byly zahájeny bezprostředně po sametové revoluci v listopadu 1989, kdy byla požadována decentralizace státní správy. Byl zrušen hierarchicky uspořádaný třístupňový systém národních výborů, který byl nahrazen obcemi jako samosprávnými subjekty a okresními úřady jako orgány státní správy, což znamenalo odstranění jednokolejného systému veřejné správy a návrat systému k dvoukolejnosti. Jednokolejný systém státní správy byl zrušen schválením ústavního zákona č. 294/1990 Sb., který změnil Ústavu v oblasti národních výborů, neboť ústavní zákon zcela měnil Hlavu VII. a systém veřejné správy se vrátil k dvoukolejnosti. Základem místní samosprávy a místní státní správy se stala obec, jako samosprávné společenství občanů s právní subjektivitou a právem samostatně spravovat své záležitosti v zákonem vymezeném rozsahu.³²

Místní a regionální veřejná správa byla nově uspořádána zákony ČNR, tudíž nejdříve zákonem o obcích č. 367/1990 Sb. a zákonem o okresních úřadech č. 425/1990 Sb. Zákon o hlavním městě Praze č. 418/1990 Sb. upravoval zvláštní postavení města Prahy, nejen jako hlavního města, ale zároveň i největší a nejvýznamnější české obce. Významnou změnou ve veřejné správě bylo i posílení majetkového postavení obcí, které bylo upraveno zákonem ČNR č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí. Tímto zákonem byly na obce převedeny pozemky i stavby a další majetek obce získaly v rámci privatizace. Po rozpadu federace a vznikem samostatné ČR od 1. ledna 1993 vstoupila v platnost reforma daňového systému, na jejímž základě obce získaly přímé příjmy z některých daní, čímž v omezené míře získaly finanční nezávislost na státním rozpočtu. Ústavou samostatné ČR vycházela koncepce místní a regionální samosprávy ze zásady dvoukolejnosti veřejné správy, kdy v místech a regionech je veřejná správa vykonávána nejen státní správou, ale i územními samosprávnými celky, kterými jsou obce a vyšší územní samosprávné celky, neboli kraje, které ale nebyly vytvořeny z důvodu nenalezení konsenzu na jejich počtu a velikosti. Vyšší územní samosprávné celky byly vytvořeny až ústavním zákonem č.

³² VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*. 2003, s. 281 – 284.

347/1997 Sb., jehož účinnost byla odložena až do roku 2000. Zákon byl sice účinný od 1. ledna 2000, ale reálně byl naplněn až na podzim roku 2000 na základě uskutečnění prvních voleb do zastupitelstev nově zřízených krajů. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. vytvořil čtrnáct samosprávných krajů různé velikosti a zároveň stanovil, že vyšším územním samosprávným celkem se výlučně stává kraj, ale vymezení kompetencí krajů a určení jejich orgánů bylo přenecháno běžnému zákonodárci. V roce 2000 byl nahrazen i původní zákon o obcích č. 367/1990 Sb. novým zákonem o obcích č. 128/2000 Sb.³³

5.2 Působnost obcí

Pojem působnost obcí Zdeněk Koudelka objasnil: „*Působnost je oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (prostorová, místní či též územní působnost), vůči určitému okruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost).*“³⁴

Subjekt veřejné správy v rámci své působnosti realizuje svou pravomoc jako soubor nástrojů určených k plnění svěřených úkolů, mezi něž patří např. pravomoc vydávat právní akty nebo uzavírání veřejnoprávních smluv. Funkční příslušnost určuje subjekt veřejné správy, který je příslušný k rozhodování v první instanci, o odvolání nebo i o dalším přípustném opravném prostředku. V případě kompetenčního konfliktu o příslušnost mezi obcemi nebo mezi obcí a vojenským újezdním úřadem nebo jiným orgánem veřejné moci s výjimkou soudů rozhoduje Nejvyšší správní soud v Brně. O kompetenčním konfliktu obce a soudu rozhoduje Zvláštní senát při Nejvyšším správním soudu. V případě, že Nejvyšší správní soud ani Zvláštní senát není příslušný rozhodnout, rozhoduje Ústavní soud v Brně. V kompetenčním sporu má návrhovač možnost vybrat si, zda svůj návrh podá k Nejvyššímu správnímu soudu nebo k Ústavnímu soudu.³⁵

5.2.1 Věcná působnost

Věcná působnost znamená oblast společenských vztahů v rámci veřejné správy, které jsou příslušným subjektem veřejné správy upravovány a spravovány v rámci jeho činnosti. Věcná působnost obcí je vykonávána jednak formou samosprávy, tudíž

³³ VODIČKA, K., CABADA, L. *Politický systém České republiky*. 2003, s. 284 – 286.

³⁴ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 24.

³⁵ Tamtéž, s. 24.

samostatné působnosti a jednak formou přenesené státní správy na obec, kterou je přenesená působnost. Samostatná i přenesená působnost má zákonný základ. V samostatné působnosti zákonodárce musí respektovat garance dané samosprávě Ústavou a v zákoně o obcích je samotná samosprávná působnost definována volně na základě demonstrativního výčtu. Zatímco v přenesené působnosti obce smí činit, jen co je na ni v oblasti státní správy zákonem výslovně přeneseno.³⁶

5.2.1.1 Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce jsou zahrnuty záležitosti, jež jsou v zájmu obce a občanů obce v případě, že nejsou na základě zákona svěřeny státu, krajům, anebo pokud se nejedná o přenesenou působnost orgánů obce. V zákonech je samostatná působnost obcí uvedena nejen příkladným výčtem, ale i jako péče v územním obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi o komplexní územní rozvoj, v rámci kterého se jedná především o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, pro uspokojování potřeby ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy, spojů, výchovy a vzdělávání, potřeby informací, celkového kulturního rozvoje i ochrany veřejného pořádku. V záležitostech, které jsou zahrnuty do samostatné působnosti, se obec řídí pouze právním řádem a není vázána interními akty kraje nebo státu, neboť pro obce mají jen doporučující charakter. Na základě zákona o obcích do samostatné působnosti patří zejména hospodaření obce s majetkem i financemi, vydávání komunálních dluhopisů, program rozvoje územního obvodu obce, schvalování územního a regulačního plánu obce, rozpočet obce, závěrečný účet, přezkoumání hospodaření, trvalé a dočasné peněžní fondy obce, právnické osoby obce a organizační složky obce. Dále do samostatné působnosti patří účast obce v právnických osobách, vydávání obecně závazných vyhlášek, místní referendum, návrh změn katastrálního území uvnitř obce, změny hranic obce, slučování obcí, ustanovování starosty, místostarosty, rady, výborů zastupitelstva, komisí rady obce a stanovení odměn členům zastupitelstva, osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce, obecní policie, ukládání pokut za správní delikty v samostatné působnosti a další. Všechny obce si jsou z aspektu samostatné působnosti v zásadě právně rovny, i když velká města mají velký rozpočet, a tudíž mohou jednat více samostatně než malé obce s malými rozpočty. Na základě zřízení krajů Praha získala nejen samostatnou působnost

³⁶ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 24 – 25.

obcí, ale i samostatnou působnost krajů. V současné době lze obce rozdělit do tří skupin podle samostatné působnosti:

- všechny obce – s obecnou samostatnou působností
- města s počtem obyvatel nad 20 000 – navíc s právem na základě obecně závazné vyhlášky stanovit podmínky k výkonu práce řidiče TAXI
- Praha – navíc i se samostatnou působností kraje.³⁷

5.2.1.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost je státní správa vykonávaná obcí na základě speciálních zákonů, kdy je na obce přenesena rozdílná míra státní správy. Výkon státní správy podle Ústavy ČR lze zákonem svěřit orgánům územní samosprávy. Při výkonu přenesené působnosti se obce řídí nejen právním řádem, ale zároveň i usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů. Výjimkou je jen vydávání nařízení obce a rozhodování o právech, právech chráněných zájmech a povinnostech obce, neboť v těchto případech se obec řídí pouze právním řádem. Na základě zákona o obcích vykonávají krajské úřady metodickou a odbornou pomoc orgánům obcí v přenesené působnosti. Výkon přenesené působnosti není jen právem, ale především i povinností obce.³⁸

V přenesené působnosti podle míry přenesení státní správy se obce rozlišují do skupin:

- 1) všechny obce – s přeneseným základním výkonem státní správy, jestliže na základě veřejnoprávní smlouvy nebo rozhodnutí krajského úřadu pro neschopnost jeho řádného zabezpečení nebyl přenesen na jinou obec. Obce jsou označovány jako obce 1. stupně přenesené působnosti
- 2) obce s matričním úřadem
- 3) obce se stavebním úřadem
- 4) obce s pověřeným obecním úřadem – vykonává přenesenou působnost pro více obcí v zákonem stanoveném rozsahu a ve správních obvodech, které jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra. Na základě zákona o obcích tuto působnost vykonávají statutární města. Pověřený úřad se stává orgánem obce, který vykonává přenesenou působnost, která není ze státu přenesena na obecní úřad, ale na příslušnou obec, neboť právní subjektivitu nemá její orgán, ale právě obec, jelikož přenesenou působnost může vykonávat nejen obecní úřad, ale zároveň i zvláštní orgán obce nebo komise rady. Obec

³⁷ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 25 – 45.

³⁸ Tamtéž, s. 45 – 46.

s pověřeným úřadem je i obcí s matričním úřadem a stavebním úřadem. Obce s pověřeným obecním úřadem jsou označovány jako obce 2. stupně přenesené působnosti.

5) Obce s rozšířenou působností – jsou označovány jako obce 3. stupně přenesené působnosti. Obec s rozšířenou působností je zároveň i obcí s pověřeným obecním úřadem a vždy to jsou statutární města a určené městské části v Praze. Obce s rozšířenou působností vykovávají přenesenou působnost pro více obcí ve stanoveném rozsahu podle zákona a ve správních obvodech, které jsou stanoveny na základě vyhlášky Ministerstva vnitra. V rámci druhé etapy reformy veřejné správy vznikly ke dni 1. ledna 2003 obce s rozšířenou působností, kdy převzaly většinu působnosti právě zrušením okresních úřadů.

6) Statutární města – zákonem o obcích bylo určeno devatenáct statutárních měst, která v přenesené působnosti musí pořizovat územní energetickou koncepci podobně jako kraje, zatímco u ostatních obcí to je jen možnost v samostatné působnosti.

7) Brno se zvláštní přenesenou působností – Úřadu městské části Brno – střed a Magistrátu města Brno umožňuje zvláštní přenesená působnost jednat v některých záležitostech státní správy ve vztahu k zahraničí. Jedná se o zvláštní matriku a přestupky v úseku matriky českých občanů, kteří na území ČR neměli a nemají trvalý pobyt. Brno jako jediné s počtem obyvatel nad 350 000, má při vydávání programů snižování emisí zvláštní povinnosti podobně jako kraje.

8) Praha s působností kraje – hlavní město Praha má na základě určení statutu její městské části má i působnost obce s rozšířenou působností.³⁹

Na plnění úkolů v přenesené působnosti je podle zákona o obcích obcím vyplácen příspěvek ze státního rozpočtu. Na základě míry rozsahu lze příspěvek formulovat jako roční dotaci nebo účelovou dotaci, kterou lze použít k úhradě nákladů provádění voleb do Parlamentu ČR, krajů i řádných komunálních voleb. Náklady spojené s výkonem přenesené působnosti musí obce hradit i z rozpočtu obcí a souhrnu svých příjmů, neboť ze státního rozpočtu obdrží pouze příspěvek, který nepokryje plnou úhradu finančních nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti.⁴⁰

³⁹ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 46 – 48.

⁴⁰ Tamtéž, s. 51.

5.3 Orgány obce

Každá obec v ČR je veřejnoprávní korporace, která navenek může jednat jen prostřednictvím svých orgánů, popřípadě funkcionářů. Podle Ústavy ČR – článku 101 je obec samostatně spravována zastupitelstvem, zatímco zákon o obcích rozlišuje zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, zvláštní orgány obce a komise v případě, že jim byl svěřen výkon přenesené působnosti. V roce 2000 byla provedena úprava názvosloví, kdy obecní zastupitelstvo bylo změněno na zastupitelstvo obce, a obecní rada byla přejmenována na radu obce.⁴¹ V ČR orgány územní samosprávy nejsou tvořeny na základě dělby moci jako ve státě, a tudíž v samosprávě k dělbě moci nedochází. Zatímco v samosprávě je uplatňována dělba činností a rozdílnost v kontinuitě práce, neboť je v samosprávě uplatňován princip vlády shromáždění, kdy jsou ostatní orgány odpovědny nejvyššímu orgánu a svým obsazením jsou od nejvyššího orgánu přímo nebo nepřímo odvozeny.⁴²

5.3.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je jediným orgánem obce, který je zakotven v Ústavě ČR, kde je stanoven nejen jeho název a název jeho členů, ale i délka funkčního období a právotvorba. Zastupitelstvo obce má přímou demokratickou legitimitu, která je dána volbami občanů, a tudíž je v oblasti samosprávy obce považováno za hlavní orgán, který je nadřazen orgánům ostatním. Zastupitelstvo obce volí občané obce starší než osmnáct let s volebním právem na čtyři roky za použití poměrného systému volebního dělitele d'Hondt s uzavírací klauzulí 5%. Doplnovací volby některého člena se nekonají, ale zastupitelstvo je voleno vždy jako celek.⁴³

Počet členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel dané obce, kdy rozhodujícím se stává stav obyvatel obce ke dni 1. ledna roku, ve kterém se konají volby. Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. stanovil počet členů zastupitelstva obce, viz tabulka 1.⁴⁴

⁴¹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 67.

⁴² KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 56.

⁴³ Tamtéž, s. 57.

⁴⁴ Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2019-05-15]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva

Obyvatelé	Členové zastupitelstva
do 500	5 až 15
nad 500 do 3 000	7 až 15
nad 3 000 do 10 000	11 až 25
nad 10 000 do 50 000	15 až 35
nad 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Zdroj: zpracování vlastní na základě Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Po ukončeném hlasování ve volbách dochází ke zvolení, čímž vzniká mandát člena zastupitelstva obce. Mandát člena zastupitelstva obce je reprezentativní, a tudíž zastupitel není vázán žádnými příkazy, pokyny ani nařízeními, ale naopak má povinnost hlasovat a svůj mandát vykovávat pouze podle svého svědomí. Každý člen zastupitelstva disponuje třemi základními právy:

- právo iniciativy – právo předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím
- právo interpelace – může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce, její členy, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, které založila obec
- právo informace – může požadovat od zaměstnanců obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu, i od zaměstnanců právnických osob založených obcí informace ve věcech souvisejících s výkonem jeho funkce.⁴⁵

Člen zastupitelstva musí plnit tyto povinnosti:

- aktivní účast – je povinen účastnit se zasedání zastupitelstva i dalších orgánů, jichž je členem a zároveň je povinen plnit úkoly uložené těmito orgány, hájit zájmy občanů obce a vystupovat a jednat s ohledem na vážnost své funkce
- vyvarovat se střetu zájmů – podíl zastupitele na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce nesmí znamenat výhodu ani škodu pro něho samotného nebo osobu blízkou.⁴⁶

⁴⁵ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 67 – 69.

⁴⁶ Tamtéž, s. 67 – 69.

Zastupitelstvo obce rozhoduje o záležitostech, které patří do samostatné působnosti obce, pokud není zřízena rada obce, zastupitelstvo vydává nařízení obce. Zastupitelstvo obce si může vyhradit i další pravomoci v samostatné působnosti, ale jen s výjimkou pravomocí, které jsou vyhrazeny radě obce.⁴⁷ Zastupitelstvo obce je orgánem s přímým mandátem od voličů, a tudíž rozhodujícím způsobem nejen ovlivňuje podobu dalších orgánů obce, ale především na ně přenáší svou legitimitu. Z toho důvodu zastupitelstvo obce ze svých členů nejen volí starostu, místostarosty a další členy rady obce, ale také je z funkce odvolává. Zároveň stanovuje počet členů rady obce, počet dlouhodobě uvolněných členů zastupitelstva, zřizuje a ruší výbory, volí předsedy výborů i další členy a následně je odvolává z funkce. Zastupitelstvo je usnášeníschopné pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů, která je zapotřebí i k platnému přijetí jakéhokoli usnesení, rozhodnutí nebo k volbě. Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, ale nejméně jedenkrát za tři měsíce, a to vždy v územním obvodu obce. Zasedání zastupitelstva svolává a zpravidla i řídí starosta. Všechna zasedání zastupitelstva jsou vždy veřejná a o jejich průběhu je vždy do deseti dnů po skončení pořízen zápis, který je podepsán starostou nebo místostarostou a určenými ověřovateli.⁴⁸

5.3.2 Rada obce

Rada obce je v oblasti samostatné působnosti výkonným orgánem a ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti radě obce přísluší rozhodovat jen, pokud tak stanoví zákon. Členy rady obce jsou starosta, místostarosta a radní, kteří jsou voleni ze členů zastupitelstva. Rada obce má vždy lichý počet členů, kdy je tvořena nejméně pěti a nejvýše jedenácti členy, ale nesmí překročit jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada rozhoduje nadpoloviční většinou všech členů. V obcích, kde je zastupitelstvo menší než patnáct členů, rada obce není zřizována, a tudíž její funkce vykonává starosta až na sedm výjimek vyhrazených zastupitelstvem:

- rozhodování ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti
- vydávání nařízení obce
- stanovení rozdělení pravomocí v obecním úřadu
- zřizování a rušení odborů a oddělení obecního úřadu
- stanovení celkového počtu zaměstnanců v obecním úřadu a v organizačních složkách obce

⁴⁷ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 69 – 71.

⁴⁸ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 40 – 43.

- přezkoumávání opatření v samostatné působnosti přijatých obecním úřadem a komisemi
- územní plánování.⁴⁹

Radu obce svolává starosta a neschází se v pravidelných intervalech, ale podle potřeby. Na rozdíl od zastupitelstva, schůze nejsou veřejné, ale do sedmi dnů se vyhotovuje zápis, který slouží i k nahlédnutí členům zastupitelstva. V případě odvolání rady obce jako celku, zůstává ve funkci až do zvolení rady nové a ve funkci rada zůstává i v případě rozpuštění zastupitelstva, a to až do zvolení nového zastupitelstva. Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zároveň zabezpečuje plnění usnesení přijatých zastupitelstvem.⁵⁰

5.3.3 Starosta a místostarosta

Starosta obce sice zastupuje obec navenek, ale nemá povahu statutárního orgánu, a tudíž úkony, které vyžadují schválení zastupitelstvem nebo radou, může vykovávat až po jejich schválení. V případě, že by starosta učinil úkon bez schválení příslušného orgánu, vystavil by se nebezpečí trestněprávní i občanskoprávní odpovědnosti, neboť takový úkon by byl neplatný. Starosta i jeho zástupce místostarosta jsou voleni zastupitelstvem z řad svých členů, kdy k jejich zvolení je potřebná absolutní většina všech zastupitelů. Starosta i místostarosta musí být občanem ČR, zatímco u řadového zastupitele tato podmínka není vyžadována. Za výkon své funkce se zodpovídají zastupitelstvu. Mezi starostovy pravomoci patří i jmenování a odvolávání tajemníka obecního úřadu, ale se souhlasem ředitele krajského úřadu. V obcích, ve kterých není tajemník, výkon přenesené působnosti zabezpečuje starosta.⁵¹

Starosta odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce a v případě, že není v obci zřízena funkce tajemníka, starosta plní úkoly zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce, kterým stanovuje plat. V případě, že obec tajemníka má, plní starosta funkci zaměstnavatele nejen vůči tajemníkovi, ale i vůči členům zastupitelstva a zaměstnancům obce, kteří nejsou zařazeni do obecního úřadu. Po projednání s ředitelem krajského úřadu může starosta svěřit část výkonu přenesené působnosti komisi rady. Při

⁴⁹ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 72 – 74.

⁵⁰ Tamtéž, s. 72 – 74.

⁵¹ Tamtéž, s. 74 – 75.

zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku může požadovat po policii spolupráci. Starosta zároveň nese odpovědnost i za informování veřejnosti o činnosti obce. Výraznou kompetencí starosty obce je řídit zasedání zastupitelstva a rady obce, které zároveň i svolává. Určuje agendu, která se bude projednávat, stanovuje pořadí jednotlivých bodů a s ověřovateli podepisuje zápis z jednání zastupitelstva i rady obce. Starostu v době nepřítomnosti zastupuje místostarosta, jemuž mohou být zastupitelstvem svěřeny některé úkoly.⁵² Zastupitelstvo může zvolit více místostarostů a zároveň jim svěřit vykovávání konkrétních úkolů v samostatné působnosti. V případě zvolení více místostarostů, zastupitelstvo určuje, v jakém pořadí starostu zastupují.⁵³

5.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarostové, tajemník obecního úřadu, pokud je funkce zřízena, a zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Sídlo obecního úřadu se nachází vždy na území obce. Jen obecní úřady obcí s rozšířenou působností, které vykovávají státní správu pro okolí Prahy, Brna a Plzně, mají sídelní výjimku, na jejímž základě tyto obecní úřady sídlí nejen ve své obci, ale na základě zákona o stanovení obcí s rozšířenou působností jsou povinny zřídit ještě své pracoviště v těchto městech, přestože se nacházejí mimo území jejich okresu, ale tato velkoměsta jsou pro okolní obce dopravními centry, a tudíž jsou lépe dostupná. Jedná se o úřady obcí Černošice v okrese Praha – západ a Brandýs nad Labem – Stará Boleslav v okrese Praha – východ, které zřídily pracoviště v Praze, zatímco Nýřany v okrese Plzeň – sever v Plzni a Šlapanice z okresu Brno – venkov v Brně.⁵⁴

Na základě rozhodnutí rady obce lze obecní úřad členit na odbory a oddělení. Právo zřizovat odbory a oddělení přechází na zastupitelstvo v obcích, kde není zřízena rada obce. Členění obecního úřadu na odbory a jejich následné vytváření oddělení není zákonnou povinností, ale jen zvyklostí. V samostatné působnosti obecní úřad plní úkoly uložené zastupitelstvem i radou a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. V přenesené působnosti je obecním úřadem vykonávána státní správa s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce. Obecní úřad může zároveň rozhodovat i v přenesené působnosti ve správním řízení, ve kterém je vlastní obec účastníkem a automaticky nejsou vyloučeni jeho pracovníci z rozhodování takové věci. V případě, že

⁵² BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 75 – 76.

⁵³ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 85 – 86.

⁵⁴ Tamtéž, s. 86 – 87.

se účastník řízení bude domnívat, že obecní úřad je v řízení o jeho právech nečinný, poté se lze obrátit se žalobou na nečinnost úřadu ke krajskému soudu, který může úřadu nařídit vydání rozhodnutí, k čemuž může být stanovena přiměřená lhůta. Obecní úřad také zřizuje úřední desku. Povinností obce je, aby si vždy opatřila alespoň jeden výtisk Sbírky zákonů a Věstník právních předpisů kraje, a zároveň v úředních hodinách umožnila zpřístupnění k nahlédnutí občanům.⁵⁵

5.3.5 Tajemník obecního úřadu

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností je povinně zřizována funkce tajemníka obecního úřadu, zatímco ostatní obce funkci tajemníka mohou zřizovat fakultativně. Se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu jmenuje a odvolává starosta, který na základě předpisů o platu zaměstnanců veřejné správy stanovuje plat tajemníka a zároveň vůči němu plní práva statutárního orgánu zaměstnavatele podle pracovněprávních předpisů. Za plnění úkolů obecního úřadu je tajemník odpovědný starostovi, kterému je podřízen, neboť v čele obecního úřadu stojí starosta. V ostatních obcích, kde není zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, jeho úkoly plní starosta. Tajemník může být členem politických stran a hnutí, ale nesmí v nich vykonávat žádné funkce. Tajemník obecního úřadu zajišťuje úkoly v přenesené působnosti jen s výjimkou věcí svěřených radě nebo zvláštnímu orgánu obce, plní úkoly uložené zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou. Plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele, kdy uzavírá a ukončuje pracovní poměr zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu. Také rozhoduje o vyloučení vedoucích odborů obecního úřadu z projednávání a rozhodování věcí ve správním řízení z důvodu podjatosti a zároveň koná potřebná opatření k zajištění dalšího řízení. Podle zvláštních předpisů tajemník stanovuje platy zaměstnancům obce, kteří jsou zařazeni do obecního úřadu. Tajemník řídí i kontroluje organizační složky obce, v případě, že zastupitelstvo nestanoví jinak. Zároveň vydává spisový řád, skartační plán a pracovní řád obecního úřadu. Tajemník se účastní zasedání zastupitelstva obce i rady obce, ale jen s hlasem poradním.⁵⁶

⁵⁵ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 86 – 87.

⁵⁶ Tamtéž, s. 87 – 89.

5.3.6 Orgány zastupitelstva obce a rady obce

K pravomocím zastupitelstva obce i rady obce náleží zřizování výborů a komisí jako iniciativních a kontrolních orgánů. Zastupitelstvo obce zřizuje výbory, ale nemůže zřídit komise, zatímco rada obce zřizuje komise, ale nemůže zřídit výbory. Zastupitelstvo nezřizuje komise ani v obcích, ve kterých není ustanovena rada, ale v takovém případě komise zřizuje starosta.⁵⁷ Pokud není zákonem výslovně stanovena povinnost zřídit kontrolní nebo finanční výbor, záleží v samostatné působnosti jen na rozhodnutí dané obce, zda pro určitou oblast zřídí výbor zastupitelstva nebo komisi rady. Obce mohou zřídit výbor i komisi pro totožnou oblast.⁵⁸

5.3.6.1 Výbory zastupitelstva

Výbory zastupitelstva jsou iniciativními a kontrolními orgány zřizovanými zastupitelstvem, jejichž účelem je předkládání svých stanovisek a návrhů. Výbory realizují úkoly, kterými je pověřuje zastupitelstvo, a zároveň za svou činnost jsou zastupitelstvu odpovědní. Předsedou výboru, jen s výjimkou osadního výboru, je vždy člen zastupitelstva obce, který je společně s ostatními členy volen zastupitelstvem. Počet členů ve výboru je vždy lichý a nejméně tříčlenný. Výbory se scházejí podle potřeby a jejich usnesení jsou vyhotovována písemně a podepsána předsedou. Platnost usnesení závisí na vyslovení souhlasu nadpoloviční většiny všech členů. I když jsou výbory většinou zřizovány na dobu neurčitou, jistou zvyklostí se stává, že novým zastupitelstvem jsou zřizovány výbory nové, které jsou i nově obsazeny, čímž dochází ke krytí funkčního období výborů s funkčním obdobím zastupitelstva. Členové výborů v případě členů zastupitelstva mohou podle nařízení vlády dostávat měsíční odměny, zatímco nečlenové mohou dostávat odměny na základě rozhodnutí zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce zřizuje vždy finanční výbor a kontrolní výbor a nepovinně za zvláštních podmínek může zřídit výbor pro národnostní menšiny nebo osadní výbor.⁵⁹

5.3.6.2 Finanční výbor a kontrolní výbor

Finanční výbor a kontrolní výbor zastupitelstvo obce zřizuje vždy. Oba výbory jsou složeny minimálně ze tří členů, přičemž členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani jiné osoby, jejichž úkolem je zabezpečení rozpočtových a účetních prací na

⁵⁷ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 78.

⁵⁸ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 89.

⁵⁹ Tamtéž, s. 89 – 91.

obecním úřadě. Oba výbory mají pevně vymezenou část své práce, kdy finanční výbor provádí kontrolu nejen hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce, ale ještě plní další úkoly, kterými jej pověřilo zastupitelstvo obce. Zatímco kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady, dodržování pracovních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a zároveň plní další úkoly dané zastupitelstvem. Jednotliví členové nemohou bez pověření výboru jako celku provádět samostatné kontroly, neboť výbory jsou kolektivní orgány. Povinností výboru je pořízení zápisu o provedené kontrole, jehož obsahem je předmět kontroly, zjištěné nedostatky a nápravná opatření. Vyhotovený zápis musí být podepsán členem výboru, který kontrolu provedl, a kontrolovaným, jehož se kontrola týkala. Pokud kontrolovaný odmítne zápis podepsat, člen výboru tuto skutečnost uvede společně s důvody, proč byl podpis odmítnut. Zápis o kontrole i s vyjádřením kontrolovaného subjektu výbor předkládá zastupitelstvu obce.⁶⁰

5.3.6.3 Výbor pro národnostní menšiny

V obcích, v jejichž územních obvodech na základě posledního sčítání lidu, žije alespoň 10% občanů, kteří se hlásí k jiné národnosti než české, zastupitelstvo zřizuje i výbor pro národnostní menšiny. Mezi volené členy výboru pro národnostní menšiny patří i zástupci národnostních menšin, kteří jsou delegováni utvořeným svazem podle sdružovacího zákona, ale za předpokladu, že příslušníci národnostních menšin tvoří nejméně polovinu všech členů výboru. Záleží jen na zastupitelstvu, zda delegované členy bude schvalovat nebo schválí jen počet delegovaných a následně bude respektovat personální návrhy příslušných sdružení v konkrétním obsazení.⁶¹

5.3.6.4 Osadní výbor

Zastupitelstvem obce může být v obydlých částech obce zřízen osadní výbor z důvodů adekvátního zastoupení zájmů odlehlých částí obce. Osadní výbor může plnit funkce místního orgánu občanské iniciativy.⁶² Osadní výbor je tvořen minimálně třemi členy, kdy celkový počet členů i konkrétní složení výboru je určeno zastupitelstvem. Členy osadního výboru jsou občané obce, kteří jsou k trvalému pobytu přihlášení právě v části obce, pro niž je osadní výbor zřizován.⁶³ Z řad členů výborů je zastupitelstvem

⁶⁰ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 89 – 90.

⁶¹ Tamtéž, s. 90.

⁶² Tamtéž, s. 91.

⁶³ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 78 – 79.

volen předseda výboru. Volba předsedy osadního výboru má na základě zákona zvláštní úpravu, neboť předsedou osadního výboru nemusí být člen zastupitelstva. Pokud na zasedání zastupitelstva předseda osadního výboru požádá o slovo, vždy mu musí být uděleno. Osadní výbor zastupitelstvu, radě i výborům předkládá návrhy, které se týkají rozvoje části obce nebo osady a rozpočtu obce. Vyjadřuje se k předkládaným návrhům zastupitelstvu a radě, které se týkají části obce. Osadní výbor se vyjadřuje i k připomínkám a podnětům předkládaným orgánům obce občany obce, kteří jsou trvale přihlášení k pobytu v dotčené části obce, za předpokladu, že se týkají území osady nebo jsou jinak spojeny s působností osadního výboru.⁶⁴

5.3.6.5 Komise

Rada obce může jako své poradní a iniciativní orgány zřídit komise, které předkládají svá stanoviska a náměty radě obce. Komise je výkonným orgánem, pokud jí byl starostou svěřen výkon určité části přenesené působnosti, ale po projednání s ředitelem krajského úřadu. Ze své činnosti je komise odpovědná radě obce, ale na svěřeném úseku ve věcech přenesené působnosti je odpovědná starostovi. Předsedou komise, které byl svěřen výkon přenesené působnosti, se může stát jen osoba, jež prokázala zvláštní odbornou způsobilost. Při výkonu samostatné působnosti členové komisí v případě členů zastupitelstva mohou dostávat měsíční odměny, ale v případě nečlenů mohou dostávat měsíční odměny na základě rozhodnutí rady obce.⁶⁵

Starosta obce po projednání s ředitelem krajského úřadu může určit, že na obci budou přestupky projednávány přestupkovou komisí, která bude zřízena jako komise rady. Předsedou přestupkové komise může být jen osoba s právnickým vzděláním nebo se zkouškou zvláštní odborné způsobilosti v dané agendě. Členy přestupkové komise jmenuje rada obce.⁶⁶

5.3.7 Správce obce

Správce obce je zvláštním a výjimečným institutem na komunální úrovni. Správce obce není orgánem obce, ale v určitém mezidobí přebírá působnost všech hlavních obecních orgánů, tudíž od zastupitelstva až po starostu. Do roku 2006 byl správce obce jmenován ředitelem krajského úřadu, ale již od roku 2006 správce obce jmenuje Ministerstvo

⁶⁴ KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. 2006, s. 91.

⁶⁵ Tamtéž, s. 91 – 92.

⁶⁶ Tamtéž, s. 92.

vnitřní z řad svých zaměstnanců. Správce obce stojí v čele obecního úřadu a zabezpečuje nejen výkon přenesené působnosti, ale i nezbytné úkoly v samostatné působnosti. Přičemž nemůže provádět žádné úkony vyhrazené zastupitelstvem kromě schválení rozpočtu a hospodaření podle něho. Ke jmenování správce obce dochází v těchto případech:

- jestliže se v obci neuskuteční vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů nebo z důvodu neustavení okrskové volební komise
- jestliže je rozpuštěno zastupitelstvo z důvodu svého nezasedání po dobu delší šesti měsíců nebo z důvodu nerespektování výsledků místního referenda
- jestliže není po dobu šesti měsíců obsazena funkce starosty
- jestliže dojde ke sloučení obcí nebo oddělení části obce k 1. lednu.

Dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva nebo zvolením starosty končí činnost správce obce, jehož povinností je podat zastupitelstvu zprávu nejen o výkonu své funkce, ale především o stavu hospodaření a majetku obce. Pokud se zastupitelstvo domnívá, že správce obce svou činností způsobil obci škodu, nastupuje právní odpovědnost státu za způsobenou škodu.⁶⁷

⁶⁷ BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 79 – 80.

6 Regionální rozvoj v teoretické perspektivě

V současné době není známa všeobecně přijatelná definice pojmu region, ale narůstá význam pojetí regionu, který vychází ze společenské koncepce prostoru. Tradičně byl region považován za ohraničenou část zemského povrchu, zatímco geografie byl region zpočátku prezentován jako abstraktní nádoba, která tvořila rámec pro horniny, rostliny, lidi nebo ideologie, ale později docházelo k vymezení regionů na základě funkčních a vývojových vztahů. Z toho důvodu jsou regiony chápány jako konkrétní a dynamické projevy společenských procesů, které jsou závislé nejen na lidském jednání a společenských strukturách, ale především na jejich vývoji. Pojem region byl v 60. letech 20. století hlavní doménou ekonomické a sociální geografie, ale v současné době se stává cílem zájmu celé řady vědních disciplín, neboť čelí výzvam nejen technologického rozvoje, globalizace ekonomiky, demokratizace společnosti, ale i trvale udržitelného rozvoje.⁶⁸

Regionální rozvoj na odborné úrovni nemá v ČR dlouhou tradici, neboť do popředí zájmu politiků i odborníků různých profesí se začal postupně dostávat až od druhé poloviny 90. let 20. století. V té době byla i relativně nízká poptávka po základním a aplikovaném regionálním výzkumu. Příčinou byly malé meziregionální rozdíly nejen na začátku transformačního období, ale i v průběhu prvních let transformace v ČR. Nejvýznamnějším indikátorem regionálních problémů je míra nezaměstnanosti, která byla v ČR ve zmiňovaném období mimořádně nízká, a z toho důvodu byl nejen nízký zájem o výsledky regionálního výzkumu, ale především o postavení regionální politiky. Významným důvodem byl zároveň neoliberálními myšlenkami inspirovaný přístup k řízení společnosti, čímž byla regionální politika odmítána jako nežádoucí forma intervence státu do ekonomiky.⁶⁹

Regionálním rozvojem je označován komplex probíhajících procesů uvnitř regionu, které se vztahují k pozitivním, ekonomickým, sociálním, environmentálním i jiným proměnám regionu. V základní rovině lze regionální rozvoj nazvat procesem pozitivních změn, neboť obvykle dochází ke zlepšení nejen kvantitativních, ale

⁶⁸ JEŽEK, J. *Aktuální témata regionálního rozvoje* In: WOKOUN R., MALINOVSKÝ J., DAMBORSKÝ M., BLAŽEK J. a kolektiv autorů: *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*, 2008, s. 282 – 284.

⁶⁹ BLAŽEK J., UHLÍŘ D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. 2002, s. 9.

především kvalitativních charakteristik dané oblasti. Směřování regionálního rozvoje je odvíjeno od místních zdrojů, jejichž přeměnou na rozvojové potenciály získává regionální rozvoj určité kontury. Často dochází nejen ke zjednodušování rozvoje, ale především bývá zaměňován za růst. Regionální rozvoj je představován celým komplexem procesů, které probíhají uvnitř regionu, zatímco regionální růst bývá vnímán jako zvýšení celkového produktu regionu v daném časovém období. Z toho důvodu regionální růst vede k polarizovanému rozvoji, čímž dochází ke zvětšování regionálních rozdílů.⁷⁰

Regionální rozvoj lze posuzovat ve dvou základních přístupech, a to praktickém a akademickém. Na základě praktického přístupu je regionálním rozvojem vyjádřeno vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného území, které vzniká v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Zvýšení i vyšší využití je patrné nejen v lepší konkurenceschopnosti soukromého sektoru a životní úrovni obyvatel, ale i ve stavu životního prostředí. Na základě ukazatelů hrubého domácího produktu na obyvatele, míry nezaměstnanosti, průměrné mzdy, vzdělanostní struktury, kvality i dostupnosti infrastruktury dochází k hodnocení potenciálu regionu. Praktický přístup regionálního rozvoje se objevuje především v činnostech neakademických institucí, mezi něž patří zejména krajské, městské i obecní úřady a soukromé společnosti. Zatímco v akademickém přístupu je regionální rozvoj vnímán jako aplikace nauk, a to především ekonomie, geografie a sociologie, které řeší procesy, jevy i vztahy systematicky vymezeného území ovlivněné nejen přírodně-geografickými a ekonomickými, ale především sociálními podmínkami daného regionu. Akademický přístup regionálního rozvoje je příznačný pro akademickou sféru a zpravidla bývá nazýván regionalistikou. Na základě praktického a akademického přístupu regionálního rozvoje je zřejmý rozdílný charakter dvojího pojetí regionálního rozvoje, která prostřednictvím jejich reálných aktivit jsou na sobě závislá a vzájemně se ovlivňují. Akademické pojetí regionálního rozvoje produkuje pro regionální politiku potřebné informace, které jsou vzápětí využívány pro praktické pojetí regionálního rozvoje, čímž dochází k určení nedostatků v rozvoji a následnému hledání nástrojů regionální politiky v oblasti vhodnějšího regionálního rozložení

⁷⁰ SUCHÁČEK, J. *Regionální vývoj v České republice po roce 1990: reformace či deformace?* [online]. *Ekonomická revue*, roč. 8, č. 4, 2005, s. 37-51. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/regionalni-rozvoj.html> (ISSN 1212-3951.)

socioekonomických aktivit za účelem podpory reálného regionálního rozvoje v podobě vyššího využití a zvýšení potenciálu regionů. Na základě poznatků o regionálním rozvoji ovlivňuje regionální politika nejen regionální rozvoj, ale regionální rozvoj zároveň zpětně působí na regionální politiku, která aplikací socioekonomických nástrojů zapříčiní ovlivnění rozmístění hlavních socioekonomických zdrojů a aktivit za účelem harmonického rozvoje regionů.⁷¹

Harmonický rozvoj regionů a především řešení regionálních disparit společně představují dlouhodobý proces pro udržení základních civilizačních hodnot a kvality života společnosti, který je zároveň zaměřen na omezování nerovnováhy vzájemných vztahů mezi ekonomickým, environmentálním a sociálním pilířem udržitelnosti a hospodářského růstu. Vytvoření podmínek pro zmírnění negativních regionálních disparit a využití vnitřního potenciálu jednotlivých regionů při respektování principů udržitelného rozvoje přispívá k zabezpečení harmonického rozvoje regionů. Po roce 1990 byly v ČR zřejmé zvětšující se regionální rozdíly, které vyplývaly z probíhajících transformačních procesů a přechodu české ekonomiky na tržní podmínky. Regionální rozdíly byly postupně vyrovnávány regionální politikou státní podpory strukturálně postiženým a hospodářsky slabým regionům.⁷²

Na realizaci regionálního rozvoje se podílí řada subjektů, které nejen připravují podklady pro rozhodování, ale především disponují rozhodovací pravomocí. V územní sféře se tyto subjekty vyskytují na úrovni regionů soudržnosti, krajů i obcí, ale především obcí s rozšířenou působností. Problematikou regionálního rozvoje se v krajích zabývají zastupitelstva, rady, výbory regionálního rozvoje a krajské úřady. Naproti tomu obce, ale zejména obce s rozšířenou působností, vykovávají jen určité kompetence podstatné pro rozvoj, jelikož hlavní působnosti v regionálním rozvoji náleží Ministerstvu pro místní rozvoj, regionálním radám a krajům. V obcích a především v obcích s rozšířenou působností je významným nástrojem regulace regionálního rozvoje program rozvoje obce, jehož schválení sice náleží do vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce, ale na základě zákona o obcích zastupitelstvo obce již nemá pravomoc zajišťovat jeho realizaci ani kontrolovat jeho plnění. Zastupitelstva obcí s

⁷¹ DAMBORSKÝ M. *Základní východiska regionálního rozvoje* In: WOKOUN R., MALINOVSKÝ J., DAMBORSKÝ M., BLAŽEK J. a kolektiv autorů: *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 2008, s. 11 – 13.

⁷² WOKOUN R. a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. 2007, s. 102.

rozšířenou působností většinou nezřizují výbory pro regionální rozvoj, neboť spíše preferují zřizování komisí rady obce pro rozvoj.⁷³ Podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji, koordinace a realizace podpory hospodářské, sociální a územní soudružnosti, ale i činnost evropského seskupení pro územní spolupráci v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie jsou v ČR upravovány zákonem č. 248/2000 Sb. – Zákon o podpoře regionálního rozvoje.⁷⁴

⁷³ WOKOUN R.a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. 2007, s. 166 – 172.

⁷⁴ Zákon č. 248/2000 Sb. [online]. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z WWW:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

7 Volby a volební chování

7.1 Volby do zastupitelstev obcí

V ČR probíhají volby do zastupitelstev obcí na základě zákona č. 491/2001 Sb., který v souladu s právem Evropských společenství upravuje nejen podmínky výkonu volebního práva a organizaci voleb do zastupitelstev obcí, ale zároveň i rozsah soudního přezkumu. Volby do zastupitelstev obcí se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení. Zákon stanovil čtyřleté funkční období zastupitelstev obcí. Volby do zastupitelstev obcí se konají ve všech obcích, městech, městech se zvláštním postavením, hlavním městě Praze, městských obvodech a městských částech a probíhají ve dvou dnech, kterými jsou pátek a sobota. Aktivní i pasivní volební právo je stanoveno na dosažených 18 let, pokud se jedná o státního občana ČR s trvalým pobytem v obci nebo státního občana jiného státu s trvalým pobytem v obci, jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je ČR vázána. Obec tvoří jeden volební obvod, ale zastupitelstvo může vytvořit více volebních obvodů, aby se v obcích do 10 000 obyvatel volilo nejméně pět zastupitelů v každém volebním obvodu, v obcích od 10 001 do 50 000 obyvatel nejméně sedm zastupitelů v každém volebním obvodu a v obcích nad 50 000 obyvatel nejméně devět zastupitelů v každém volebním obvodu. V hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu.⁷⁵

V komunálních volbách jsou využívány otevřené kandidátní listiny, na jejichž základě mohou voliči hlasovat pro konkrétní kandidátní listinu, jednotlivé kandidáty nebo mohou kombinovat hlasování pro kandidáty z různých kandidátních listin. Kandidátní listiny mohou podat registrované politické strany a politická hnutí, jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů. Kandidát může kandidovat pouze na jedné kandidátní listině volební strany a pouze v jednom volebním obvodu. Nezávislí kandidáti ke kandidátní listině musí předložit petici podepsanou voliči, kteří podporují jejich kandidaturu. Na kandidátní listinu může volební strana uvést nejvýše jen tolik kandidátů, kolik činí počet volených členů zastupitelstva. Ovšem u nejmenších obcí,

⁷⁵ Zákon č. 491/2001 Sb. [online]. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#f2263464>

kde se volí pouze sedm nebo méně zastupitelů, může na kandidátní listině volební strana zvýšit počet kandidátů až o jednu třetinu. Každý volič disponuje vícenásobným hlasem, tudíž může volit takový počet kandidátů, kolik zastupitelů v obci má být zvoleno, přičemž se nemusí omezovat na jedinou kandidátní listinu, ale má možnost hlasovat napříč volebními stranami. Ve volbách do zastupitelstev obcí v ČR je uplatňována uzavírací klauzule ve výši 5%, kterou lze v případě obecních voleb upravit se zřetelem k počtu kandidátů na kandidátní listině i k podobě lokálního stranického systému. Klauzule ve výši 5% není uplatňována, pokud je podána pouze jedna kandidátní listina. K přidělování mandátů je ve volbách do zastupitelstev obcí v ČR využívána d'Hondtova volební formule.⁷⁶

7.2 Volební chování

Rozsáhlou oblastí výzkumu politických věd je volební chování, na jehož základě dochází k objasnění vzájemných vztahů mezi voliči a politickými stranami ve volbách. Volební chování je ovlivňováno nejen dlouhodobými, ale i krátkodobými faktory. K dlouhodobým faktorům náleží zejména socio-politické rozdělování, k němuž lze zařadit rozdílnou životní úroveň nebo systém hodnot. Zatímco krátkodobé faktory vyjadřují nejen charakter volební kampaně i informace v médiích, ale především stranickou prezentaci strany včetně lídrů a hodnocení působení politické strany v daném úřadu. K ovlivnění volebního chování rovněž přispívá i volební systém, který voličům nejen umožňuje volbu na základě osobních preferencí a inklinace, ale zároveň voliče nutí ke strategickému uvažování a volbě menšího zla.⁷⁷

Mezi základní modely výzkumu volebního chování patří:

- sociologický (radikální, strukturální) model
- sociálně-psychologický (model stranické identifikace)
- ekonomický (model racionálního výběru).

Sociologický model je koncentrován na volební chování skupin, tudíž především sociálních a náboženských i věkových skupin. Dochází k utváření vzájemných vztahů mezi sociálními skupinami, neboť strany zastupují zájmy sociálních skupin. Sociologický model je využíván pro studium procesu zpevnování vazeb mezi voliči a

⁷⁶ ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 2010, s. 59 – 64.

⁷⁷ Institut politického marketingu. 2015. *Slovník politického marketingu: Volební chování*. [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <http://politickymarketing.com/glossary/volebni-chovani>

stranami, neboť je zaměřován na volební chování sekundárních sociálních skupin, ale zároveň ve volebním chování bagatelizuje roli postojů, názorů i hodnot. Naproti tomu v sociálně-psychologickém modelu neboli modelu stranické identifikace je volba považována za zřetelné vyjádření loajality k politické straně. Stranická identifikace je považována za dlouhodobý vztah voliče k dané straně, který obdobně charakterizuje národnost nebo náboženskou identitu, přičemž v pozadí je zřejmá nejen příslušnost k určité skupině, ale především vliv rodiny. Sociálně-psychologický model je využíván ke studiu trvajících vazeb mezi voliči a stranami, neboť přispívá více k objasnění stability volebního chování než ke změně volebního chování. Ekonomický model, který je rovněž nazýván modelem racionálního výběru, posuzuje volbu vždy jako nové rozhodnutí voliče podle získaných informací. Z celé škály kandidujících stran si na základě ekonomického modelu volič zvolí stranu, která splňuje podobnost s jeho zájmy, hodnotami a prioritami, neboť volič posuzuje nabídky stran na základě politicky významných témat. Získávání informací a rozhodování na základě ekonomického modelu je nákladné, tudíž racionální volič se rozhoduje více podle ideologie strany než podle podrobných politických návrhů. Volič se zároveň často rozhoduje na základě nejen mínění ostatních lidí a informací získaných z konverzace s jinými lidmi, ale především z médií, z čehož si utváří stranickou identifikaci. Ekonomický model je využíván ke studiu procesu uvolňování vazeb mezi voliči a stranami.⁷⁸

Volební chování bývá převážně objasňováno z hlediska sociálně-ekonomických charakteristik voličů, ke kterým patří sociální třída, status, příjem i sociální identifikace, a z hlediska skutečných i deklarovaných politických postojů nebo hodnot voličů. Obě skupiny vzájemně propojených faktorů produkují politicko-psychologické vazby voličů nejen ke stranám, ale zároveň i k jednotlivým politikům. Studium vlivu politicky významných hodnot a postojů k volebnímu chování bývá obvykle jednorozměrné, přestože hodnotové pole, kde dochází k formování konkrétního volebního rozhodnutí, je zpočátku mnohorozměrné, neboť většinou dochází k vyhledávání vlivu pouze určitého konkrétního postoje na volbu určité politické strany. Studium vlivu politicky relevantních hodnot a postojů v rámci jejich vzájemné konkurence na konkrétní politickou orientaci není z důvodu analytické náročnosti časté, přestože se nejvíce přibližuje skutečnému rozhodovacímu procesu. Volební rozhodování je složitý proces,

⁷⁸ VLACHOVÁ K. *Sociologické texty: Stranická identifikace v České republice*. 2000, s. 9 – 10.

kde s odlišnou důležitostí působí mnoho faktorů, z nichž se řada vzájemně podporuje, ale zároveň se propojuje i v konkurenci nebo v konfliktu. Z mnoha analýz je zřejmé, že volební chování v ČR je ovlivňováno sociálně-ekonomickými hodnotami, které jsou základem orientace na politickou levici nebo pravici. Do výzkumu volebního chování je zapotřebí zahrnout i odpovědnost státu a vlády jako politicky relevantní hodnoty. Volební rozhodování je zásadním způsobem ovlivňováno i postoji a hodnotami, které jsou označovány jako vnitřní a vnější účinnost politického systému. Vnitřní účinnost bývá vnímána jako schopnost a ochota jedince porozumět politickým problémům. Zatímco vnější účinnost představuje důvěru v politický systém, porozumění a participaci. S vnímáním vnitřní a vnější účinnosti politického systému úzce souvisí nejen hodnocení státních institucí, podpora státních intervencí i vládní odpovědnosti, ale především volební chování.⁷⁹

Strukturální rozdíly mezi sociálními třídami byly již od devatenáctého století politizovány, neboť třídy byly reprezentovány politickými stranami, kdy stranami dělnické třídy byly komunistické a sociálnědemokratické strany, stranami střední třídy byly liberální strany a stranami vyšších tříd byly konzervativní strany. Podle politické sociologie byly volby v reakci na marxismus vnímány jako vyjádření demokratického třídního boje. Přestože výzkumy vztahů mezi sociálními třídami a volebním chováním bývají založeny na hypotéze, že voliči inklinují k volbě takové strany, která je přirozená jejich třídě, řada výzkumů vykazuje, že některé sociální třídy vzhledem k předpokládaným třídním zájmům volí neočekávaně. Řada výzkumů volebního chování tříd vykazuje, že i v ČR voliči volí na základě své příslušné třídy.⁸⁰

Při výzkumu volebního chování je nutné zaměřit se i na faktory zajišťující stabilitu a volatilitu volebního chování na základě teorie, která poměrně výrazně poukazuje na tři hlavní zdroje stability, kterými jsou politizované sociální identity (konfliktní linie), hodnotové orientace a stranická identifikace. Politizované sociální identity nebo konfliktní linie směřují k politickému konfliktu mezi různými sociálními skupinami. Konfliktní linie odrážejí politizované konflikty vycházející ze stabilních sociálně

⁷⁹ MATĚJŮ, P., VLACHOVÁ, K. *Krystalizace politických postojů, politického spektra a role hodnot ve volebním rozhodování*. In: MATĚJŮ, P., VLACHOVÁ, K. & AL. *Nerovnost, spravedlnost, politika: Česká republika 1991 – 1998*. 2000, s. 257 – 258.

⁸⁰ VLACHOVÁ, K. a HÄUBERER, J. *Volební chování sociálních tříd*. In: LINEK, L. *Voliči a volby 2010*. 2012, s. 152 – 153.

strukturních charakteristik jedinců, k nimž patří sociální třída, náboženství, etnicita, jazyk nebo regionální identita. Konfliktní linie nastane, pokud si různé sociální skupiny uvědomí vzájemnou existenci politických rozdílů, a proto hlasují pro odlišné strany, které se zaměřují na obranu zájmů a norem jednotlivých skupin. Konfliktní linie reflektují na konflikty, které lidé nejen zajímají a považují je za důležité, ale především jsou ochotni kvůli nim účastnit se voleb. Druhým zdrojem stability volebního chování jsou hodnotové orientace lidí, kdy zásadní podmínkou modelu je kongruence sociální struktury, hodnot a navazující politické organizace. Ovšem vyskytují se i případy, kdy dělník zastávající pravicové postoje hlasuje pro pravicové strany, nebo naopak bohatý podnikatel volí levicové strany. Hodnotové orientace v podobných případech mají vliv na volbu strany nezávisle na sociální struktuře. Třetí zdroj stability volebního chování vychází ze stranické identity, která představuje dlouhodobou psychologickou vazbu ke straně, jež se projevuje opakovaným hlasováním pro stranu, s níž se volič ztotožňuje.⁸¹

Významným faktorem analýz vývoje volebního chování je volební účast, která je považována za jeden z projevů politické participace. Volební účastí je vymezována průměrná intenzita účasti obyvatel ve volbách, která je vyjádřena procentuálním podílem voličů s vyzvednutou úřední obálkou k odevzdání platného i neplatného hlasu, ve vztahu ke všem občanům, kteří disponují volebním právem. Volební účast je však proměnlivá v čase, v prostoru i typu voleb. Mezi faktory ovlivňující míru volební účasti se obecně řadí právní podmínky, volební systém, politický systém, stranický systém, četnost voleb, geografické a klimatické podmínky, ale i sociálně demografické faktory.⁸²

Volební chování českých voličů výrazně ovlivnily významné politické změny, které se udály od počátku 90. let minulého století, což zapříčinilo především pokles volební účasti. Zatímco v prvních volbách po přechodu k demokracii volební účast dosáhla 97%, v následujících volbách v roce 1992 klesla již na 85% a v následujících letech volební účast stále klesala. Dalším významným faktorem je nárůst negativního hodnocení demokracie a jejích základních pilířů v podobě voleb a parlamentu, neboť významně poklesl podíl lidí, kteří považují demokracii za výhodnější politický režim,

⁸¹ LINEK, L. a LYONS, P. *Dočasná stabilita? Volební podpora politických stran v České republice v letech 1990 – 2010*. 2013, s. 12 – 19.

⁸² BALÍK, S. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2009, s. 165 – 166.

ale zároveň poklesl podíl lidí, kteří považují volby za nejlepší způsob výběru vlády, a že k vládnutí je nezbytný parlament. Zároveň došlo k výraznému nárůstu politické nespokojenosti, což přispívá ke zřetelnému poklesu volební účasti.⁸³

Volební chování v komunálních volbách je v porovnání s volebním chováním v parlamentních volbách ovlivněno více faktory, neboť v komunálních volbách vzhledem i k volební účasti rozhoduje nejen velikost volebního obvodu, převaha nezávislých uskupení i nezávislých kandidátů, ale především otevřené kandidátní listiny s možností panašování, což umožňuje užší vztah mezi voliči a kandidáty. Přestože se vyskytují jednotlivé případy, které zpochybňují míru ovlivnění komunálních voleb výsledky parlamentních voleb, vyskytují se stále tvrzení, že voliči ve městech v komunálních volbách volí v podstatě shodně jako ve volbách parlamentních. Ovšem na základě provedené analýzy již v roce 2008 dospěl Stanislav Balík k závěru, že sice určitá souvislost mezi volebním chováním v obcích v parlamentních a komunálních volbách existuje, ale zároveň dospěl k závěru, že volební chování v komunálních volbách má vlastní logiku a dynamiku, která je odlišná od logiky a dynamiky parlamentních voleb. Tuto skutečnost výrazně dokládá i podpora ODS a ČSSD, zatímco voličská podpora KSČM zůstává nejstálější. Z provedené analýzy je tedy zřejmé, že voliči ve městech rozlišují úroveň komunální a parlamentní, a tudíž se i podle toho ve volbách chovají.⁸⁴

K ovlivnění volebního chování voličů přispívají různé prostorově definované faktory, jež jsou nazývány kontextuálními faktory, k nimž náleží sousedský efekt, hlasování o sporném bodu, efekt kampaně a efekt náказы. Sousedský efekt sehrává větší roli u nezávislých kandidátů, kteří ve svém bydlišti získávají zpravidla více hlasů než v jiných lokalitách. U faktoru hlasování o sporném bodu bývá hlasování voliče ovlivněno názorem kandidáta na jediný specifický sporný bod. Efekt kampaně je faktor, který klade důraz na volební kampaň, jež cílí především na nerozhodnuté voliče. Efekt náказы je faktor, u něhož je hlasování závislé na hlasování bezprostředního okolí voliče.⁸⁵

⁸³ LINEK, L. a LYONS, P. *Dočasná stabilita? Volební podpora politických stran v České republice v letech 1990 – 2010*. 2013, s. 12 – 14.

⁸⁴ BALÍK, S. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: Koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994 – 2006*. 2008, s. 313 – 324.

⁸⁵ GEOGRAFICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ HLASOVÁNÍ [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z WWW:

<http://old.gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch11s02.html?fbclid=IwAR1awce7y4tkctEn1caP6VXYqSM8TbnPlsRRGsCmFIOWGEYQFzxqSPPLYQM>

8 Praktická část

8.1 Město Kolín

Město Kolín se rozkládá v úrodné Polabské nížině ve východní části Středočeského kraje přibližně 60 km od hlavního města Prahy. Město se rozprostírá na obou březích řeky Labe právě v místě, kde řeka velkým obloukem mění svůj směr ze západního na severní. Centrum města leží na skále na levém břehu řeky Labe.⁸⁶ Do roku 2003 byl Kolín okresním městem, ale od roku 2003 je obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností se spádovou oblastí 69 obcí.⁸⁷

Město Kolín s katastrální plochou 3 499 ha leží v nadmořské výšce 195 m n. m.⁸⁸ Ke dni 31. 12. 2018 v Kolíně bylo evidováno 31 690 obyvatel.⁸⁹ Území města je rozděleno do deseti částí na 4 katastrálních územích, mezi něž patří Kolín I – historické centrum města, Kolín II – Pražské Předměstí, Kolín III – Kouřimské Předměstí, Kolín IV – Kutnohorské Předměstí, Kolín V – Zálabí, Kolín VI – Štítarské Předměstí, Štítary – původně samostatná obec, Zibohlavy – původně samostatná obec, Štáralka – původně samostatná osada, Sendražice – původně samostatná obec.⁹⁰

Na základě mezinárodních smluv město Kolín uzavřelo partnerství s několika zahraničními městy. Mezi partnerská města patří od roku 1992 město Kamenz (Německo), od roku 1995 Dietikon (Švýcarsko), od roku 1997 Lubaň (Polsko) a od roku 2014 Duino – Aurisina (Itálie). Mezi Kolínem a Rimavskou Sobotou (Slovensko) trvá partnerství již od roku 1977, ale mezinárodní smlouvou bylo partnerství obnoveno v roce 2000.⁹¹

⁸⁶ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Geografické informace [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/geograficke-informace/>

⁸⁷ VODOCHODSKÝ Ivan., KLVAČOVÁ Petra. Sociálně demografická analýza pro potřeby komunitního plánování sociálních a návazných služeb spádového území SO ORP KOLÍN [online]. (PDF) [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/3037/38sda_orp_kolin.pdf

⁸⁸ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. Kolín [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/533165-kolin>

⁸⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická ročenka města Kolín [online]. (PDF) [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917724/13006619219.pdf/511e84ac-58e7-4a86-9621-24975ecdc102?version=1.0>

⁹⁰ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Geografické informace [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/geograficke-informace/>

⁹¹ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Partnerská města [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/partnerska-mesta/>

8.1.1 Historie

Kolín byl založen relokací, tudíž přesunem původní trhové osady se shodným názvem z místa, které ohrožovaly časté povodně řeky Labe, na vhodně položené místo na skále nad řekou, ovšem přesné datum založení města není známo. První datovanou zmínkou o Kolíně je listina ze dne 8. září 1261, kterou Přemysl Otakar II. udělil městu Přelouči stejná práva a svobody, jako mají města Kolín a Kouřim, z čehož vyplývá, že před tímto datem byl Kolín již fungujícím královským městem. Četné archeologické nálezy dokazují, že město bylo založeno v místě staršího osídlení a bylo vytyčeno na pravidelném půdorysu ulic, který byl v podstatě zachován až do současné doby. Zřejmě krátce po založení města byl v nejvýše položeném místě u hradeb rozestavěn raně gotický kostel svatého Bartoloměje, který byl dokončen před rokem 1300.⁹²

Zpočátku byl Kolín královským horním městem, které se podílelo na těžbě stříbra na nalezištích jihovýchodně od města, ovšem Kolín o naleziště vedl spory s nedalekou Čáslaví. Přemyslovští králové Přemysl Otakar II. a Václav II. udělili městu řadu privilegií a výsad. Celkem čtyři privilegia udělil Kolínu i Jan Lucemburský, zatímco jeho syn Karel IV. udělil dokonce čtrnáct privilegií.⁹³

V roce 1349 vyhořel chrám svatého Bartoloměje, ale v roce 1360 byla zahájena rozsáhlá přestavba dvorním architektem Karla IV. Petrem Parlěrem. Kolínu byl v roce 1381 svěřen Václavem IV. úřad popravý a v roce 1391 uděleno právo mílové. Udělená královská privilegia zajistila prosperitu města, neboť podporovala rozvoj nejen uvnitř hradeb, ale i na Čáslavském, Kouřimském i Klášterském Předměstí. Sedlecký klášter v roce 1410 prodal Kolínu obec Mnichovice, čímž vzniklo předměstí s názvem Zálabí. Město Kolín bylo v roce 1413 postiženo ničivým požárem.⁹⁴

V roce 1419, po smrti Václava IV. a vypuknutí husitské revoluce, stáli představitelé města, jež byli především Němci, na straně nově zvoleného krále Zikmunda, ale po jeho porážce v bitvě na Vítkově a vyhnání ze země se v roce 1421 město dobrovolně vzdalo husitům. Husité sice město ušetřili, ale vypálili dominikánský klášter a mnichy společně s kolínským děkanem Hynkem z Ronova upálili před Kouřimskou branou. Kolínští se v

⁹² MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Historie [online]. [cit. 2019-09-07]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/historie/>

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Tamtéž.

roce 1421 zřekli krále Zikmunda, uznali čtyři pražské artikule a zároveň slíbili věrnost kalichu. V té době sice značně zeslábl německý patriciát, ale po ochabnutí revoluční nálady začal v roce 1423 jednat s Pražany proti Janu Žižkovi. V roce 1427 nabyli opět převahy, čímž se pod jejich vedením město Kolín dostalo na stranu panské jednoty, ovšem v prosinci město dobyli táborité a Pražané v čele s Prokopem Holým, kteří zbylé Němce vyhnali a ve městě dosadili husitskou posádku pod vedením Jana Čapka ze Sán, čímž došlo k úplnému počestění města, jehož náklonnost k táboritům zůstala až do konce husitské revoluce. V roce 1434 po prohrané bitvě u Lipan dorazil do města Kolína Jan Čapek se zbytky své jízdy, který byl pronásledován vítěznými vojsky panské jednoty, ale k boji již nedošlo, neboť obě strany dospěly k dohodě a Jan Čapek se podvolil budoucímu zemskému sněmu.⁹⁵

Ve městě byla v první polovině 18. století vybudována císařská silnice do Prahy a zároveň vznikaly první manufaktury, čímž začalo prosperovat povoznictví a zájezdní hostince. Na počátku 19. století byl Kolín jedním z prvních měst, ve kterém působili buditelé českého národního obrození. Devatenácté století znamenalo pro město výrazný průmyslový rozmach, neboť roku 1843 začala výstavba železnice z Olomouce do Prahy přes Kolín. Rozvoj města byl významně narušen až příchodem první světové války. Další rozvoj města a především průmyslu zaznamenal Kolín v meziválečném období, kdy vznikaly nové průmyslové podniky. Ve druhé světové válce se Kolín stal centrem odporu proti německým okupantům, neboť ve městě působilo jedenáct ilegálních odbojových skupin. Během druhé světové války nejvíce utrpěla nejen židovská komunita, ale rovněž kolínský průmysl, který pracoval pro válečnou výrobu, tudíž se stal mnohokrát cílem spojeneckých náletů, při kterých zemřely desítky lidí a stovky lidí byly zraněny. Další rozvoj kolínského průmyslu následoval po druhé světové válce, ale v roce 1945 byl znárodněn. Po stagnaci rozvoje města v 90. letech byl další průmyslový rozvoj Kolína podpořen až výstavbou nového automobilového závodu TPCA, který zahájil výrobu v roce 2005.⁹⁶

⁹⁵ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Historie [online]. [cit. 2019-09-07]. Dostupné z WWW:

<https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/historie>

⁹⁶ AKTUÁLNĚ, Kolín [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW:

https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/kolin/r-96009038048411e49c2f0025900fea04/?fbclid=IwAR0wkoLDHJohglbnn__sV3NXcTUyd-69ZDYI9Vz1vefDJKYhz8stCQcOt0M

Město Kolín má bohatou historii, která je připomínána řadou dochovaných historických památek, z nichž za dominantu města je zřejmě považován chrám svatého Bartoloměje, který byl rozšířen nejen v roce 1504 vybudovanou pozdně gotickou zvonici, ale i v roce 1733 vybudováním barokní kostnice v sousedství chrámu.⁹⁷ Kapucínský klášter je raně barokní konventní budova s kostelem Nejsvětější Trojice, která byla postavena v letech 1666 – 1671, ale současný vzhled získal celý areál až po provedené rekonstrukci na počátku 20. století.⁹⁸ Kolínská radnice vyniká svou zvláštností, neboť je složena ze dvou domů rozdílného stáří, jelikož starší, původně nazývaný dům Kolerovský, sloužil již od roku 1494 jako radnice, zatímco v mladší o patro nižší budově se zpočátku nacházel hostinec a později kasárna. Současnou podobu radnice získala pseudorenesanční přestavbou ze závěru 19. století. Průčelí starší části radnice zdobí fresky s výjevem z dějin města a na západní stěně obřadní síně je zavěšen rozměrný impresionistický triptych Kolín ve třech denních dobách.⁹⁹ Kolínská synagoga z roku 1696 patří k nejstarším a nejcennějším památkám na území Čech. Půlkruhovými arkádami se do centrální síně modlitebny otevírají boční prostory, které v patře obsahují ochozy pro ženy. Je zachován i původní barokní svatostánek z konce 17. století. Synagoga až do zániku kolínské židovské obce v roce 1953 sloužila náboženským účelům, zatímco v současné době je využívána pouze k slavnostním účelům a koncertům.¹⁰⁰

8.1.2 Demografická charakteristika

Ke dni 31. 12. 2018 bylo v Kolíně evidováno 31 690 obyvatel. Z celkového počtu obyvatel bylo 15 592 mužů, čímž muži tvořili 49,20% obyvatel města a 16 098 žen, které tvořily 50,80% obyvatel města.

⁹⁷ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Chrám sv. Bartoloměje [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08166-chram-sv-bartolomeje.html>

⁹⁸ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Kapucínský klášter [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08174-kapucinsky-klaster.html>

⁹⁹ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Radnice [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08167-radnice.html>

¹⁰⁰ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Synagoga [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08169-synagoga.html>

Tabulka 2 Počet obyvatel

Rok	Počet obyvatel	Muži	v %	Ženy	v %
2010	30927	15124	48,90	15803	51,10
2011	31042	15239	49,09	15803	50,91
2012	31077	15278	49,16	15799	50,84
2013	31026	15200	48,99	15826	51,01
2014	30946	15155	48,97	15791	51,03
2015	30995	15139	48,84	15856	51,16
2016	31123	15239	48,96	15884	51,04
2017	31355	15397	49,10	15958	50,90
2018	31690	15592	49,20	16098	50,80

Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka měst, zpracování vlastní

Průběžný vývoj počtu obyvatel města Kolína od roku 2010 až do závěru roku 2018 názorně představuje Tabulka 2, z níž je zřejmé, že od roku 2010 až do roku 2012 docházelo k pozvolnému navyšování počtu obyvatel, zatímco v letech 2013 a 2014 se počet obyvatel snižoval. K postupnému navyšování počtu obyvatel docházelo až od roku 2015 do roku 2018, kdy se počet obyvatel v Kolíně zvýšil o 695 obyvatel. V Kolíně struktura obyvatelstva podle pohlaví zcela vyrovnaná není, neboť na základě Tabulky 2 již od roku 2010 až do roku 2018 počet žen v každém roce převyšoval počet mužů.

Tabulka 3 Věková struktura obyvatelstva v letech 2010 – 2018

Věková skupina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Muži 0-14	2266	2290	2330	2392	2418	2436	2483	2560	2603
Muži 15-64	10762	10788	10694	10494	10367	10239	10236	10257	10344
Muži 65+	2096	2161	2254	2314	2370	2464	2520	2580	2645
Ženy 0-14	1996	2020	2073	2133	2148	2228	2294	2331	2406
Ženy 15-64	10612	10459	10281	10127	10029	9914	9790	9731	9728
Ženy 65+	3195	3324	3445	3566	3614	3714	3800	3896	3964
Celkem 0-14	4262	4310	4403	4525	4566	4664	4777	4891	5009
Celkem 15-64	21374	21247	20975	20621	20396	20153	20026	19988	20072
Celkem 65+	5291	5485	5699	5880	5984	6178	6320	6476	6609

Zdroj: ČSU – Demografická ročenka měst, zpracování vlastní

Vývoj věkové struktury obyvatelstva v Kolíně v letech 2010 až 2018 znázorňuje Tabulka 3, jejíž statistická data zobrazují nejsilnější skupinu, kterou tvořili muži ve věkovém rozmezí 15 – 64 let v každém roce sledovaného období. Při porovnání nejen věkové skupiny 15 – 64 let mužů a žen v produktivním věku, ale i věkové skupiny 0 – 14 let mužů a žen je zřejmý vyšší počet mužů než žen v celém posuzovaném období. Zatímco komparace věkové skupiny nad 65 let u mužů a žen dokazuje jev zcela opačný, neboť počet žen výrazně převyšuje počet mužů. Tabulka 3 zároveň prokazuje, že výrazně převyšuje počet obyvatel ve věkové skupině nad 65 let proti věkové skupině 0 – 14 let, což dokládá stárnutí populace.

Tabulka 4 Populační vývoj v letech 2010 – 2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Živě narození	383	337	335	341	314	330	343	368	357
Zemřelí	319	318	311	326	322	304	316	354	348
Přírůstek přirozený	64	19	24	15	- 8	26	27	14	9
Přistěhovalí	915	884	913	922	786	859	967	1063	1120
Vystěhovalí	987	874	902	988	858	836	866	845	794
Přírůstek stěhováním	- 72	10	11	- 66	- 72	23	101	218	326
Přírůstek celkový	- 8	29	35	- 51	- 80	49	128	232	335

Zdroj: ČSÚ – Demografická ročenka měst, zpracování vlastní

Tabulka 4 znázorňuje celkový populační vývoj v Kolíně od roku 2010 do roku 2018. V posuzovaném období jsou znázorněna statistická data počtu živě narozených, zemřelých, přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel, z čehož je zřejmé, že poměr mezi živě narozenými a zemřelými je téměř vyrovnaný, neboť přirozený přírůstek nedosahoval výrazné hodnoty. Největší přirozený přírůstek v Kolíně byl zaznamenán v roce 2010, zatímco v roce 2014 dosahoval záporné hodnoty a v roce 2018 byl přirozený přírůstek pouze devět obyvatel. Při porovnání počtu přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel dosahoval přírůstek stěhováním od roku 2010 až do roku 2014 záporných hodnot, jen s výjimkou roku 2011 a 2012, kdy se počet obyvatel navýšil o 10 a 11 obyvatel. Počet přistěhovalých nad vystěhovalými začal převyšovat až od roku 2015, kdy přírůstek stěhováním dosáhl hodnoty 23 obyvatel. Až od roku 2016 do roku 2018 dosahoval přírůstek stěhováním výraznějších hodnot. Při posouzení celkového přírůstku s přírůstkem stěhováním je zřejmé, že populační vývoj se vyvíjel zcela shodně, což dokazuje, že v Kolíně ve sledovaném období docházelo k výraznějšímu navýšení počtu obyvatel až od roku 2015 z důvodu přistěhování nových obyvatel, který výrazně převyšoval nad počtem narozených nových občanů města Kolína.

Tabulka 5 Obyvatelstvo podle národnosti

Národnost	Zastoupení v %	Počet obyvatel
Česká	69,8	21583
Moravská	0,2	51
Slezská	0	6
Slovenská	2,0	606
Maďarská	0,1	30
Německá	0	7
Polská	0,2	66
Romská	0	8
Ruská	0	14
Ukrajinská	0,5	150
Vietnamská	0,4	115
Neuvedeno	25,8	7991

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze, zpracování vlastní

Kolínskou národnostní strukturu obyvatel vyjadřuje Tabulka 5, kde jsou použita statistická data z posledního sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, neboť ČSÚ sčítání provádí jednou za 10 let. Z uvedených statistických dat vyplývá, že v Kolíně převládají obyvatelé české národnosti s podílem zastoupení 69,8%. Druhé největší zastoupení ve výši 2,0% náleží slovenské národnosti, kterou následuje ukrajinská národnost s podílem 0,5% a vietnamská národnost s podílem 0,4%. Moravská, polská a maďarská národnost nepřekračuje podíl 0,2%. Rozmanitá pestrost struktury obyvatel podle národnosti je zapříčiněna přílivem migrantů za prací v Kolíně. Zajímavým údajem v Tabulce 5 je osm obyvatel romské národnosti, což s velkou pravděpodobností neodpovídá skutečnosti, zatímco kolonka neuvedeno obsahuje 7 991 obyvatel, z čehož vyplývá, že občané romské národnosti neuvedli žádnou národnost, anebo uvedli národnost slovenskou, maďarskou nebo českou.

Tabulka 6 Obyvatelstvo podle rodinného stavu

Rodinný stav	Počet obyvatel v %	Celkový počet obyvatel	Muži	Ženy
Svobodní	39,0	12070	6763	5307
Ženatí, vdané	41,1	12702	6392	6310
Rozvedení	11,7	3627	1483	2144
Ovdovělí	7,8	2415	398	2017

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze, zpracování vlastní

Tabulka 6 obsahuje statistická data z posledního sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v roce 2011. Z uvedených statistických dat vyplývá, že v Kolíně v roce 2011 největší procentuální zastoupení vyjadřovala sice skupina ženatých a vdaných obyvatel, ale z komparace uvedených skupin obyvatel vyplývá, že druhou nejvýraznější skupinu svobodných obyvatel převyšuje jen o 2,1%, z čehož je zřejmé, že v Kolíně byl poměr mezi skupinou ženatých a vdaných obyvatel a skupinou svobodných obyvatel téměř vyrovnaný, neboť počet ženatých a vdaných obyvatel převyšoval skupinu svobodných obyvatel pouze o 632 obyvatel. Tabulka 6 zároveň vykazuje zcela nejvyšší počet u svobodných mužů, kteří převyšují svobodné ženy o 1 456, zatímco ve skupině ženatých a vdaných obyvatel je poměr mužů a žen téměř vyrovnaný, neboť ženatých mužů bylo více pouze o 82 než vdaných žen. Tabulka 6 zároveň znázorňuje, že 80% obyvatel města Kolína je zahrnuto do skupin svobodných a ženatých nebo vdaných obyvatel, zatímco skupina rozvedených obyvatel představuje 11,7% obyvatel a skupina ovdovělých obyvatel 7,8%. V Kolíně v roce 2011 převládá počet rozvedených žen, neboť převyšoval počet rozvedených mužů o 661. Nejnižší zastoupení vykazuje skupina ovdovělých obyvatel, neboť představuje 7,8% z celkového počtu obyvatel v Kolíně. Mezi ovdovělými obyvateli je nejvýraznější rozdíl mezi muži a ženami, neboť ovdovělých žen bylo o 1 619 více než ovdovělých mužů, tudíž je potvrzena skutečnost, že i ženy v Kolíně se dožívají podstatně vyššího věku než muži, což je zřejmé v celé ČR.

Tabulka 7 Vzdelanostní struktura obyvatelstva

Vzdělání	Počet obyvatel v %	Celkový počet obyvatel	Muži	Ženy
Bez vzdělání	0,3	84	32	52
Základní	13,4	4150	1520	2630
Střední bez maturity	27,0	8362	4736	3626
Úplné střední s maturitou	27,4	8473	3778	4695
Nástavbové studium	2,8	869	327	542
Vyšší odborné vzdělání	1,3	408	162	246
Vysokoškolské	9,6	2954	1505	1449

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze, zpracování vlastní

Na základě statistických dat, která jsou zpracována v Tabulce 7, je představena vzdelanostní struktura obyvatelstva v Kolíně, z níž vyplývá, že nejpočetnější skupinou v oblasti dosaženého vzdělání byli obyvatelé nejen s úplným středním vzděláním ukončeným maturitou, ale s téměř shodným procentuálním zastoupením i obyvatelé se středním vzděláním bez maturity. Z celkového počtu obyvatel se středním vzděláním bez maturity je zřetelný vyšší počet mužů než žen, zatímco ve skupině obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou je výraznější vyšší počet žen než mužů. Tabulka 7 znázorňuje i nejen nejmenší skupinu obyvatel bez vzdělání, ale zároveň poměrně výrazně zastoupenou skupinu pouze se základním vzděláním, ve kterých výrazně dominují ženy, zatímco obyvatelé s vysokoškolským vzděláním dosahovali pouze 9,6%. Ve skupině obyvatel s vysokoškolským vzděláním byl poměr mezi muži a ženami téměř vyrovnaný.

8.1.3 Socioekonomická charakteristika

Tabulka 8 Ekonomická aktivita obyvatel

Ekonomická aktivita	Počet obyvatel v %	Celkový počet obyvatel	Muži	Ženy
Ekonomicky aktivní	50,2	15527	8355	7172
zaměstnaní	45,6	14089	7645	6444
nezaměstnaní	4,7	1438	710	728
Ekonomicky neaktivní	44,1	13634	5683	7951
Nezjištěno	5,7	1761	1069	692

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze, zpracování vlastní

Tabulka 8 vyjadřuje ekonomickou aktivitu obyvatel města Kolína, z níž vyplývá, že polovina obyvatel byla ekonomicky aktivní. Uvedená data dokládají vyšší ekonomickou aktivitu u mužů než u žen v kategorii zaměstnaných, zatímco v kategorii nezaměstnaných ženy dosahovaly vyšší počet než muži. Tabulka 8, ze statistických dat z roku 2011, zároveň znázorňuje nezaměstnanost ve výši 4,7%, která ovšem ke dni 31. 12. 2019 dosahovala 3,4%.¹⁰¹

Obyvatelé města Kolína jsou zaměstnáni nejen v kolínských podnicích, ale vzhledem k dobré dopravní obslužnosti také dojíždějí za prací do jiných obcí a měst, neboť Kolín je důležitou železniční křižovatkou. V Kolíně se nachází chemický, automobilový, strojírenský, potravinářský a polygrafický průmysl. Na severním okraji města Kolína byla postavena automobilka konsorcia TPCA, která zahájila provoz v roce 2005. Prvním modelem TPCA byla trojice Toyota Ayo, Peugeot 107 a Citroën C1, společně vyvinuta a z 92% identická, která byla na trh uvedena v polovině roku 2005. Výrobní kapacita TPCA je 300 000 automobilů ročně, a z toho důvodu patří mezi největší a nejvýznamnější zaměstnavatele v Kolíně, neboť zaměstnává 3 000 zaměstnanců. Chemický průmysl je zastoupen především kolínskou Draslovkou, Lučebními závody a rafinerií Paramo, s původním názvem Koramo. V Kolíně se nachází i tepelná elektrárna s původním názvem ESSO, která byla na základě projektu architekta Jaroslava Frágnera v roce 1932 realizována Elektrárenským svazem středolabských okresů, a hydroelektrárna, která je součástí Masarykova mostu na Horním ostrově. Obě elektrárny jsou provozovány závodem francouzské firmy Dalkia a její českou pobočkou Dalkia ČR, která se v současné době zároveň zabývá výrobou a rozvodem tepelné energie, kterou zásobuje nejen průmysl, ale především i obyvatele města Kolína.¹⁰² Město Kolín je v současné době významným průmyslovým městem a zároveň sídlem automobilky TPCA, která společně s řadou svých dodavatelů dlouhodobě přispívá k nízké míře nezaměstnanosti nejen v Kolíně, ale v celém regionu. Město Kolín je zároveň sídlem řady obchodních i pracovních příležitostí a mnoha dalších podnikajících subjektů, které

¹⁰¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Nezaměstnanost - měsíční [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mpsv.cz/mesicni>

¹⁰² MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Základní informace [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/>

přispívají nejen k dynamickému rozvoji města, ale především k jeho vysoké životní úrovni.¹⁰³

8.1.4 Zdravotnictví

Zdravotní péči zajišťuje především Oblastní nemocnice Kolín, která se nachází v okrajové části města v Žižkově ulici. Oblastní nemocnice Kolín nabízí 558 lůžek a je největším zdravotnickým zařízením ve východní části Středočeského kraje. V roce 2009 kolínská nemocnice zahájila činnost stomatologické ambulance a otevřela nové lůžkové rehabilitační oddělení. V roce 2010 bylo otevřeno nově zrekonstruované Oddělení nukleární medicíny a nové pracoviště magnetické rezonance. Rovněž v roce 2010 byla zahájena první etapa celkové modernizace Oblastní nemocnice Kolín výstavbou nové šestipodlažní budovy F. Nová budova F byla otevřena v roce 2011 a stala se nejen pavilonem operačních oborů, ale především poskytuje i 100 lůžek a ambulantní zázemí. V roce 2011 byla zahájena i stavba budovy D, jež měla být pavilonem dětských oborů. Nový dětský pavilon D byl otevřen v roce 2012. Oblastní nemocnice Kolín je vybavena řadou moderních přístrojů, které poskytují zdravotní péči v celkem 29 odděleních celé nemocnice.¹⁰⁴ Zdravotní péče je zajišťována i Poliklinikou Kolín, která slouží jako sdružené ambulantní zařízení praktických lékařů.

8.1.5 Sociální služby

Město Kolín zajišťuje sociální služby především pečovatelskou službou a domovy pro seniory. Pečovatelská služba je ambulantní a terénní sociální služba, která je poskytována seniorům starším 65 let, osobám se zdravotním postižením a chronickým onemocněním starším 18 let, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci z důvodu snížené soběstačnosti a potřebují zajištění péče. Služba je poskytována ve vymezeném čase v domácnostech osob a ve středisku osobní hygieny. Pečovatelská služba je určena pro osoby, které pobývají na území města Kolína.¹⁰⁵ Domov pro seniory je poskytován v Kolíně ve dvou objektech. Jedná se o sociální pobytovou službu, která poskytuje služby seniorům starším 65 let se sníženou soběstačností, kteří potřebují především z důvodu zhoršeného zdravotního stavu, omezení soběstačnosti a obtížné sociální situace

¹⁰³ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Podnikatel [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW:

<https://www.mukolin.cz/cz/podnikatel/>

¹⁰⁴ AKTUÁLNĚ, Nemocnice Kolín [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW:

<https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/oblastni-nemocnice-kolin/r~8c5798d209fd11e4bd55002590604f2e/>

¹⁰⁵ MĚSTSKÉ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ SLUŽBY. Pečovatelská služba [online]. [cit. 2019-10-09].

Dostupné z WWW: <https://www.mszs.cz/pecovatelska-sluzba/>

celodenní podporu, pomoc nebo celodenní péči. Přijímání jsou především obyvatelé města Kolína a blízkého okolí.¹⁰⁶ Sociální služby v Kolíně jsou zajišťovány i mnoha dalšími neziskovými a soukromými organizacemi, mezi něž patří i společnost SeneCura, která je v ČR největším soukromým provozovatelem Domovů pro seniory a Domovů se zvláštním režimem, které slouží pro seniory trpící Alzheimerovou chorobou nebo jinou formou stařecké demence.¹⁰⁷

8.1.6 Doprava

Dopravní dostupnost města je příznivá, neboť Kolín je rozložen na obou březích řeky Labe, tudíž centrem města protéká řeka Labe. Zároveň je důležitou železniční křižovatkou, neboť centrem města prochází jedna z nejvytíženějších železničních tratí ČR Praha – Kolín – Česká Třebová, jež je součástí nejen prvního, ale zároveň třetího tranzitního železničního koridoru, kterými dochází ke spojení severu ČR s jihem ČR a západem ČR s východem ČR a jejich následným spojením všemi směry do zahraničí.¹⁰⁸ Druhá významná železniční trať spojuje Kolín s Prahou přes Nymburk a třetí železniční trať spojuje Kolín s Ledčerkem. V silniční dopravě město Kolín leží na silnici I/12 hlavní spojnicí Praha – Úvaly – Kolín, která je před vjezdem do města napojena na silnici I/38, jež spojuje Liberecký kraj s Jihomoravským krajem. Silnice I/38 prochází přímo centrem města Kolína a zároveň slouží jako přivaděč k dálnici D1 a D11, od které je Kolín vzdálen osm km. Vzhledem k významnosti a poloze silnice protínající centrum města byla dopravní situace neúnosná až do závěru roku 2012, kdy byl zprovozněn nový obchvat města Kolína. Téměř ve středu města Kolína se nachází vlakové nádraží, které sousedí i s autobusovým nádražím. V Kolíně je autobusová doprava zajišťována OAD Kolín, ČSAD PolKost Kostelec nad Černými lesy a společností Arriva Východní Čechy. Městská hromadná doprava má vlastní systém 11 linek a posledních téměř 20 let byla zajišťována společností Arriva Východní Čechy, ale ode dne 1. února 2020 bude následujících 10 let novým provozovatelem OAD Kolín, která za tímto účelem

¹⁰⁶ MĚSTSKÉ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ SLUŽBY. Domov pro seniory ul. Nad Zastávkou [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mszs.cz/sluzby/ul-nad-zastavkou/>

¹⁰⁷ SENEcura. Jistota a kvalita od předního poskytovatele péče [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://senecura.cz/o-nas/>

¹⁰⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Charakteristika okresu Kolín [online]. (PDF) [cit. 2019-12-18]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kolin

zakoupila 17 nových autobusů značky Mercedes-Benz Conecto a dva minibusy značky Isuzu.¹⁰⁹

8.1.7 Školství, kultura a sport

Město Kolín je zřizovatelem Městských jeslí v Kolíně a celkem osm mateřských škol. Z důvodu nedostačující kapacity volných míst v jeslích a mateřských školách působí v Kolíně ještě několik soukromých jeslí i mateřských škol,¹¹⁰ z nichž např. Jesle a školka Medvědi Kolín, která byla otevřena v roce 2018, je zaměřena na Montessori pedagogiku.¹¹¹ Město Kolín je zřizovatelem Základní umělecké školy Františka Kmocha v Sokolské ulici, kde lze studovat hudební, výtvarný, taneční nebo literárně dramatický obor, a sedm základních škol, jež se nacházejí v ulici Bezručova, Kmochova, Prokopa Velikého, Lipanská, Mnichovická, Ovčárecká a Masarykova. V Kolíně působí dvouletá střední katolická škola se zaměřením na pečovatelské služby, střední škola a učiliště se stavebním zaměřením, gymnázium, obchodní akademie, střední škola se zaměřením na strojírenství a jazyky, obchodní škola a zdravotní škola, jejichž zřizovatelem je Středočeský kraj. Zájmové vzdělávání a výchovu dětí a mládeže pomáhá zajišťovat Dům dětí a mládeže Kolín, jehož zřizovatelem je rovněž Středočeský kraj. V Kolíně působí dvě vyšší odborné školy s odlišným zaměřením, neboť jedna je zaměřena na zdravotnictví a druhá na teologii. Do roku 2015 v Kolíně působila i soukromá vysoká škola Academia Rerum Civilium se studijním zaměřením na politologii.¹¹²

Ke kulturnímu vyžití v Kolíně přispívá Městské divadlo Kolín, návštěva kina, galerií, muzea i historických památek. Každý rok na počátku září probíhají v Kolíně Městské slavnosti u příležitosti založení města a mezinárodní festival nonverbálního a pohybového divadla s názvem Gasparáda. V listopadu bývá na kolínském náměstí

¹⁰⁹ MARTINKOVÁ Jana. Ceny i jízdní rády Městské hromadné dopravy v Kolíně se nezmění. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-01-20] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/ceny-i-jizdni-rady-mhd-v-koline-se-nezmeni-20200113.html?fbclid=IwAR1ab0V8qw_L6ENgZ9TOjagw7l0rHCQkYDc9HgABHts1SSj1UBUKPeLdACY

¹¹⁰ PRŮVODCE PRO OBČANY MĚSTA KOLÍNA. [online]. 2019, zvláštní vydání. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.mukolin.cz/prilohy/Zpravodaj/156/31pruvodce_pro_obcany.pdf

¹¹¹ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Školka a jesle: Kolín, Havlíčkova 425 [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: http://www.mukolin.cz/cz/obcan/skolstvi/predskolni-zarizeni/08229-skolka-a-jesle-kolin-havlickova-425.html?fbclid=IwAR39iumdi90B_Sk6eiMbz-1jACuu9fn2c9irvKaEGWvAf2Iemb1homsafgk

¹¹² PRŮVODCE PRO OBČANY MĚSTA KOLÍNA. [online]. 2019, zvláštní vydání. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.mukolin.cz/prilohy/Zpravodaj/156/31pruvodce_pro_obcany.pdf

každoročně pořádán Mariánský trh. Výletní loď Kolinea s restaurací a kavárnou pořádá pravidelné projížďky po Labi z Kolína až do Klavaru.¹¹³ Zřejmě největší kulturní událostí je festival dechové hudby Kmochův Kolín, jehož pořadatelem je Město Kolín. Kmochův Kolín je mezinárodně uznávaný a respektovaný festival dechové hudby, jež navazuje na odkaz skladatele Františka Kmocha. Festival se koná každý rok v polovině června a počet účinkujících se pohybuje kolem 1 500 hudebníků a 250 mažoretok. Hlavní hudební scéna bývá tradičně postavena na Karlově náměstí a k dalším hudebním produkcím slouží prostor chrámu sv. Bartoloměje a Synagogy. Ke Kmochovu Kolínu tradičně patří sobotní průvod orchestrů a mažoretkových skupin městem. Kmochův Kolín bývá tradičně zakončen nedělním monstrkoncertem na Karlově náměstí.¹¹⁴

Ke sportovnímu vyžití nejvíce přispívá sportovní centrum, jímž je Vodní svět Kolín, který nabízí nejen venkovní i vnitřní bazén a vodní atrakce, ale především i tenisové kurty včetně krytého pro zimní období, hřiště na beach volejbal, beach fotbal a dráhu na bicross. V zimě dochází k zalednění dětského dopravního hřiště na lední kluziště. Další sportovní vyžití zejména pro cyklisty a bruslaře nabízí řada atraktivních cyklostezek nejen v Kolíně, ale i v blízkém okolí.¹¹⁵

8.2 Struktura politického života v Kolíně

Město Kolín spravuje nejen své záležitosti samostatně v samostatné působnosti, ale současně vykovává státní správu v přenesené působnosti, je pověřeným obecním úřadem a zároveň i úřadem obce s rozšířenou působností. Při výkonu přenesené působnosti se město Kolín řídí zákony, obecně závaznými předpisy a v jejich mezích usneseními vlády i směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Při výkonu samostatné působnosti se město Kolín řídí zákony společně s obecně závaznými právními předpisy vydanými ústředními orgány k jejich provedení.¹¹⁶ Město Kolín je spravováno zastupitelstvem, které je složeno z 27 členů a radou města, která je složena z devíti

¹¹³ HOTELY. Hotely a ubytování Kolín. [online]. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.hotely.cz/kolin/mesto/?fbclid=IwAR3eeKIpf1VkoUW-itUs_3D02x-8MvXd4RTRDcjwvtsAZVAHti7DdGZLvA

¹¹⁴ KMOCHŮV KOLÍN. O festivalu. [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <http://www.kmochuvkolin.cz/o-festivalu/>

¹¹⁵ HOTELY. Hotely a ubytování Kolín. [online]. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.hotely.cz/kolin/mesto/?fbclid=IwAR3eeKIpf1VkoUW-itUs_3D02x-8MvXd4RTRDcjwvtsAZVAHti7DdGZLvA

¹¹⁶ MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Souhrn informací o MěÚ [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <http://www.mukolin.cz/cz/obcan/informace-meu/souhrn-informaci-o-meu/>

členů. Zasedání zastupitelstva se konají zpravidla sedmkrát ročně. V čele města Kolína stojí starosta, který přímo řídí tajemníci města, a dva místostarostové. Mezi orgány města patří finanční a kontrolní výbor zastupitelstva. Výkonným orgánem je rada města, k jejíž činnosti bylo zřízeno 13 komisí jako poradních orgánů. Město Kolín zřídilo i zvláštní orgány města, mezi něž patří povodňová komise, komise pro sociálně-právní ochranu dětí, bezpečnostní rada ORP a krizový štáb ORP.¹¹⁷

8.2.1 Místní politická uskupení

V Kolíně působí nejen místní organizace politických stran a politických hnutí, ale především i rozmanitá sdružení nezávislých kandidátů. Místní politická uskupení prezentují své činnosti a záměry především prostřednictvím stránek, propagačních letáků a předvolebních mítinků. Zastupitelstvo města Kolína je v současné době složeno z pěti níže uvedených politických stran a hnutí.

Změna pro Kolín

Změna pro Kolín je politické hnutí, které vzniklo jako sdružení obyvatel města Kolína v roce 2009. Před vznikem politického hnutí se většina členů v žádné jiné politické straně nikdy politicky neangažovala. Změna pro Kolín je nezávislým subjektem, který není ovlivňován z krajské nebo vyšší úrovně aparátem zavedených politických stran. Zakladatelem a lídrem sdružení obyvatel města Kolína byl Vít Rakušan. Záměrem vzniku Změny pro Kolín bylo nastolit změnu v politickém životě v Kolíně, vrátit důvěru obyvatel k místním zastupitelům a především přispět ke snížení masivního dluhu města Kolína.¹¹⁸

Oblastní organizace ANO 2011

ANO je zkratkou pro sdružení Akce nespokojených občanů, které bylo založeno Andrejem Babišem v roce 2011. Sdružení vzniklo na základě kritiky politické situace, vymezení vůči korupci a politikaření i prosazování zlepšení prostředí pro působení živnostníků. V roce 2012 bylo sdružení zaregistrováno jako politické hnutí se základními programovými body. První účast ve volbách v roce 2012 pro hnutí Ano nebyla úspěšná, neboť novému uskupení se do té doby nepodařilo přesvědčit občany o

¹¹⁷ PRŮVODCE PRO OBČANY MĚSTA KOLÍNA. [online]. 2019, zvláštní vydání. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.mukolin.cz/prilohy/Zpravodaj/156/31pruvodce_pro_obcany.pdf

¹¹⁸ ZMĚNA PRO KOLÍN, Kdo jsme. [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.zmenaprokolin.cz/o-nas/>

svém protikorupčním programu, a tudíž žádný kandidát senátorský post nezískal. Ovšem v roce 2013 hnutí ANO již dokázalo zaujmout voliče, neboť v předčasných volbách do Poslanecké sněmovny získalo více než 927 tisíc hlasů, čímž zaujalo druhou pozici.¹¹⁹ Kolínská organizace ANO 2011 poprvé kandidovala v komunálních volbách v Kolíně v roce 2014. Předsedou kolínské oblastní organizace je Martin Herman, který je v rámci hnutí ANO zároveň předsedou klubu krajských zastupitelů a 1. místopředsedou krajské organizace.¹²⁰ Záměry a program hnutí ANO v Kolíně vychází z celorepublikového programu politického hnutí ANO 2011 pod vedením Andreje Babiše.

Kolíňáci

Kolíňáci je název sdružení kolínských občanů různých profesí a zájmů, kteří v Kolíně působí již řadu let. Již po několik volebních období se snaží aktivně působit v samosprávě města Kolína, neboť mnozí členové jsou nebo byli zastupiteli, nebo již pracovali ve výborech a komisích a ve volném čase pomáhají organizovat společenský život ve městě.¹²¹ Účelem vzniku spolku Kolíňáci bylo vytvořit z Kolína daleko lepší město, neboť požadují především bezpečné a čisté město, kde bude dobře fungovat zejména školství a zdravotnictví. Ve svém programu uvádějí podporu rodin i rodin s dětmi a seniorů. V oblasti bydlení zejména uvolnění bytů TPCA a v oblasti dopravy především vyřešení problematiky parkování. Program Kolíňáků neopomíná důraz na vyrovnaný rozpočet a především postupování k dalšímu snižování zadlužení města Kolína.¹²²

Volba pro Kolín

Za účelem komunálních voleb se zástupci demokratických stran a nezávislých kandidátů z Kolína spojili do nově vznikajícího volebního sdružení Dobrá volba pro

¹¹⁹ AKTUÁLNĚ, ANO 2011 - politické hnutí. [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: https://www.aktualne.cz/wiki/politika/politicke-strany/ano-2011-politicke-hnuti/r~i:wiki:4007/?fbclid=IwAR1bH0xwFasUqNgCBhNX7On2D_YEY3KZohOSKjT0sqd2ICaTmfZAIMSfxWc

¹²⁰ HOLAKOVSKÝ Milan. Slova padající na politické scéně v Kolíně má zhodnotit policie. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-01] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/slova-padajici-na-politicke-scene-v-koline-ma-zhodnotit-policie-20200108.html?fbclid=IwAR3C8S-iAx7MjDbroICA_O72wy-ozQbz-FBbsmipwuQRIWuZfwl8g88wnp4

¹²¹ KOLÍŇÁCI, Kdo jsou Kolíňáci. [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.kolinaci.cz/o-nas/>

¹²² KOLÍŇÁCI, Program. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.kolinaci.cz/program/?fbclid=IwAR1D22mkaJUo5jrdO53oxvRIfmSkYRxxV1gWaZpRDkLzCDNXRM30431p9Kw>

Kolín, jelikož nechtěli působit jako hnutí politických stran, ale jako koalice osobností se srdečným vztahem ke Kolínu, kteří jsou nejen respektovaní, ale především mají zájem pracovat pro Kolín v zastupitelstvu.¹²³ Lídrem Volby pro Kolín byl Tomáš Růžička. Záměrem Volby pro Kolín je proměnit město k lepšímu, ale k prioritám sdružení patří zejména vybudování již druhého obchvatu města.¹²⁴

Komunistická strana Čech a Moravy

Komunistická strana Čech a Moravy vznikla v březnu roku 1990 jako nástupce Komunistické strany Československa, která byla rozdělena na slovenskou KSS a českou KSČM. KSČM navazuje na činnost předlistopadové KSČ, ovšem za své činy z minulosti se nikdy neomluvila. Od roku 2005 je předsedou strany Vojtěch Filip.¹²⁵ KSČM se hlásí k hodnotám a tradicím levicového hnutí, jejímž dlouhodobým programovým cílem je budování socialismu. KSČM prosazuje myšlenku sociálně spravedlivé společnosti – socialismu, jako otevřené a skutečně demokratické společnosti, která se opírá o zásady samosprávy a prosperující ekonomiky. Strana usiluje o společnost, jež občanům poskytuje svobodu a rovnost šancí. Seriózní spolupráci s odbory, zájmovými organizacemi, občanskými iniciativami a sdruženími jsou KSČM považovány za potřebné nejen pro zlepšení životních podmínek, ale zejména k celkové situaci ve společnosti.¹²⁶ KSČM v každém volebním období navrhuje zrušení lustračních zákonů, které považuje za nepotřebné a nadbytečné, neboť se komunisté domnívají, že diskriminují určitou skupinu obyvatel.¹²⁷ Místní organizace KSČM působí v Kolíně již od roku 1990 se shodným základním programovým záměrem celostátní úrovně, přičemž k hlavnímu tématu volebního programu pro komunální volby v Kolíně náležela rekonstrukce městského majetku od budov až po

¹²³ FACEBOOK. Volba pro Kolín. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW:

<https://www.facebook.com/volbaprokolin/posts/584635735246688>

¹²⁴ MARTINKOVÁ Jana. Strany a hnutí už finišují s kandidátkami do komunálních voleb. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/strany-a-hnuti-uz-finisuji-s-kandidatkami-do-komunalnich-voleb-20180524.html?fbclid=IwAR04mynchoI5lbYn4ztEd97o4RQT1Kh03VACyhOcpObPJF0CtYAiKJrfWro

¹²⁵ FIALA Luděk. KSČM. *Novinky* [online]. 2010 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW:

https://www.novinky.cz/tema/clanek/kscm-40095624?fbclid=IwAR2LGMACr_5VWeQRX2B_5sOCnEh3L6UMYAgfKMc5F238Ylllh4kaQIVZns

¹²⁶ KSČM. Kdo jsme a co chceme. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW:

<https://www.kscm.cz/cs/nase-strana/kdo-j sme/kdo-j sme-co-chceme>

¹²⁷ KSČM. Chceme zrušit lustrační zákon. Je nepotřebný! [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.kscm.cz/cs/aktualne/aktuality/chceme-zrusit-lustracni-zakon-je-nepotrebnny?fbclid=IwAR3nUzo0eAtjfdLQDgxKxz_vdhW6pu3WIKYKp8tAk9WapopNYpg6wJKzllg

komunikace. Předsedou místní organizace KSČM v Kolíně je František Švarc, ovšem lídrem kandidátní listiny v posledních komunálních volbách byl Martin Škorpík.¹²⁸

8.3 Komunální volby v Kolíně

8.3.1 Komunální volby v Kolíně v roce 2010

V roce 2010 se volby do zastupitelstva města konaly ve dnech 15. a 16. října. V komunálních volbách kandidovalo 301 kandidátů z 13 politických subjektů. Z celkového počtu 10 285 vydaných obálek bylo odevzdáno 10 278 obálek s 253 439 platnými hlasy a volební účast dosahovala 41,24%.¹²⁹ Ve volbách do zastupitelstva města společně s tradičními politickými stranami poprvé kandidovalo i nově vzniklé sdružení obyvatel Změna pro Kolín, jehož cílem bylo nastolit v Kolíně razantní změny, které by vyvedly město z dluhové propasti. Kolínští občané byli zklamáni politikou a ve městě vládla rezignace, neboť Kolín vítězil mezi nejzadluženějšími městy v přepočtu na jednoho obyvatele. Z toho důvodu se v Kolíně téměř neinvestovalo a řada objektů chátrala. Hlavním viníkem masivního dluhu města Kolína byl kolínský rodák Miloš Zeman, tehdy ještě v roli premiéra, neboť velká průmyslová zóna o velikosti 370 hektarů, kde v současné době stojí mimo jiné i automobilka TPCA, byla vyhlášena za strategický státní zájem a následně podpořena agenturou Czechinvest. Stát se ústy premiéra Miloše Zemana přihlásil k tomu, že infrastrukturu průmyslové zóny bude hradit asi ze tří čtvrtin. Zbývající jedna čtvrtina měla být uhrazena z rozpočtu města, ale ve skutečnosti situace dopadla naopak.¹³⁰ Za vlády kolínské sociální demokracie město v roce 2002 zahájilo stavbu 850 bytů pro automobilku TPCA, která v Kolíně následně vybudovala svůj závod. Kolínští radní v té době věřili v dohodu s tehdejším premiérem Milošem Zemanem, že výstavba bytů bude uhrazena státem, což se ovšem nikdy nestalo, a tím kolínské radnici zůstal miliardový dluh a povinnost splácet bankám 120 milionů po dobu 16 let. Automobilka TPCA se po zahájení provozu sice stala největším

¹²⁸ MARTINKOVÁ Jana. Strany a hnutí už finišují s kandidátkami do komunálních voleb. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/strany-a-hnuti-uz-finisuji-s-kandidatkami-do-komunalnich-voleb-20180524.html?fbclid=IwAR04mynchoI5lbYn4ztEd97o4RQT1Kh03VACyhOcpObPJF0CtYAiKJrfWro

¹²⁹ VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2010 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kvs?xjazyk=CZ>

¹³⁰ VLASATÁ Zuzana. Rakušanova Změna pro Kolín podruhé nad šedesáti procenty. Jak je to možné? *Deník Referendum* [online]. 2018 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: http://denikreferendum.cz/clanek/28737-rakusanova-zmena-pro-kolin-podruhe-nad-sedesati-procenty-jak-je-to-mozne?fbclid=IwAR32mrk-t8RrpD19BRPn9ZeWiVskCI0vjXV_uavEpxuEairbd0nD4HY7tcA

místním zaměstnavatelem, ovšem zároveň přivedla do poklidného maloměsta více automobilové dopravy, kriminality, heren a ubytoven. Další kauzou, která způsobila zklamání občanů a nedůvěru k zastupitelům, bylo odsouzení bývalého místostarosty za ODS, poslance Romana Pekárka za korupci. Podnikateli Petru Ličkovi měl v roce 2009 Roman Pekárek nabídnout, že mu za milionový úplatek zařídí prodej pozemků v průmyslové zóně Šťáralka za patnáct milionů. Ovšem znalcem byla hodnota pozemku vyčíslena na čtyřicet jedna milionů a místostarosta Roman Pekárek byl odsouzen na 5 let vězení.¹³¹

Z volebních výsledků z roku 2010 je zřejmé, že občané Kolína požadovali změnu, neboť vítězem se stala Změna pro Kolín s 23,48% hlasů, čímž získala osm křesel v zastupitelstvu. Druhé místo zaujala ČSSD se šesti mandáty a třetí místo Koliňáci se čtyřmi mandáty. Do zastupitelstva města byla ještě zvolena KSČM se třemi mandáty, ODS se třemi mandáty a TOP 09 rovněž se třemi mandáty. Po povolebním vyjednávání byla 15 zastupiteli za Změnu pro Kolín, Koliňáky a TOP 09 podepsána koaliční dohoda se společnými základními programovými cíli nově vzniklé koalice. Starostou města Kolína byl zvolen Vít Rakušan (Změna pro Kolín), prvním místostarostou byl zvolen Tomáš Růžička (Koliňáci) a druhým místostarostou byl zvolen Jan Pospíšil (TOP 09). V radě města měla vítězná Změna pro Kolín čtyři členy, Koliňáci tři členy a TOP 09 dva členy. Koalice měla k dispozici celkem 15 hlasů ze 14 potřebných pro získání většiny v zastupitelstvu.¹³²

¹³¹ VLASATÁ Zuzana. Kolínská politická laboratoř aneb jak vyhrát volby a nezklamat *Deník Referendum* [online]. 2014 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: http://denikreferendum.cz/clanek/18981-kolinska-politicka-laborator-aneb-jak-vyhrat-volby-a-nezklamat?fbclid=IwAR0g-buJrQ7Ea_hqLE6OFpePy3pQQ_SscpOgfhCFgBSReiem3pKCZIsLTjg

¹³² KOLÍN. Koalice tří stran podepsala dohodu. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: http://www.kolin.cz/Koalice-tri-stran-podepsala-dohodu?fbclid=IwAR2RMLI3wqhzSWSBD_UX796UEOzYQsUDXEnwZzw4UfsZFrIL3z2XkXujw8

Tabulka 9 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2010

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	Absolutně	v %	
1	TOP 09	23514	9,28	3
2	Strana svobodných občanů	6368	2,51	0
3	KSČM	29421	11,61	3
4	Česká pirátská strana	1270	0,50	0
5	Volte Pravý Blok www.cibulka.net	182	0,07	0
6	Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	2560	1,01	0
7	Věci veřejné	10045	3,96	0
8	Strana zelených	4629	1,83	0
9	ČSSD	47787	18,86	6
10	Kolíňáci	36639	14,46	4
11	ODS	27905	11,01	3
12	KDÚ-ČSL	3608	1,42	0
13	Změna pro Kolín	59511	23,48	8

Zdroj: ČSÚ www.czso.cz - zpracování vlastní

8.3.2 Komunální volby v Kolíně v roce 2014

V roce 2014 se komunální volby konaly ve dnech 10. a 11. října. V porovnání s předcházejícími volbami se počet kandidujících subjektů snížil, neboť kandidovalo pouze osm politických stran a sdružení s 215 zaregistrovanými kandidáty. K tradičním politickým stranám ODS, KSČM, ČSSD i TOP 09 a ke sdružením nezávislých kandidátů Změna pro Kolín a Kolíňáci se nově připojilo kandidující politické hnutí Úsvit pro Kolín, působící i na celostátní úrovni, a ANO 2011, které v roce 2013 poprvé kandidovalo a výrazně uspělo v parlamentních volbách. V komunálních volbách bylo vydáno 9 928 obálek, z nichž bylo 9 909 obálek odevzdáno s celkovým počtem 248 783 platných hlasů. Proti minulým volbám byla volební účast o necelé procento nižší, neboť k volebním urnám se dostavilo 40,29 % voličů. Absolutním vítězem komunálních voleb byla Změna pro Kolín, která obdržela 63,95% hlasů, čímž získala 20 mandátů v zastupitelstvu města. Druhé místo obsadili Kolíňáci se ziskem 7,26% hlasů a dvěma

mandáty v zastupitelstvu. Třetí místo náleželo KSČM se ziskem 6,96% hlasů a dvěma mandáty v zastupitelstvu. Čtvrté místo s 6,36% hlasů zaujalo ANO 2011 rovněž se ziskem dvou zastupitelských mandátů. Do zastupitelstva byla zvolena ještě ČSSD se ziskem 4,88% hlasů, která získala pouze jeden mandát.¹³³ Z Tabulky 10, kde jsou znázorněny výsledky komunálních voleb v roce 2014, je zřejmé, že do zastupitelstva města nebyla zvolena TOP 09, ODS ani Úsvit pro Kolín. Výrazný neúspěch ODS, která získala pouze 3,63% hlasů, s největší pravděpodobností souviselo nejen zatčení a uvěznění Romana Pekárka, ale rovněž masivní medializace aféry ODS na celostátní úrovni v podobě vládního zatýkání s následným pádem vlády ODS v roce 2013.

Změna pro Kolín zvítězila v komunálních volbách již podruhé, i když v porovnání s minulými volbami získala o 40,47% hlasů více a v zastupitelstvu o 12 mandátů více. Výrazný úspěch byl zřejmě ovlivněn výsledkem práce v uplynulých čtyřech letech, ve kterých se mimo jiné podařilo snížit městský dluh, vyjednat evropské dotace na čističku odpadních vod, zrekonstruovat divadelní klub, zateplit základní školu a mateřské školy.¹³⁴ Změna pro Kolín, přestože se svými 20 mandáty v zastupitelstvu získala absolutní většinu, se rozhodla uzavřít koaliční dohodu, která byla podepsána 23 zastupiteli zvolenými za Změnu pro Kolín, Kolíňáky a ČSSD. Starostou města Kolína byl zvolen již podruhé Vít Rakušan (Změna pro Kolín), prvním místostarostou Michael Kašpar (Změna pro Kolín) a druhým místostarostou Tomáš Růžička (Kolíňáci). Změna pro Kolín zároveň obdržela sedm křesel v radě z devíti, jedno křeslo získali Kolíňáci a jedno křeslo ČSSD.¹³⁵

¹³³ VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2014 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kvs?xjazyk=CZ>

¹³⁴ VLASATÁ Zuzana. Kolínská politická laboratoř aneb jak vyhrát volby a nezklamat *Deník Referendum* [online]. 2014 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: http://denikreferendum.cz/clanek/18981-kolinska-politicka-laborator-aneb-jak-vyhrat-volby-a-nezklamat?fbclid=IwAR0g-buJrQ7Ea_hqLE6OFpePy3pQQ_SscpOgfhCFgBSReiem3pKCZIsLTjg

¹³⁵ ŠTÁSTKA Jakub. Kolínskou koaliční smlouvu podepsalo 23 zastupitelů. *Kolínský deník* [online]. 2014 [cit. 2020-02-05] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/kolinskou-koalicni-smlouvu-podepsalo-23-zastupitelu-20141109.html?fbclid=IwAR1nsIgc5c2alMqSIn1C0F__SEjq8At24SAZSNFP8mEFzedbXu_Yh4bpgk

Tabulka 10 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2014

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	Absolutně	v %	
1	TOP 09 a Nezávislí pro Kolín	11831	4,76	0
2	Úsvit pro Kolín	5492	2,21	0
3	ANO 2011	15820	6,36	2
4	Změna pro Kolín	159088	63,95	20
5	ČSSD	12145	4,88	1
6	Kolíňáci	18068	7,26	2
7	KSČM	17305	6,96	2
8	ODS	9034	3,63	0

Zdroj: ČSU www.czso.cz - zpracování vlastní

8.3.3 Komunální volby v Kolíně v roce 2018

Komunální volby v roce 2018 probíhaly ve dnech 5. a 6. října, v nichž kandidovalo 10 politických subjektů, tudíž o dva subjekty více než v minulých volbách. Mezi pravidelně kandidující tradiční politické strany a hnutí nově vstoupilo sdružení osobností Volba pro Kolín, uskupení Zvíře není věc a Česká pirátská strana. Celkem bylo zaregistrováno 243 kandidátů. Bylo vydáno 10 671 obálek, z nichž bylo odevzdáno 10 668 obálek s celkovým počtem 265 439 platných hlasů. Volební účast byla proti minulým volbám v roce 2014 vyšší o 3,08%, neboť dosáhla 43,37%.¹³⁶ Volební kampaň v Kolíně před komunálními volbami v roce 2018 byla vyhrocená, k čemuž přispěl předseda kolínského hnutí ANO 2011 Martin Herman, který si pod smyšleným jménem Havlíček objednal vydání a distribuci letáků s ostrou kritikou působení Víta Rakušana v čele města a jeho finančního hospodaření. Kauza byla řešena i policií, která následně potvrdila, že živý leták objednal a zaplatil právě předseda kolínského hnutí ANO 2011 Martin Herman.¹³⁷

¹³⁶ VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2018 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kvs?xjazyk=CZ>

¹³⁷ HOLAKOVSKÝ Milan. Slova padající na politické scéně v Kolíně má zhodnotit policie. Kolínský deník [online]. 2020 [cit. 2020-02-01] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/slova-padajici-na-politicke-scene-v-koline-ma-zhodnotit-policie-20200108.html?fbclid=IwAR3C8S-iAx7MjDbroICA_O72wy-ozQbz-FBbsmipwuQRIWuZfwl8g88wnp4

Vít Rakušan byl od roku 2010 starostou města Kolína a zároveň od roku 2012 krajským zastupitelem a členem Kontrolního výboru, neboť v krajských volbách v roce 2012 byl zvolen jako nestraníček za hnutí STAN do Zastupitelstva Středočeského kraje. Na kandidátní listině zaujímal jedenácté místo, ovšem vlivem preferenčních hlasů se umístil jako druhý. V roce 2015 se Vít Rakušan stal členem hnutí STAN, jehož prvním místopředsedou byl zvolen v dubnu 2016. V krajských volbách v roce 2016 byl lídrem hnutí STAN ve Středočeském kraji, kde dokázal obhájit mandát v krajském zastupitelstvu a následně byl zvolen statutárním zástupcem a náměstkem hejtmanky pro oblast bezpečnosti a cestovního ruchu, ovšem v říjnu 2017 po rozpadu krajské koalice byl z funkce odvolán. Vít Rakušan byl lídrem hnutí STAN ve Středočeském kraji i ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2017, kde se ziskem 7 334 preferenčních hlasů byl zvolen poslancem Parlamentu ČR. Od roku 2019 působí i jako předseda hnutí STAN.¹³⁸ Právě politická aktivita Víta Rakušana na celostátní úrovni mnohé kolínské občany odrazovala, ale zároveň občané hodnotili i rozvoj města pod jeho vedením, k nimž patří např. přestavba ubytovny na sociální bydlení, rekonstrukce staré vodárenské věže, z níž se stala rozhledna, zateplení všech mateřských škol, kompletní rekonstrukce Pražské ulice, autobusového nádraží, jehož součástí se stala parkovací věž pro kola nebo nově otevřený zrekonstruovaný skatepark. Ovšem za největší úspěch je považováno vytrvalé snižování městského dluhu, neboť k závěru roku 2018 z původně miliardového dluhu zbývalo ještě uhradit 422 milionů korun.¹³⁹

Přes vyhocenou a dezinformační volební kampaň v Kolíně opět v pořadí již potřetí za sebou zvítězila Změna pro Kolín s výrazným předstihem, neboť získala 62,82% platných hlasů a 21 mandátů v zastupitelstvu. Změna pro Kolín již druhé volební období uspěla ve volbách se ziskem přesahujícím 60% hlasů, čímž dokázala nejen obhájit počet mandátů v zastupitelstvu, ale naopak o jeden mandát ještě navýšit. Druhou pozici získalo hnutí ANO 2011 s celkovým počtem 11,09% hlasů a třemi mandáty. Třetí místo zaujali Kolíňáci se ziskem 5,76% hlasů a jedním mandátem v zastupitelstvu. Čtvrté místo obsadila Volba pro Kolín s 5,43% hlasů, čímž získala jeden mandát. Páté místo

¹³⁸ STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Vít Rakušan. [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: https://www.vitrakusan.cz/zivotopis/?fbclid=IwAR3pmpRHPBwUj6yu0wZu36K8E9PaG_1UIagt0To_di uQZBHd7LOiJ7VJ3Pk

¹³⁹ VLASATÁ Zuzana. Rakušanova Změna pro Kolín podruhé nad šedesáti procenty. Jak je to možné? Deník Referendum [online]. 2018 [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: http://denikreferendum.cz/clanek/28737-rakusanova-zmena-pro-kolin-podruhe-nad-sedesati-procenty-jak-je-to-mozne?fbclid=IwAR32mrk-t8RrpD19BRPn9ZeWiVskCI0vjXV_uavEpxuEairbd0nD4HY7tcA

náleželo KSČM, která se ziskem 5,21% hlasů získala rovněž jedno zastupitelské křeslo. Na základě povolebních vyjednávání byla uzavřena koalice, kterou utvořilo uskupení Změna pro Kolín, Volba pro Kolín a Kolíňáci. Nová koalice v zastupitelstvu získala 23 mandátů, zatímco KSČM a hnutí ANO 2011 zůstaly v opozici se čtyřmi mandáty. Starostou města Kolína byl opět zvolen Vít Rakušan (Změna pro Kolín), prvním místostarostou Michael Kašpar (Změna pro Kolín) a Michal Najbrt (Změna pro Kolín).¹⁴⁰ Do Rady města Kolína bylo zastupitelstvem zvoleno sedm členů z uskupení Změna pro Kolín, jeden člen za uskupení Volba pro Kolín a jeden člen za uskupení Kolíňáci.¹⁴¹

Za prioritu následujícího volebního období je považováno především pokračování v oddlužování města, efektivní čerpání dotací a vybudování systému parkování. K dalším důležitým investicím náleží stavba sportovní haly a opravy městských ulic.¹⁴² Dne 24. června 2019 Vít Rakušan rezignoval na funkci starosty města Kolína, ovšem zastupitelem i radním nadále zůstal. Důvodem rezignace bylo jeho zvolení do čela hnutí STAN. Novým starostou města byl zvolen dosavadní první místostarosta Michael Kašpar,¹⁴³ a první místostarostkou města byla zvolena Iveta Mikšíková (Změna pro Kolín).¹⁴⁴

¹⁴⁰ BAN. Kolín nakonec povede koalice, starostou zůstává Vít Rakušan. *Česká televize ČT24*. [online]. 2018 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2620493-kolin-nakonec-povede-koalice-starostou-zustava-vit-rakusan?fbclid=IwAR1EsngmfUdcnZIIhpZHhQYzvqWB-9ZZQsw7O81YYD831w15E2Ems2tgdic>

¹⁴¹ Kolínští zastupitelé zvolili novou radu a vedení města. *Svoboda*. [online]. 2018 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: http://www.svoboda.info/zpravy/kolin/kolinsti-zastupitele-zvolili-novou-radu-a-vedeni-mesta/?fbclid=IwAR1tbBi609W8LfgDax286d9ZN8151-f2M_0BcJMwqSNJiCE5vww2Db9IpuK

¹⁴² BAN. Kolín nakonec povede koalice, starostou zůstává Vít Rakušan. *Česká televize ČT24*. [online]. 2018 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2620493-kolin-nakonec-povede-koalice-starostou-zustava-vit-rakusan?fbclid=IwAR1EsngmfUdcnZIIhpZHhQYzvqWB-9ZZQsw7O81YYD831w15E2Ems2tgdic>

¹⁴³ Nový šéf hnutí STAN Rakušan v červnu skončí jako starosta Kolína, radním i zastupitelem zůstane. *iRozhlas*. [online]. 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <http://irozhl.as/9gz>

¹⁴⁴ KOLÍN. Místostarostka Iveta Mikšíková a její pole působnosti. [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: http://www.kolin.cz/mistostarostka-iveta-miksikova-a-jeji-pole-pusobnosti?fbclid=IwAR0OnDLdwlIr_eaG6mo5yTgfHMLFalnuI_6mdjBKrKL4DcqkivJakAFzigo

Tabulka 11 Výsledky komunálních voleb v Kolíně 2018

Kandidátní listina		Počet hlasů		Počet mandátů
Číslo	Název	Absolutně	v %	
1	ANO 2011	29450	11,09	3
2	Volba pro Kolín	14426	5,43	1
3	Změna pro Kolín	166739	62,82	21
4	KSČM	13823	5,21	1
5	Zvíře není věc – sdružení DSZ a NK	377	0,14	0
6	ODS	11085	4,18	0
7	Česká pirátská strana	6712	2,53	0
8	TOP 09 pro kolínské občany	2581	0,97	0
9	ČSSD	4967	1,87	0
10	Kolíňáci	15279	5,76	1

Zdroj: ČSÚ www.czso.cz - zpracování vlastní

8.3.4 Volební účast

Volební účast náleží k významným faktorům volebního chování v rámci sociologického výzkumu. Výše volební účasti významně ovlivňuje i celkové volební výsledky, čímž zároveň dochází k určování směru vývoje nejen komunální politiky, ale i politiky na celostátní úrovni. Přestože volební právo patří k základním právům občanů, bývá v posledních letech nedostatečně využíváno, což pramení z celkové apatie občanů, kteří pocítují zklamání z politiky především na celostátní úrovni. U mnohých obyvatel dochází k neustálému spojování komunální politiky s politikou na celostátní úrovni, přestože komunální politika každodenně ovlivňuje život občanů právě v jejich bydlišti. Z toho důvodu pouze v komunální politice mají voliči prostřednictvím volební účasti možnost ovlivňovat vývoj rozvoje svého města, který následně vytváří kvalitu života v daném městě.

Tabulka 12 znázorňuje vývoj volební účasti v komunálních volbách nejen v Kolíně, ale i v celé ČR. K porovnání vývoje volební účasti byla použita statistická data od prvních komunálních voleb po pádu železné opony až do posledních voleb v roce 2018. Statistická data dokazují, že volební účast v Kolíně dosahovala podobných hodnot jako

v celé ČR. Výjimkou byly jen roky 1990 a 1994, kdy byla volební účast nejen nejvyšší, ale zároveň volební účast kolínských obyvatel převyšovala volební účast celé ČR. Ze statistických dat vyplývá, že volební účast od roku 1990 má neustále klesající trend až do roku 2010, kdy proti předcházejícím volbám v Kolíně byla vyšší o 3,64%. Nejvýraznější rozdíl mezi volební účastí v Kolíně a celé ČR je zaznamenán v roce 2006, kdy ke kolínským volebním urnám se dostavilo o téměř 9% voličů méně než v celé ČR. Příčinou výraznějšího rozdílu byl zřejmě vznik rekordního městského dluhu města Kolína, z něhož pramenila celkově napjatá atmosféra v celém městě. K pozvolnému zvyšování volební účasti docházelo až od roku 2010, jen s výjimkou roku 2014 s volební účastí 40,29%. Přestože volební účast v posledních komunálních volbách v Kolíně byla vyšší o 3,08% než ve volbách předcházejících, nedosahovala výše průměrné volební účasti v celé ČR. Uvedené hodnoty potvrzují, že větší polovina kolínských obyvatel se o politický vývoj města nezajímá, neboť se dobrovolně vzdávají volebního práva.

Tabulka 12 Volební účast v komunálních volbách v letech 1990 – 2018

Rok	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Volební účast v Kolíně v %	76,19	63,51	43,62	39,76	37,60	41,24	40,29	43,37
Volební účast v ČR v %	73,74	60,68	45,02	43,39	46,32	48,50	44,46	47,35

Zdroj: ČSÚ www.czso.cz - zpracování vlastní

8.4 Dotazníkové šetření

K hodnocení volebního chování obyvatel města Kolína byla použita data, která byla získána na základě dotazníkového šetření. Dotazník za účelem sběru dat byl vytvořen v programu Microsoft Word sepsáním celkem 19 otázek. Dotazník obsahoval i otázky, které sloužily k vyčlenění získaných odpovědí na základě patřičně vypovídající hodnotě. Dotazník byl rozčleněn do dvou částí, z nichž první část obsahovala nejen počáteční vylučovací otázku určenou k eliminaci respondentů bez trvalého bydliště v Kolíně, ale především následující otázky zaměřené na komunální volby, a z nich vyplývající volební chování obyvatel města Kolína. Obsahem druhé části dotazníku byly pro mnohé respondenty citlivé otázky, jejichž účel sloužil k bližší identifikaci

respondentů. Distribuce dotazníků byla realizována osobním oslovením a předáním náhodným respondentům v kolínské nemocnici a v nákupních centrech na území města Kolína. Během osobního představení výzkumu volebního chování kolínských obyvatel a účelu dotazníků byli náhodní respondenti informováni nejen o zachování anonymity, ale zároveň byli upozorněni, že dotazník je určen pouze respondentům s trvalým bydlištěm v Kolíně. Náhodní respondenti byli rovněž požádáni, aby vyplněné dotazníky odevzdávali v hlavní recepci nemocnice a informačních centrech příslušných nákupních center. Sběr dotazníkových dat byl uskutečňován v období od 2. ledna 2020 do 31. ledna 2020. Distribuováno bylo celkem 250 dotazníků, z nichž 33 nebylo odevzdáno. Ze zbývajících 217 dotazníků, ovšem 34 dotazníků nebylo vyplněno, neboť respondenti neměli trvalé bydliště v Kolíně. Z toho důvodu byla v dotazníkovém šetření použita data z celkového počtu 183 náhodných respondentů s trvalým bydlištěm v Kolíně. Kompletní dotazník je přiložen v příloze č. 1.

8.4.1 Analýza výsledků dotazníkového šetření

Otázka č. 1 Máte trvalé bydliště ve městě Kolín?

Účelem první vylučovací otázky bylo eliminovat respondenty bez trvalého bydliště v Kolíně, kteří ve vyplňování dotazníku již nepokračovali, neboť výsledky dotazníkového šetření nemohli nijak ovlivnit. Na základě Tabulky 13 bylo do dotazníkového šetření zapojeno celkem 217 respondentů, z nichž 183 respondentů uvedlo trvalé bydliště v Kolíně, zatímco 34 respondentů na vylučovací otázku odpovědělo záporně.

Tabulka 13 Trvalé bydliště v Kolíně

Trvalé bydliště v Kolíně	Počet respondentů	v %
Ano	183	84,33
Ne	34	15,67

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 2 Zúčastnil(a) jste se voleb do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

Druhá otázka směřovala ke zjištění počtu respondentů, kteří se zúčastnili komunálních voleb v roce 2018. Z Tabulky 14 je zřejmé, že na vylučovací otázku kladně odpovědělo pouze 143 respondentů, zatímco 40 respondentů se komunálních voleb v roce 2018

nezúčastnilo. Zároveň respondenti se zamítavou odpovědí již nevyplňovali následující tři otázky.

Tabulka 14 Volební účast v Kolíně 2018

Účast v komunálních volbách v roce 2018	Počet respondentů	v %
Ano	143	78,14
Ne	40	21,86

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 3 Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

Otázka byla určena pouze pro respondenty, kteří se v roce 2018 zúčastnili komunálních voleb v Kolíně. Výsledky odpovědí jsou zpracovány v Tabulce 15, z níž vyplývá, že nejpočetnější skupinu tvořilo 88 respondentů, kteří označili pouze celou jednu kandidátní listinu. Druhou variantu, tudíž jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty z jiných stran, označilo celkem 45 respondentů. Pouze 10 respondentů uplatnilo možnost označení kandidátů z různých kandidátních listin.

Tabulka 15 Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2018

Způsob výběru kandidátů	Počet respondentů	v %
Pouze celá jedna kandidátní listina	88	61,54
Jedna kandidátní listina a zároveň někteří konkrétní kandidáti z jiných stran	45	31,47
Kandidáti z různých kandidátních listin	10	6,99

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 4 Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

Čtvrtá otázka byla určena pouze respondentům, kteří v předcházející otázce zvolili výběr pouze celé kandidátní listiny nebo kandidátní listiny společně s jednotlivými kandidáty z jiných stran. Otázka zároveň obsahovala kompletní seznam deseti politických subjektů, které kandidovaly v komunálních volbách v roce 2018, z nichž respondenti měli vybírat. Výsledky kandidujících politických subjektů na základě dotazníkového šetření znázorňuje Tabulka 16, která zobrazuje i procentuální zastoupení

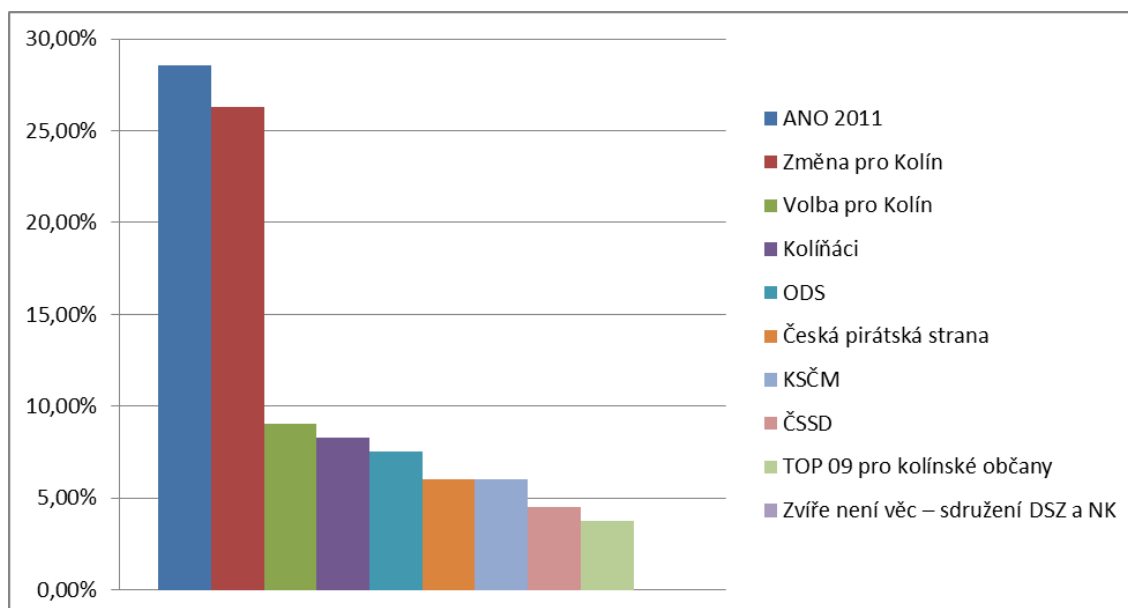
jednotlivých subjektů. Pro přehledné zobrazení pořadí jednotlivých politických subjektů byl použit Graf 1. Podle dotazníkového šetření zvítězilo hnutí ANO 2011, které volilo 38 respondentů, zatímco Změna pro Kolín byla volena 35 respondenty. Volba pro Kolín zaujala třetí místo s celkovým počtem 12 respondentů. Jediným politickým subjektem, který nebyl respondenty volen, bylo sdružení Zvíře není věc.

Tabulka 16 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
ANO 2011	38	28,57
Změna pro Kolín	35	26,31
Volba pro Kolín	12	9,02
Kolíňáci	11	8,27
ODS	10	7,52
Česká pirátská strana	8	6,02
KSČM	8	6,02
ČSSD	6	4,51
TOP 09 pro kolínské občany	5	3,76
Zvíře není věc – sdružení DSZ a NK	0	0

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 1 Výsledky komunálních voleb v roce 2018 podle dotazníkového šetření (v %)

Zdroj: zpracování vlastní

Otázka č. 5 V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

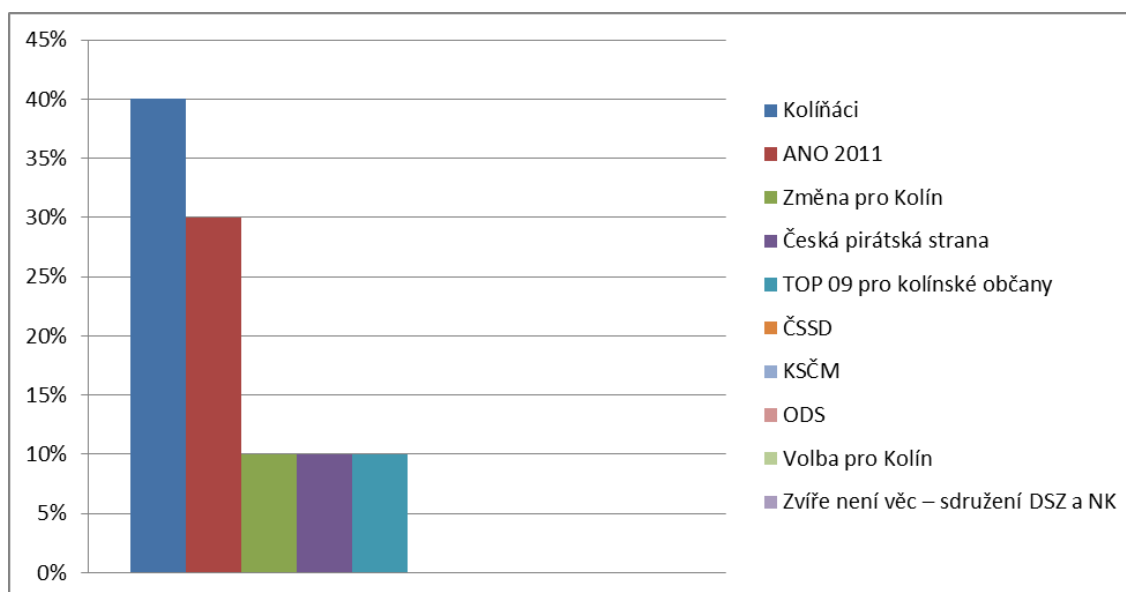
Otázka obsahovala seznam deseti kandidujících politických subjektů v komunálních volbách v roce 2018, ale byla určena pouze deseti respondentům, kteří označili jen konkrétní kandidáty z různých kandidátních stran. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že první místo obsadili Koliňáci s celkovým počtem čtyř respondentů, zatímco hnutí ANO 2011 bylo voleno třemi respondenty. Kompletní výsledky z dotazníkového šetření znázorňuje Tabulka 17, z níž vyplývá, že polovina politických subjektů nebyla respondenty volena. Přehledné zobrazení pořadí volených politických subjektů je znázorněno v Grafu 2.

Tabulka 17 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Koliňáci	4	40
ANO 2011	3	30
Změna pro Kolín	1	10
Česká pirátská strana	1	10
TOP 09 pro kolínské občany	1	10
ČSSD	0	0
KSČM	0	0
ODS	0	0
Volba pro Kolín	0	0
Zvíře není věc – sdružení DSZ a NK	0	0

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 2 Výsledky komunálních voleb v roce 2018 podle dotazníkového šetření

Zdroj: zpracování vlastní

Otázka č. 6 Zúčastnil(a) jste se voleb do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

Cílem vylučovací otázky bylo nejen eliminovat respondenty se zamítavou odpovědí, kteří již nevyplňovali následující tři otázky, ale především zjištění celkového počtu respondentů s kladnou odpovědí. Výsledky dotazníkového šetření dokládají, že 115 respondentů se v roce 2014 zúčastnilo komunálních voleb, zatímco 68 respondentů uvedlo zamítavou odpověď, což znázorňuje Tabulka 18 i s procentuálním zastoupením posuzovaných skupin.

Tabulka 18 Volební účast v Kolíně v roce 2014

Účast v komunálních volbách v roce 2014	Počet respondentů	v %
Ano	115	62,84
Ne	68	37,16

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 7 Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

Sedmá otázka byla směřována k respondentům, kteří v předcházející otázce potvrdili účast v komunálních volbách v roce 2014. Tabulka 19 obsahuje výsledky odpovědí respondentů, z nichž bylo 75 respondentů s použitou pouze celou jednou kandidátní listinou považováno za nejpočetnější skupinu. Jednu kandidátní listinu společně i s

konkrétními kandidáty z jiných stran volilo 23 respondentů, zatímco 17 respondentů uplatnilo volbu kandidátů z různých kandidátních listin.

Tabulka 19 Způsob výběru kandidátů v komunálních volbách v roce 2014

Způsob výběru kandidátů	Počet respondentů	v %
Pouze celá jedna kandidátní listina	75	65,22
Jedna kandidátní listina a konkrétní kandidáti z jiných stran	23	20,0
Kandidáti z různých kandidátních listin	17	14,78

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 8 Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

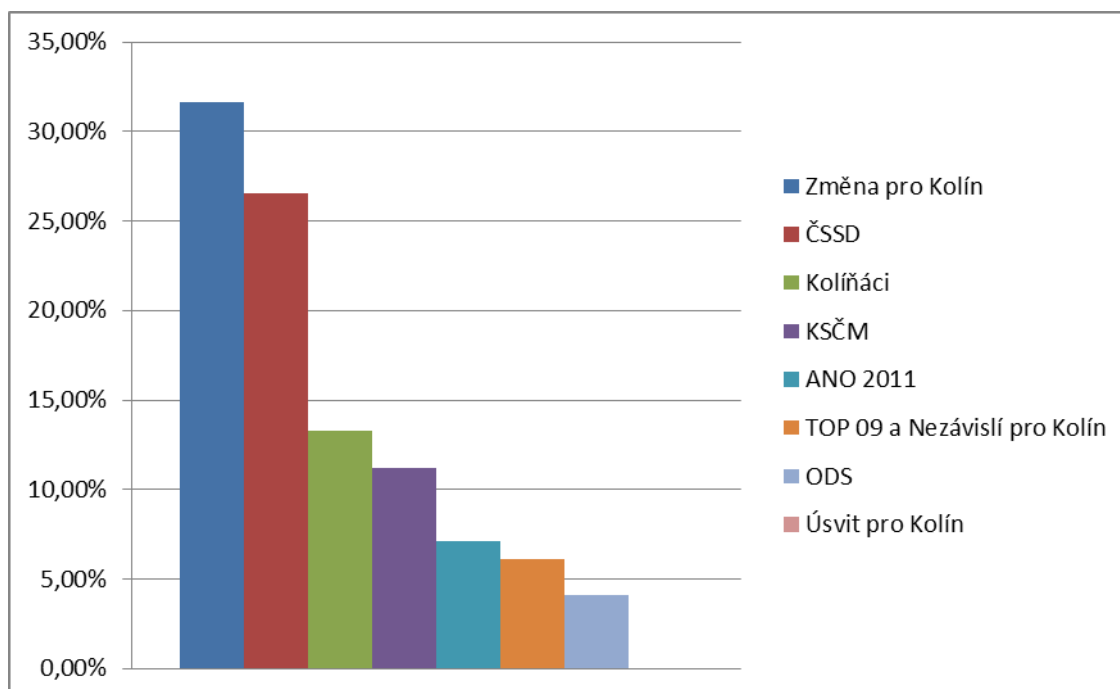
Otázka byla určena pouze respondentům, kterými byla v předchozí otázce uplatněna volba celé jedné kandidátní listiny nebo celé jedné kandidátní listiny i s konkrétními kandidáty z jiných stran. Součástí otázky byl i seznam osmi kandidujících politických subjektů v komunálních volbách v roce 2014. Z dotazníkového šetření vyplývá, že vítěznou pozici obsadila Změna pro Kolín s celkovým počtem 31 respondentů. Druhé místo náleželo ČSSD s počtem 26 respondentů, zatímco Kolíňáci zaujali třetí místo se 13 respondenty. Jediným subjektem, který neobdržel žádný hlas, byl Úsvit pro Kolín. Kompletní výsledky i s procentuálním zastoupením subjektů z dotazníkového šetření jsou znázorněny v Tabulce 20. Pořadí jednotlivých subjektů je přehledně zobrazeno Grafem 3.

Tabulka 20 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Změna pro Kolín	31	31,63
ČSSD	26	26,53
Kolíňáci	13	13,27
KSČM	11	11,23
ANO 2011	7	7,14
TOP 09 a Nezávislí pro Kolín	6	6,12
ODS	4	4,08
Úsvit pro Kolín	0	0

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 3 Výsledky komunálních voleb v roce 2014 podle dotazníkového šetření

Zdroj: zpracování vlastní

Otázka č. 9 V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

Otázka byla určena pro respondenty, kteří v komunálních volbách v roce 2014 volili pouze konkrétní kandidáty z různých kandidátních listin. Z uvedeného seznamu osmi kandidujících subjektů byl respondentům umožněn výběr kandidátní listiny, z níž bylo voleno nejvíce konkrétních kandidátů. Podle dotazníkového šetření volbu konkrétních

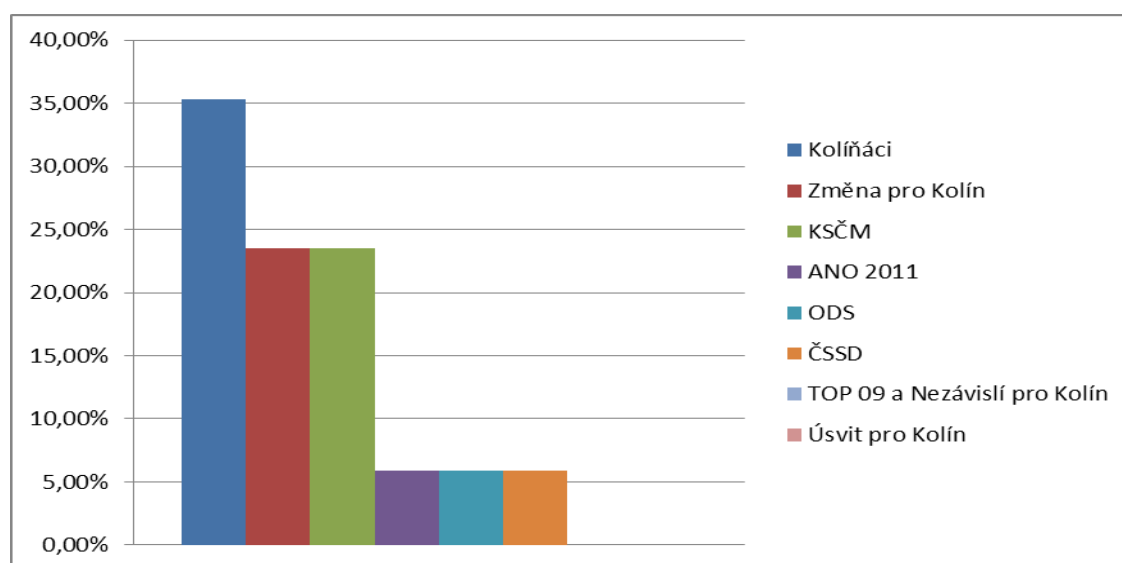
kandidátů z různých politických subjektů využilo pouhých 17 respondentů. Z výsledků zároveň vyplývá, že první místo zaujali Kolíňáci se šesti respondenty a druhé místo shodně se čtyřmi respondenty obsadila Změna pro Kolín a KSČM, zatímco subjekty Úsvit pro Kolín a TOP 09 a Nezávislí pro Kolín nebyly respondenty vůbec voleny. Celkové výsledky i s procentuálním zastoupením jsou znázorněny v Tabulce 21 a pořadí umístění jednotlivých subjektů je přehledně zobrazeno v Grafu 4.

Tabulka 21 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014

Politický subjekt	Počet respondentů	v %
Kolíňáci	6	35,30
Změna pro Kolín	4	23,53
KSČM	4	23,53
ANO 2011	1	5,88
ODS	1	5,88
ČSSD	1	5,88
TOP 09 a Nezávislí pro Kolín	0	0
Úsvit pro Kolín	0	0

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 4 Výsledky komunálních voleb v roce 2014 podle dotazníkového šetření

Zdroj: zpracování vlastní

Otázka č. 10 Je pro Vás účast u voleb do Zastupitelstva města Kolín významná?

Cílem otázky bylo zjištění míry významnosti volební účasti. Výsledky dotazníkového šetření jednoznačně prokázaly, že převážná většina respondentů považuje účast ve volbách za významnou nebo středně významnou, přestože volební účast v komunálních volbách v Kolíně dlouhodobě nedosahuje ani hranice 50%. Celkové výsledky z dotazníkového šetření znázorňuje Tabulka 22, z níž vyplývá, že účast ve volbách je pro 73 respondentů významná a pro 53 respondentů středně významná, zatímco 25 respondentů považuje účast ve volbách za nevýznamnou.

Tabulka 22 Hodnocení účasti ve volbách

Hodnocení účasti ve volbách	Počet respondentů	v %
Významná	73	39,89
Středně významná	53	28,96
Středně nevýznamná	17	9,29
Nevýznamná	25	13,66
Nevím	15	8,20

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 11 Co Vás nejvíce ovlivnilo při rozhodování ve volbách?

Zaměření otázky cílilo na zjištění příčiny rozhodování voličů v komunálních volbách. Respondentům byl umožněn nejen výběr z navržených možností, ale především i uvedení jiných z pohledu voličů podstatných příčin. Kompletní výsledky z provedení dotazníkového šetření, které jsou zobrazeny v Tabulce 23, dokazují největší ovlivnění volebním programem, jež uvedlo 43 respondentů. Druhou pozici zaujalo 39 respondentů, které v komunálních volbách nejvíce ovlivnila celostátní politika strany. Pro 28 respondentů byla významná osobnost lídra, zatímco 23 respondentů bylo při volebním rozhodování ovlivněno názory rodiny a přátel. Jiná možnost ovlivnění byla uplatněna pouze pěti respondenty, z nichž jednoho respondenta nejvíce ovlivnil vzhled lídra strany, a zbývající čtyři respondenti uvedli, že je politika nezajímá.

Tabulka 23 Příčina ovlivnění při rozhodování v komunálních volbách

Příčina volebního rozhodování	Počet respondentů	v %
Osobní setkání s kandidátem	21	11,48
Volební program	43	23,50
Volební kampaň	14	7,65
Osobnost lídra kandidátky	28	15,30
Celostátní politika strany	39	21,31
Názory rodiny a přátel	23	12,57
Osobní stranické preference	10	5,46
Jiné - doplňte	5	2,73

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 12 Která témata pro Vás byla důležitá při rozhodování ve volbách? Byla to spíše témata spojená s místní nebo celostátní politikou?

Cílem otázky bylo zjištění nejen míry důležitosti, ale především míry spojitosti témat s místní nebo celostátní politikou v rámci volebního rozhodování. Respondentům otázka nabízela výběr z pěti navržených variant. Výsledky šetření dokazují výraznou spojitost mezi místní a celostátní politikou při rozhodování voličů ve volbách, neboť 86 respondentů zvolilo místní politiku a 53 respondentů uvedlo celostátní politiku, zatímco 44 respondentů zvolilo kombinaci témat spojených s místní a celostátní politikou. Celkové výsledky z dotazníkového šetření jsou obsaženy v Tabulce 24.

Tabulka 24 Zaměření témat v komunálních volbách

Zaměření témat	Počet respondentů	v %
Především místní	43	23,50
Spíše místní	43	23,50
Kombinace místní a celostátní	44	24,04
Spíše celostátní	42	22,95
Jednoznačně celostátní	11	6,01

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 13 Kdy jste se rozhodl(a) pro stranu, kterou jste volil(a)?

V případě této otázky byl respondentům rovněž předložen výběr z pěti variant odpovědí, jejichž cílem bylo zjištění časového období rozhodování voličů před volbami,

zda jsou voliči rozhodnutí pevně a dlouhodobě nebo se rozhodují na poslední chvíli před volbami. Tabulka 25 znázorňuje kompletní výsledky dotazníkového šetření, z nichž je zřejmé, že z celkového počtu 183 respondentů bylo 83 dlouhodobě rozhodnutých a 33 respondentů bylo rozhodnuto před více než třemi měsíci před volbami, zatímco na poslední chvíli před volbami důležitá rozhodnutí učinilo 40 respondentů.

Tabulka 25 Období rozhodnutí voličů v komunálních volbách

Období rozhodnutí	Počet respondentů	v %
Byl jsem dlouhodobě rozhodnutý(á)	83	45,36
Před více jak třemi měsíci před volbami	33	18,03
V posledních dvou týdnech před volbami	27	14,75
V posledních dvou dnech před volbami	21	11,48
V den voleb	19	10,38

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 14 Zajímáte se o činnost Zastupitelstva města Kolín?

Prostřednictvím dotazníkového šetření bylo účelem otázky zjištění, zda se obyvatelé města Kolína zajímají o činnost městského zastupitelstva. Na základě celkových výsledků, které jsou zahrnuty v Tabulce 26, téměř dvě třetiny respondentů potvrdily zájem o činnost zastupitelstva, zatímco 57 respondentů se o činnost zastupitelstva nezajímá.

Tabulka 26 Zájem respondentů o činnost zastupitelstva města

Zájem respondentů o činnost zastupitelstva	Počet respondentů	v %
Ano	126	68,85
Ne	57	31,15

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 15 Jakého jste pohlaví?

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 183 respondentů s trvalým bydlištěm v Kolíně, kteří prostřednictvím této otázky byli rozděleni na 113 mužů a 70 žen. Celkové výsledky šetření i s procentuálním zastoupením obou pohlaví jsou zobrazeny v Tabulce

27. Porovnání skutečného stavu mužů a žen v Kolíně se stavem mužů a žen z dotazníkového šetření přehledně zobrazuje Graf 5.

Tabulka 27 Rozdělení respondentů podle pohlaví

Pohlaví	Počet respondentů	v %
Muž	113	61,75
Žena	70	38,25

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 5 Pohlaví – srovnání skutečného stavu s dotazníkovým šetřením v Kolíně (v %)

Zdroj: ČSÚ www.czso.cz zpracování vlastní

Otázka č. 16 Kolik je Vám let?

Na základě celkových výsledků zobrazených v Tabulce 28, byla v dotazníkovém šetření nejvíce zastoupena věková skupina 56 – 65 let s 52 respondenty z celkového počtu 183 respondentů. V pořadí druhou kategorií byla věková skupina 36 – 45 let s 38 respondenty a třetí kategorií s 31 respondenty představovala věková skupina 46 – 55 let. Nejméně zastoupenou kategorií byla věková skupina 18 – 25 let s 18 respondenty, přestože ostatní věkové skupiny jen s výjimkou věkové skupiny 56 – 65 let, byly zastoupeny víceméně rovnoměrně.

Tabulka 28 Rozdělení respondentů podle věku

Věk	Počet respondentů	v %
18 – 25 let	18	9,84
26 – 35 let	24	13,11
36 – 45 let	38	20,77
46 – 55 let	31	16,94
56 – 65 let	52	28,41
66 a více let	20	10,93

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 17 Jaký je Váš rodinný stav?

Souhrnné výsledky z Tabulky 29 dokládají, že z celkového počtu 183 respondentů nejpočetnější skupinu tvořilo 66 ženatých/vdaných respondentů. Druhou skupinu tvořilo 54 rozvedených respondentů a 41 svobodných respondentů zastupovalo třetí skupinu, zatímco k nejméně zastoupené skupině náleželo 22 vdovců/vdov.

Tabulka 29 Rozdělení respondentů podle rodinného stavu

Rodinný stav	Počet respondentů	v %
Svobodný(á)	41	22,40
Ženatý/vdaná	66	36,07
Rozvedený(á)	54	29,51
Vdovec/vdova	22	12,02

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 18 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Respondenti dotazníkového šetření byli na základě této otázky rozděleni do kategorií podle dosaženého vzdělání. K nejpočetnějším a zároveň téměř rovnoměrným kategoriím náleželo 60 vyučených respondentů a 57 respondentů se středním vzděláním s maturitou. S výrazným poklesem následovala kategorie 31 respondentů s vysokoškolským vzděláním a kategorie 20 respondentů s vyšším odborným vzděláním. Nejméně zastoupena byla kategorie, jež byla tvořena 15 respondenty se základním

vzděláním. V Tabulce 30 jsou uvedeny kompletní výsledky dotazníkového šetření i s procentuálním zastoupením jednotlivých kategorií.

Tabulka 30 Rozdělení respondentů podle dosaženého vzdělání

Dosažené vzdělání	Počet respondentů	v %
Základní	15	8,20
Vyučen	60	32,79
Střední s maturitou	57	31,14
Vyšší odborné	20	10,93
Vysokoškolské	31	16,94

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Otázka č. 19 Jaké je Vaše současné ekonomické postavení?

V rámci dotazníkového šetření bylo prokázáno jednoznačně největší zastoupení ve výši 89 zaměstnaných respondentů. Na základě Tabulky 31 bylo do druhé nejpočetnější kategorie podnikatelů zařazeno 26 respondentů. Rozložení ostatních kategorií bylo téměř rovnoměrné, přičemž nejmenší kategorie byla zastoupena 11 pracujícími důchodci. Zajímavostí byla absolutní shoda kategorií nezaměstnaných a na rodičovské dovolené, neboť u obou kategorií byl dosažen shodný počet 12 respondentů.

Tabulka 31 Rozdělení respondentů podle ekonomického postavení

Ekonomické postavení	Počet respondentů	v %
Student	15	8,20
Zaměstnanec	89	48,63
Podnikatel	26	14,20
Nezaměstnaný	12	6,56
Pracující důchodce	11	6,01
Nepracující důchodce	18	9,84
Na rodičovské dovolené	12	6,56

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

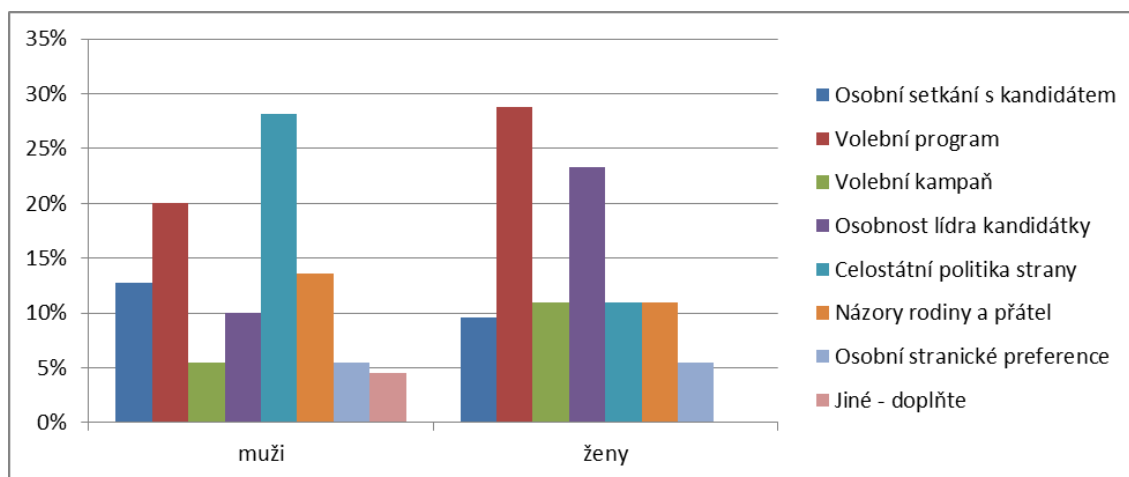
9 Výsledky a diskuze

Z výsledného hodnocení dotazníkového šetření, v němž bylo hodnoceno celkem 183 vyplněných dotazníků, jednoznačně vyplývá, že v komunálních volbách v roce 2014 i v roce 2018 většina respondentů volila pouze celou jednu kandidátní listinu. Variantu volby jedné kandidátní listiny a konkrétních kandidátů z jiných stran v roce 2014 volilo 20% respondentů, zatímco v roce 2018 využilo 31,47% respondentů. K nejméně využívané variantě náleží volba kandidátů z různých kandidátních listin, kterou v roce 2014 uvedlo 14,78% respondentů, zatímco v roce 2018 pouhých 6,99% respondentů. Z porovnání výsledků komunálních voleb v roce 2014 v dotazníkovém šetření s výsledky ve skutečných volbách, vyplývá jen shoda v obsazení vítězného místa, které v obou případech zaujala Změna pro Kolín. K výraznému odlišení přispěla ČSSD, která obsadila druhé místo podle dotazníkového šetření, zatímco v komunálních volbách obsadila poslední páté místo. Podle dotazníkového šetření ostatní subjekty zaujaly shodné pořadí jen o jednu příčku níž než ve skutečných volbách. Výsledky dotazníkového šetření dokazují rozdílnost výsledků komunálních voleb i v roce 2018, neboť první místo obsadilo hnutí ANO 2011 a druhé místo s rozdílem pěti respondentů obsadila Změna pro Kolín, přičemž ve skutečných volbách zvítězila Změna pro Kolín a druhé místo obsadilo hnutí ANO 2011. Subjekty Koliňáci a Volba pro Kolín obsadily v obou případech zcela totožné pozice. V roce 2018 byla do zastupitelstva města zvolena na pátém místě ještě KSČM, ovšem v dotazníkovém šetření byla respondenty místo KSČM zvolena ODS.

Dotazníkové šetření bylo rovněž zaměřeno na stanovení příčiny při rozhodování v komunálních volbách. Z celkového vyhodnocení je zřejmé, že z celkového počtu všech respondentů nejvíce k rozhodování přispívá volební program se ziskem 23,50% a celostátní politika strany s 21,31%. Jako nejmenší ovlivnění volebního rozhodování respondenti uvedli osobní stranické preference s 5,46% a volební kampaň s 7,65%. Porovnání výsledků příčiny ovlivnění volebního rozhodování u mužů a žen dokazuje rozdílnost, neboť muži uvedli největší ovlivnění celostátní politikou strany s 28,18%, volebním programem s 20% a názory rodiny a přátel s 13,64%. Přičemž ženy uvedly největší ovlivnění volebním programem s 28,76% a osobností lídra kandidátky s 23,29%. K nejméně ovlivňujícím faktorům volebního rozhodování náleží u mužů volební kampaň s 5,45% a osobní stranické preference s 5,45%, zatímco u žen osobní

stranické preference s 5,48% a osobní setkání s kandidátem s 9,59%. Kompletní výsledky jsou znázorněny Grafem 6.

Graf 6 Příčiny ovlivnění volebního rozhodování podle pohlaví

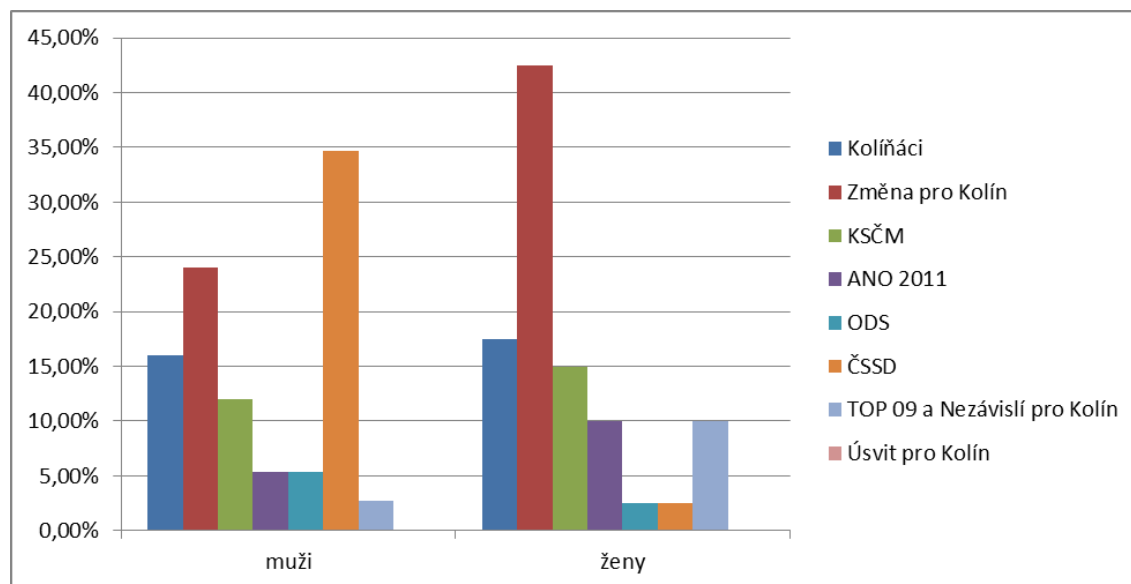

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Na základě výsledků dotazníkového šetření byl zpracován Graf 7, který znázorňuje politické subjekty volené podle pohlaví v komunálních volbách v roce 2014. Kompletní výsledky dokazují, že muži na prvním místě volili ČSSD s 34,67%, druhé místo obsadila Změna pro Kolín s 24% a třetí pozici získali Kolíňáci s 16%. Nejnižší počet hlasů obdržela TOP 09 s 2,67%. Výsledky zároveň vykazují odlišnou volbu u žen, u nichž vítězila Změna pro Kolín s 42,50% a Kolíňáci se ziskem 17,50%, přičemž nejnižší pozici získala ČSSD a ODS se shodným ziskem 2,5%. Z volebního chování podle pohlaví vyplývá, že muži v roce 2014 byli z tradičních politických stran více nakloněni levici, ale zároveň volili i místní uskupení, která již v předcházejícím volebním období byla ve vedení města Kolína. Ženy ve volbách v roce 2014 upřednostňovaly především místní politická uskupení. V komunálních volbách v roce 2018 muži volili na prvním místě hnutí ANO 2011 se ziskem 40,49% a druhé místo obsadila Změna pro Kolín se ziskem 20,24%, přičemž nejnižší pozici získala TOP 09 se ziskem 1,19%. U žen jako v předcházejících volbách zvítězila Změna pro Kolín se ziskem 32,21%, zatímco nejnižší pozici obsadily tradiční levicové strany KSČM a ČSSD se shodným ziskem 5,08%. Kompletní výsledky komunálních voleb v roce 2018 jsou zpracovány v Grafu 8. Z porovnání výsledků voleb v roce 2014 a 2018 u mužů vyplývá výrazná proměna v umístění mezi ČSSD a hnutím ANO 2011, neboť v roce 2018 se muži výrazně odklonili od ČSSD a jejich hlasy získalo hnutí ANO 2011, což

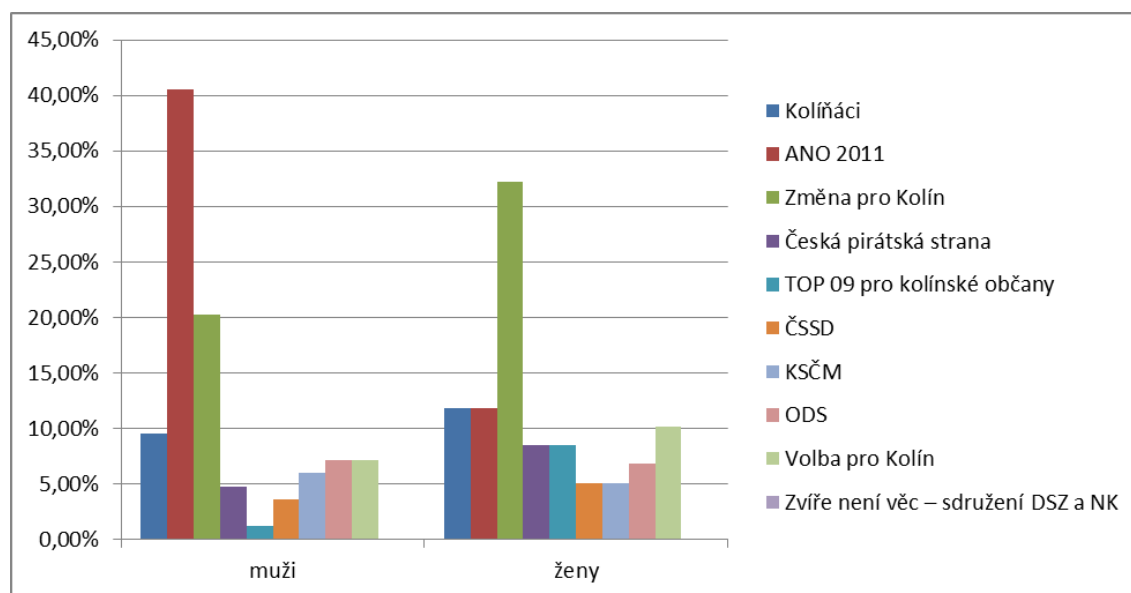
potvrzuje i výsledek dotazníkového šetření, že muže při rozhodování ve volbách nejvíce ovlivňuje celostátní politika. Volební chování žen bylo v roce 2018 s výjimkou hnutí ANO 2011 orientováno především na pravicové strany.

Graf 7 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle pohlaví

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

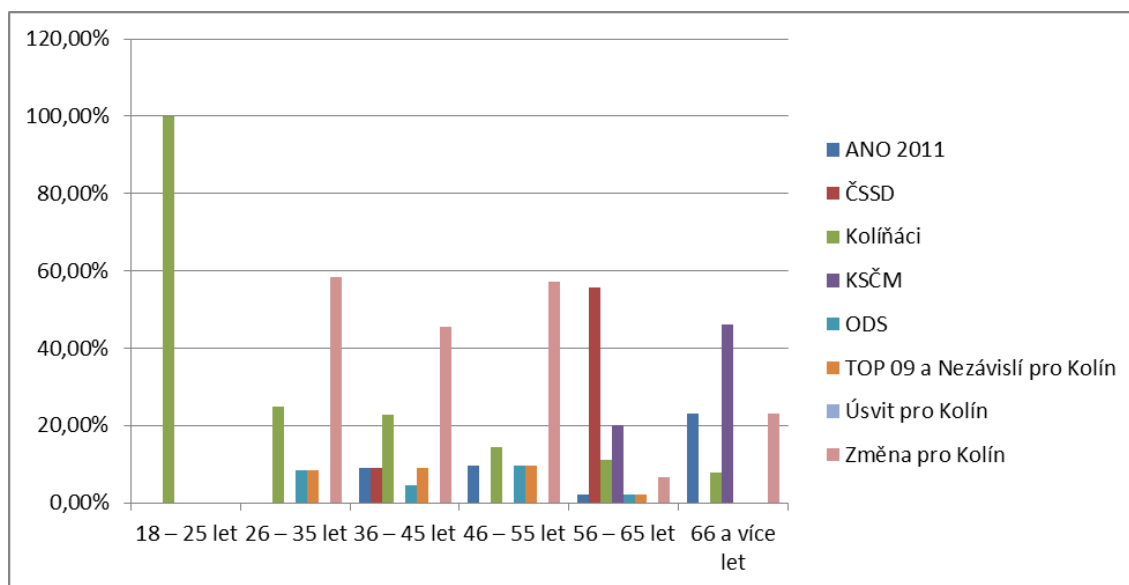
Graf 8 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle pohlaví

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

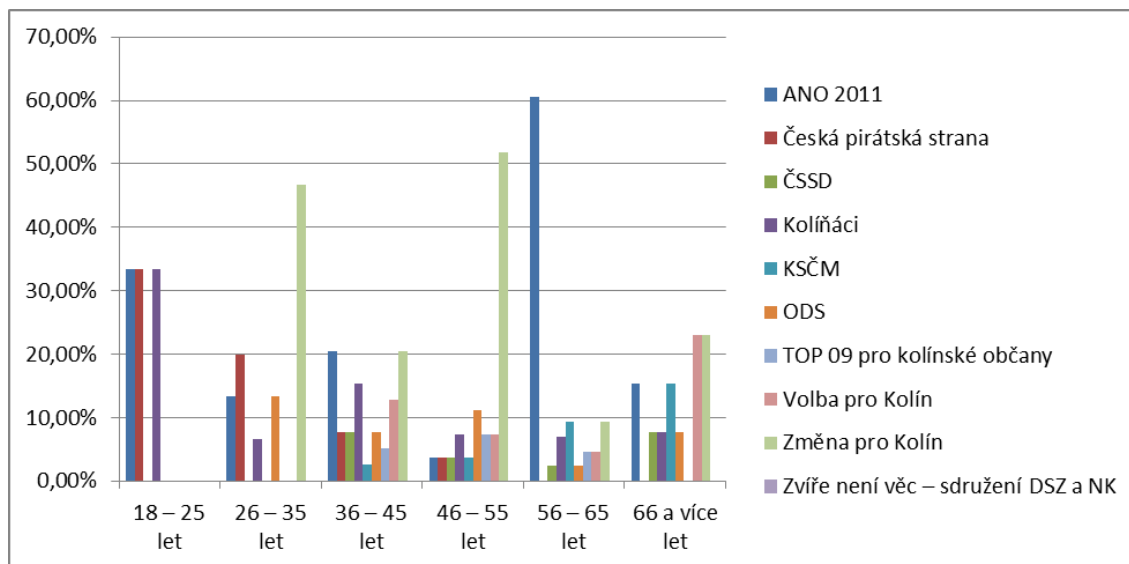
Volba politických subjektů v komunálních volbách v roce 2014 podle věkových kategorií je znázorněna Grafem 9, z něhož vyplývá, že respondenti ve věkové skupině 18 – 25 let volili pouze místní uskupení s názvem Kolíňáci se ziskem 100%. Ve třech následujících věkových skupinách zvítězila Změna pro Kolín, která získala ve věkové skupině 26 – 35 let 58,34 %, ve věkové skupině 36 – 45 let 45,45% a ve věkové skupině 46 – 55 let 57,15%. Ve věkové skupině 56 – 65 let bylo zaznamenáno vítězství ČSSD se ziskem 55,56%, ovšem ve věkové skupině 66 a více let zvítězila KSČM se ziskem 46,15%. Respondenti v prvních dvou věkových skupinách do 35 let volili pouze místní uskupení s pravicovým zaměřením a tradiční pravicové strany. Pravicové zaměření respondentů převládalo i v následujících věkových skupinách od 36 let do 55 let, ale ve zbývajících věkových skupinách od 56 a více let již převládala volba levicových stran. Výsledky dotazníkového šetření v komunálních volbách v roce 2018 jsou znázorněny Grafem 10, z něhož je zřejmá volba pravicových stran ve věkové skupině 18 – 25 let, přestože strany získaly shodné rozložení sil. Rovněž ve věkové skupině 26 – 35 let převládala volba pravicových stran s vítězstvím uskupení Změna pro Kolín se ziskem 46,67%. Pravicově zaměřeni respondenti výrazně převládali i ve věkové skupině 36 – 45 let, přestože o první místo se dělila Změna pro Kolín s hnutím ANO 2011 se shodným ziskem 20,52%. Výrazná převaha pravicových stran byla zaznamenána ve věkové skupině 46 – 55 let, kde s 51,86% zvítězila Změna pro Kolín, zatímco respondenti věkové skupiny 56 – 65 let volili převážně hnutí ANO 2011 se ziskem 60,46%. Zajímavého výsledku dosáhla věková skupina 66 a více let, kde překvapivě zvítězila pravicově zaměřená místní uskupení, přestože shodného zisku ve výši 15,38% získala KSČM společně s hnutím ANO 2011. Výsledky dotazníkového šetření potvrzují teorii volebního chování ve strukturální souvislosti, jen s výjimkou věkové skupiny 66 a více let v roce 2018, podle které mladší voliči inklinují k pravicovým stranám, zatímco starší voliči volí strany levicové, od kterých očekávají sociální zabezpečení.

Graf 9 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle věku

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 10 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle věku

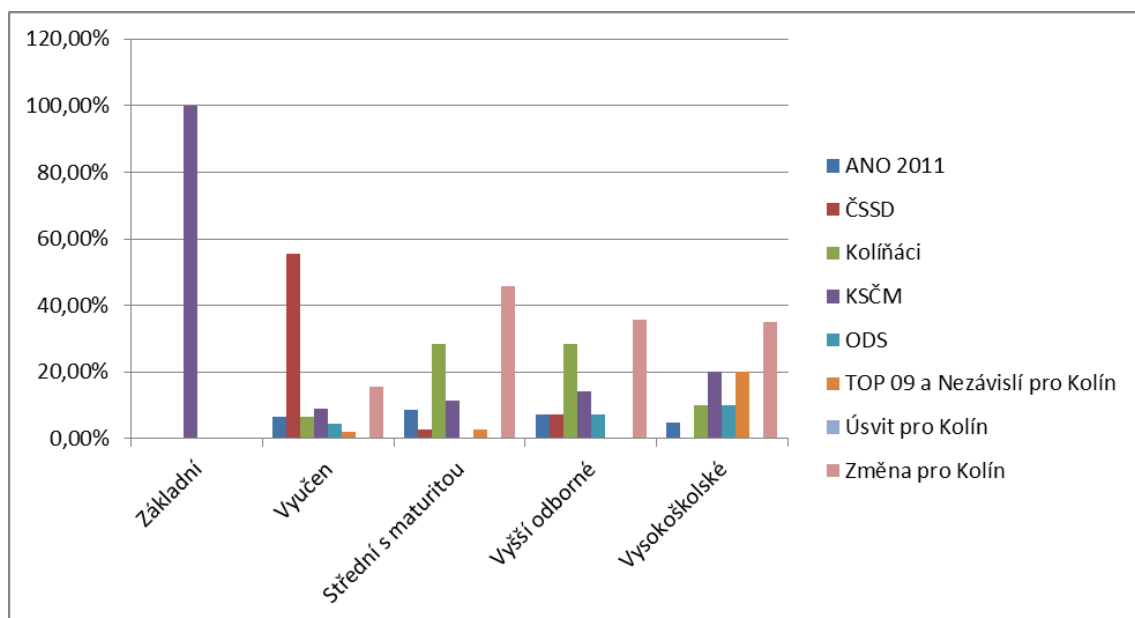

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Mezi významné faktory ovlivňující volební chování obyvatel náleží i vzdělání, podle něhož jsou na základě dotazníkového šetření v Grafu 11 zobrazeny výsledky voleb v roce 2014. Výsledné hodnocení respondentů ve volbách v roce 2014 je v souladu s teorií volebního chování, podle níž voliči s nižším vzděláním volí především levice a voliči s vyšším vzděláním preferují volbu pravice. Graf 11 teorii potvrzuje, neboť respondenti se základním vzděláním volili KSČM se ziskem 100% a u vyučených respondentů vítězila ČSSD se ziskem 55,55%. Respondenti s vyšším vzděláním

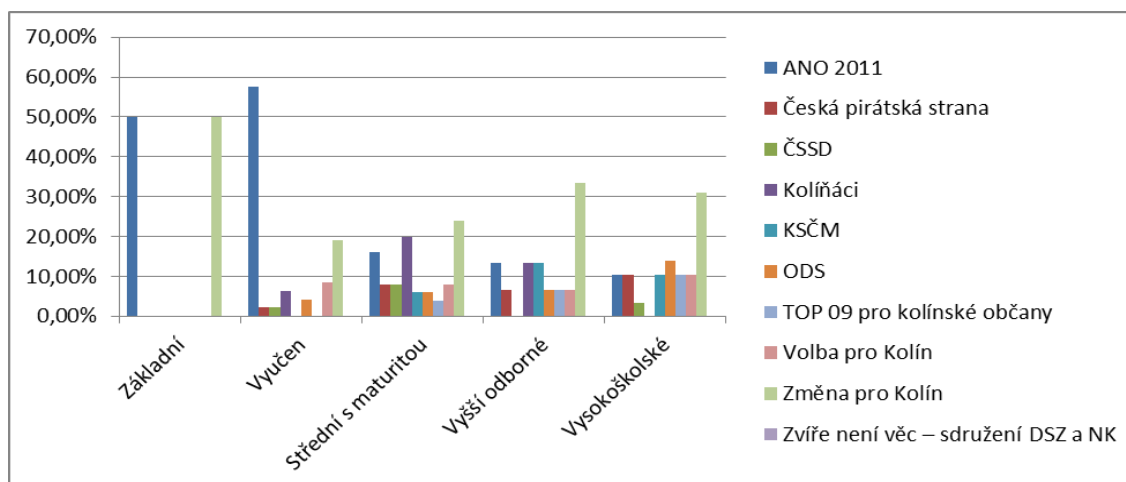
upřednostňovali místní politické subjekty s pravicovým zaměřením, neboť Změna pro Kolín zvítězila nejen u respondentů se středním vzděláním s maturitou se ziskem 45,71% a s vyšším odborným vzděláním se ziskem 35,72%, ale i s vysokoškolským vzděláním se ziskem 35%. Zajímavých výsledků bylo dosaženo u vysokoškolsky vzdělaných respondentů, kteří volili KSČM s poměrně vysokým ziskem 20%, přestože jednoznačně preferovali volbu nejen místních subjektů, ale zároveň volili i tradiční pravicové strany TOP 09 se ziskem 20% a ODS se ziskem 10%. Výsledky komunálních voleb v roce 2018 podle vzdělání znázorňuje Graf 12, který potvrzuje odklon respondentů se základním vzděláním od levice, neboť o vítězství se shodně dělí Změna pro Kolín a hnutí ANO 2011 se shodným ziskem 50%. Vyučení respondenti jednoznačně preferovali volbu hnutí ANO 2011 se ziskem 57,44%, zatímco u respondentů se středním vzděláním s maturitou vítězila Změna pro Kolín se ziskem 24%. Změna pro Kolín obsadila první místo i u respondentů s vyšším odborným vzděláním a vysokoškolským vzděláním, kteří ve volbách v roce 2018 upřednostňovali především volbu pravice.

Graf 11 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle vzdělání

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 12 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle vzdělání

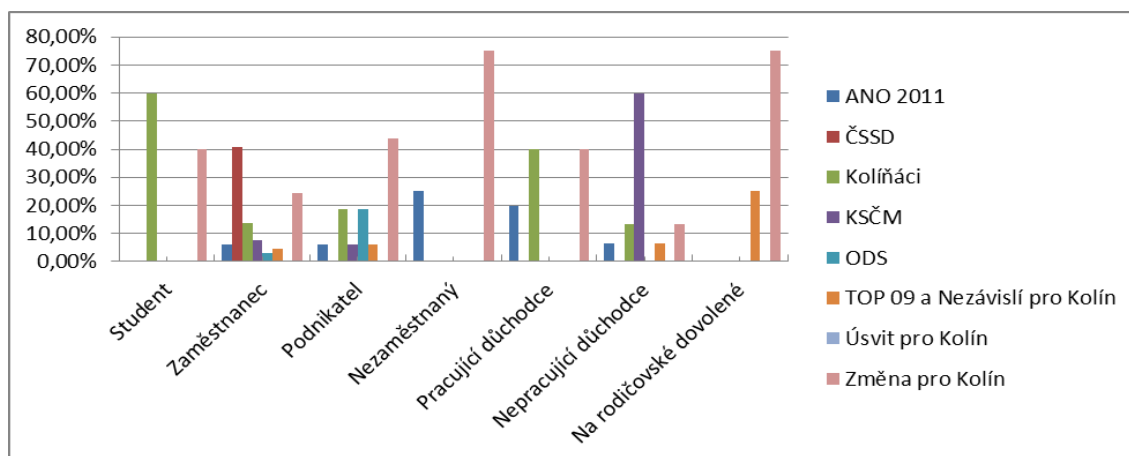

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

K rozhodujícím faktorům volebního chování patří i ekonomické postavení voličů. Z výsledků dotazníkového šetření byl vypracován Graf 13, který znázorňuje volbu respondentů v komunálních volbách v roce 2014. Graf 13 dokazuje, že studenti volili pouze místní uskupení, zatímco u zaměstnaných respondentů zvítězila ČSSD se ziskem 40,90%. Změna pro Kolín zvítězila nejen u podnikatelů, kteří preferovali především pravici, ale i u respondentů na rodičovské dovolené, kteří zároveň volili i TOP 09. Překvapivých výsledků bylo dosaženo u nezaměstnaných respondentů, u nichž zvítězila Změna pro Kolín se ziskem 75%, zatímco hnutí ANO 2011 získalo 25%. Pracující důchodci rovněž volili s výraznou převahou místní politické subjekty, zatímco u nepracujících důchodců jednoznačně vítězila KSČM se ziskem 60%. Graf 14 znázorňuje výsledky komunálních voleb v roce 2018, z nichž je zřejmý vzestup hnutí ANO 2011 v porovnání s volbami v roce 2014. Překvapivého výsledku bylo dosaženo u studentů, u nichž sice zvítězila pravice, ale zároveň 14,29% studentů volilo hnutí ANO 2011. U zaměstnaných respondentů jednoznačně zvítězilo hnutí ANO 2011 se ziskem 40,90%. Z porovnání výsledků voleb z roku 2014 a z roku 2018 vyplývá pravděpodobný přesun voličů od ČSSD k hnutí ANO 2011, neboť v roce 2014 volilo ČSSD 40,90% zaměstnaných a hnutí ANO 2011 6,06% zaměstnaných respondentů, zatímco v roce 2018 ČSSD volilo pouhých 4,55% zaměstnaných, ale hnutí ANO 2011 již 40,90% zaměstnaných. Podnikatelé volili především pravici, neboť první místo obsadila Změna pro Kolín se ziskem 37,5%, ale úspěch byl zaznamenán i u ODS se ziskem 16,67%. V porovnání s rokem 2014 bylo dosaženo překvapivého výsledku u

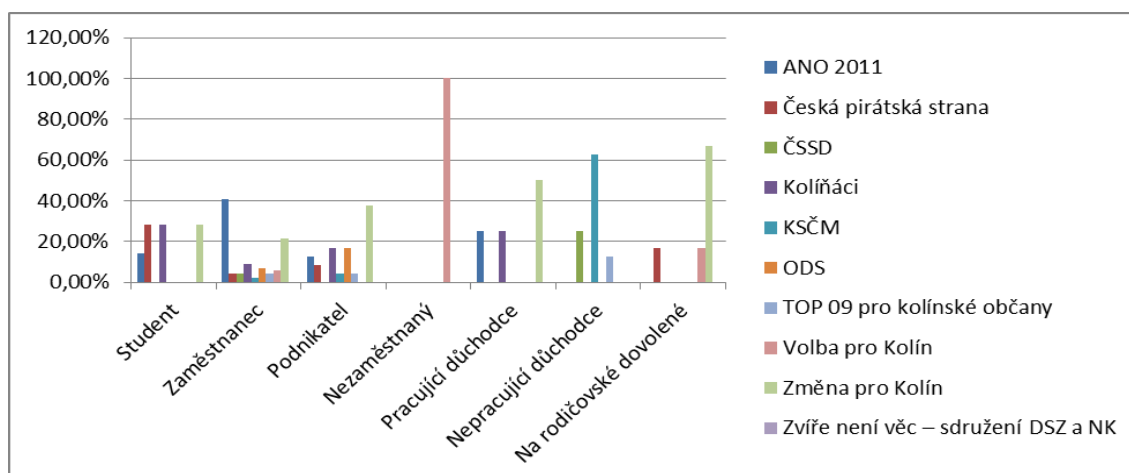
nezaměstnaných respondentů, u kterých zvítězila Volba pro Kolín se ziskem 100%. Místní politické subjekty s pravicovým zaměřením volilo i 75% pracujících důchodců, přestože zbývajících 25% volilo hnutí ANO 2011, zatímco u nepracujících důchodců zvítězila volba KSČM se ziskem 62,5%. U respondentů na rodičovské dovolené byla prokázána volba pouze pravice, což dokládá i vítězná Změna pro Kolín se ziskem 66,66%. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že v komunálních volbách v roce 2018 hnutí ANO 2011 nevolili pouze respondenti na rodičovské dovolené, nezaměstnaní a nepracující důchodci.

Graf 13 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2014 podle ekonomického postavení (v %)

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

Graf 14 Volba politického subjektu v komunálních volbách v roce 2018 podle ekonomického postavení (v %)

Zdroj: zpracování vlastní dle dotazníkového šetření

10 Závěr

Diplomová práce se věnovala především problematice volebního chování obyvatel města Kolína, které bylo analyzováno v rámci průběhu komunálních voleb do Zastupitelstva města Kolín v letech 2010, 2014 a 2018. Součástí práce jsou nejen výsledky a zhodnocení komunálních voleb v Kolíně ve zmiňovaných letech, ale rovněž nastínění předvolební situace ve městě a představení místních politických subjektů, které byly zvoleny v posledních komunálních volbách v roce 2018 do městského zastupitelstva. Z místních politických subjektů byli rovněž představeni místní političtí představitelé, kteří v rámci stranických cílů a programů mají zásadní podíl na rozhodování o rozvojových aktivitách města. Prioritním cílem diplomové práce bylo charakterizovat volební chování obyvatel města Kolína v rámci komunálních voleb do městského zastupitelstva, a zároveň odhadnout faktory, které nejvíce přispívají k volebnímu rozhodování občanů. Ke splnění cíle diplomové práce byla provedena analýza volebního chování na základě dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo sice 250 respondentů, ovšem 33 respondentů dotazník neodevzdalo a 34 respondentů nemělo trvalé bydliště v Kolíně. Z toho důvodu k výzkumu volebního chování byla použita data jen 183 respondentů, a tudíž výsledky hodnoceného dotazníkového šetření lze považovat pouze za orientační. Předmětem výzkumu bylo zhodnocení volebního chování na základě pohlaví, věku, vzdělání a ekonomického postavení voličů.

Analýza volebního chování na základě faktoru pohlaví dokládá převahu volby levice u mužů v roce 2014, zatímco volba v roce 2018 byla ve znamení výrazného odklonu od levice k hnutí ANO 2011, které nelze po stránce ideologické blíže identifikovat, neboť v současné době hnutí ANO 2011 vystupuje především jako levice, přestože své zaměření samotné hnutí považuje vždy podle právě vyplývající situace, tudíž někdy za středové, ale jindy i za pravicové. K objasnění zcela odlišné volby mužů v roce 2018 jednoznačně přispívá volební rozhodování, neboť muži preferovali především ovlivnění celostátní politikou. Přičemž ženy ve volbách v roce 2014 i 2018 jednoznačně prokázaly pravicové zaměření, neboť v obou letech preferovaly volbu především místních uskupení, což potvrzují i výsledky dotazníkového šetření v oblasti volebního rozhodování, ve kterém ženy za největší ovlivnění považovaly volební program a osobnost lídra kandidátky. Výsledky dotazníkového šetření jednoznačně prokazují, že

faktor pohlaví přispíval k ovlivnění volebního chování kolínských obyvatel v komunálních volbách ve zmiňovaných letech.

Z hodnocení volebního chování na základě faktoru věku voličů v roce 2014 vyplývá, že všechny věkové skupiny od 18 let až do 55 let preferovaly především místní politická uskupení, což potvrzuje spokojenost kolínských občanů s vývojem rozvoje města pod vedením městského zastupitelstva. Zcela odlišné výsledky byly zaznamenány ve volbách v roce 2018, v nichž hnutí ANO 2011 bylo voleno všemi věkovými skupinami obyvatel. U nejstarších občanů výsledky dotazníkového šetření neočekávaně vykázaly výrazný odklon od levice a následnou volbu místních uskupení i ODS. Z provedeného hodnocení dat z dotazníkového šetření na základě faktoru věku lze považovat věk respondentů za ovlivňující faktor volebního chování.

Provedená analýza volebního chování na základě faktoru dosaženého vzdělání prokázala v komunálních volbách v roce 2014 relativní shodu s teorií o ovlivnění volebního chování sociálně-ekonomickými hodnotami, na jejichž základě dochází k rozdělení na politickou levici a pravici, kdy dělnické strany volí především KSČM a ČSSD, střední třída liberální strany a vyšší třídy volí především konzervativní strany. Z analýzy vyplývá výrazná podpora KSČM u voličů se základním vzděláním a u vyučených voličů podpora ČSSD. Obyvatelé Kolína se středním vzděláním výrazně preferovali volbu místních politických subjektů. Zcela odlišné výsledky potvrdila analýza u komunálních voleb v roce 2018, v nichž výrazně posílilo hnutí ANO 2011. Zajímavých výsledků bylo dosaženo u respondentů se základním vzděláním, kteří se shodným podílem zastoupení volili pouze Změnu pro Kolín a hnutí ANO 2011, zatímco v předcházejících volbách volili pouze KSČM. Výrazná proměna výsledků byla zaznamenána u vyučených voličů, u nichž zvítězilo hnutí ANO 2011, přičemž v předešlých volbách s téměř shodným výsledkem zvítězila ČSSD. Provedená analýza z dotazníkového šetření prokázala ovlivnění volebního chování obyvatel Kolína i na základě faktoru dosaženého vzdělání respondentů.

Hodnocení výsledků podle faktoru ekonomického postavení voličů prokázalo, že v komunálních volbách v roce 2014 studenti, podnikatelé, nezaměstnaní, pracující důchodci i obyvatelé na rodičovské dovolené preferovali volbu místních politických subjektů. Výjimku tvořili zaměstnaní respondenti, kteří převážně volili ČSSD a

nepracující důchodci, jež podle očekávání, výrazně preferovali volbu KSČM. Na základě faktoru ekonomického postavení v komunálních volbách v roce 2018 u voličů na rodičovské dovolené a pracujících důchodců zvítězila Změna pro Kolín. Zajímavého výsledku bylo dosaženo ve skupině nezaměstnaných voličů, kde se ziskem 100% zvítězila Volba pro Kolín. ODS a TOP 09 nejvýrazněji podporovali podnikatelé, kteří ovšem upřednostňovali volbu místních uskupení. Neočekávaných výsledků bylo dosaženo u studentů, kteří sice volili místní uskupení, ovšem překvapivě vyjádřili podporu i hnutí ANO 2011 s poměrně výrazným zastoupením. Nepracující důchodci očekávaně volili levice s výraznou podporou KSČM i ČSSD, ovšem i s volbou TOP 09. Vítězství hnutí ANO 2011 bylo prokázáno pouze u zaměstnaných voličů, u nichž v předcházejících volbách zvítězila ČSSD. V komunálních volbách v roce 2018 hnutí ANO 2011 nebylo voleno pouze voliči na rodičovské dovolené, nezaměstnanými a nepracujícími důchodci. Z provedené analýzy dotazníkového šetření vyplývá, že ekonomické postavení respondentů rovněž přispívá k ovlivnění volebního chování v komunálních volbách v Kolíně.

V rámci výzkumu volebního chování provedeného na základě dotazníkového šetření bylo v komunálních volbách v Kolíně v roce 2014 i 2018, vzhledem k vykázaným rozdílům ve výsledcích, prokázáno, že hodnocené stanovené faktory pohlaví, věk, vzdělání i ekonomické postavení respondentů přispívají k ovlivnění volebního chování, čímž bylo dosaženo předem stanoveného cíle diplomové práce. Z provedeného výzkumu bylo zároveň zjištěno, že výsledky komunálních voleb v roce 2014 víceméně odpovídaly klasickým předpokladům teorie volebního chování, zatímco výsledky komunálních voleb v roce 2018 byly v jistém rozporu s teorií volebního chování, k čemuž přispěla výrazná a zcela nepředvídatelná podpora hnutí ANO 2011. Na základě doložených skutečných výsledků komunálních voleb v politickém životě v Kolíně dominují především místní politické subjekty, které o rozvoji města rozhodují již třetí volební období. Z volebních výsledků rovněž vyplývá jistá proměna komunální politiky v Kolíně, neboť nejen vítězná Změna pro Kolín si uvědomila, že voličům je třeba se věnovat celé volební období, což kolínští obyvatelé svou volbou nejen ocenili, ale především dokázali odmítnout populistické návrhy a sliby.

11 Seznam použitých zdrojů

11.1 Publikace a odborná literatura

BALÍK, Stanislav. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: Koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994 – 2006*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

BLAŽEK Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze Nakladatelství Karolinum. 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing. 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

DAHL, Robert, Alan. *Demokracie a její kritici*. Praha: VICTORIA PUBLISHING. 1995. 349 s. ISBN 80-85605-81-3.

DAMBORSKÝ, Milan. *Základní východiska regionálního rozvoje* In: WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kolektiv autorů. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde Praha. 2008. 474 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

FIALA, Petr, STRMISKA, Maxmilián. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal, 1998. 264 s. ISBN 80-85947-31-5.

HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír. *Fenomén Demokracie*. In: HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír. *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. Brno: Masarykova univerzita v Brně Mezinárodní politologický ústav. 2003. 379 s. ISBN 80-210-3195-6.

JEŽEK, Jiří. *Aktuální témata regionálního rozvoje*. In: WOKOUN, René, MALINOVSKÝ, Jan, DAMBORSKÝ, Milan, BLAŽEK, Jiří a kolektiv autorů. *Regionální rozvoj (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde Praha. 2008. 474 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

KLÍMA, Michal. *Od totality k defektní demokracii: Privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Praha: Sociologické nakladatelství. 2015. 364 s. ISBN 978-80-7419-139-8.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva Zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: DOPLNĚK. 2006. 96 s. ISBN 80-7239-193-3.

LINEK, Lukáš a LYONS, Pat. *Dočasná stabilita? Volební podpora politických stran v České republice v letech 1990 – 2010*. Praha: Slon. 2013. 220 s. ISBN 978-80-7419-160-2.

MAREŠ, Miroslav. *Polyarchie*. In: HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír. *Demokracie Teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřátelé a perspektivy demokracie*. Brno: Masarykova univerzita v Brně Mezinárodní politologický ústav. 2003. 379 s. ISBN 80-210-3195-6.

MATĚJŮ, Petr, VLACHOVÁ, Klára. *Krystalizace politických postojů, politického spektra a role hodnot ve volebním rozhodování*. In: MATĚJŮ, Petr, VLACHOVÁ, Klára & AL. *Nerovnost, spravedlnost, politika: Česká republika 1991 – 1998*. Praha: Sociologické nakladatelství. 2000. 402 s. ISBN 80-85850-82-6.

NOVÁK, Miroslav. *Systémy politických stran Úvod do jejich srovnávacího studia*. Praha: Sociologické nakladatelství. 1997. 275 s. ISBN 80-85850-22-2.

PROROK, Vladimír, LISA, Aleš. *Politologie*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2003. 224 s. ISBN 80-86473-31-7.

VLACHOVÁ Klára. *Sociologické texty: Stranická identifikace v České republice*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 2000. 33 s. ISBN 80-85950-81-2.

VLACHOVÁ, Klára a HÄUBERER, Julia. *Volební chování sociálních tříd*. In: LINEK, Lukáš. *Voliči a volby 2010*. Praha: Slon. 2012. 254 s. ISBN 978-80-7419-110-7.

VODIČKA, Karel, CABADA, Ladislav. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 352 s. ISBN 80-7178-718-3.

WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj a jeho management v České republice*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica. 2007. 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

11.2 Legislativní dokumenty

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2019-05-15]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 248/2000 Sb. [online]. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

Zákon č. 491/2001 Sb. [online]. [cit. 2019-09-02]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491#f2263464>

11.3 Internetové zdroje

AKTUÁLNĚ, ANO 2011 - politické hnutí. [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: https://www.aktualne.cz/wiki/politika/politicke-strany/ano-2011-politicke-hnuti/r~i:wiki:4007/?fbclid=IwAR1bH0xwFasUqNgCBhNX7On2D_YEY3KZohOSKjT0sqd2ICaTmfZAIMSfxWc

AKTUÁLNĚ, Kolín [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-a-mesta/kolin/r~96009038048411e49c2f0025900fea04/?fbclid=IwAR0wkoLDHJohglbnn__sV3NXcTUyd-69ZDYI9Vz1vefDJKYhz8stCQcOt0M

AKTUÁLNĚ, Nemocnice Kolín [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/oblastni-nemocnice-kolin/r~8c5798d209fd11e4bd55002590604f2e/>

BAN. Kolín nakonec povede koalice, starostou zůstává Vít Rakušan. *Česká televize ČT24*. [online]. 2018 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2620493-kolin-nakonec-povede-koalice-starostou-zustava-vit-rakusan?fbclid=IwAR1EsnngmfUdcnZIIhpZHhQYzvqWB-9ZZQsw7O81YYD831w15E2Ems2tgdic>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická ročenka města Kolín [online]. (PDF) [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917724/13006619219.pdf/511e84ac-58e7-4a86-9621-24975ecdc102?version=1.0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Charakteristika okresu Kolín [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kolin

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Veřejná databáze Tab. 111 Obyvatelstvo podle pohlaví a podle druhu pobytu, státního občanství, způsobu bydlení, národnosti a náboženské víry v obci. [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z WWW: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&vyhltext=&zo=N&krok=5&z=T&f=TABULKA&nahled=N&sp=N&nuid=&zs=&skupId=&verze=-1&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_null_null_&str=v125&rouska=true&clsp=null&katalog=30814&pvoch=&u=v125__VUZEMI__43__533165&pvo=OTOB111

FACEBOOK. Volba pro Kolín. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.facebook.com/volbaprokolin/posts/584635735246688>

FIALA Luděk. KSČM. Novinky [online]. 2010 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: https://www.novinky.cz/tema/clanek/kscm-40095624?fbclid=IwAR2LGMAcr_5VWeQRX2B_5sOCnEh3L6UMYAgsfKMc5F238YlIh4kaQIVZns

GEOGRAFICKÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ HLASOVÁNÍ [online]. [cit. 2020-03-12]. Dostupné z WWW: <http://old.gis.zcu.cz/studium/dbg2/Materialy/html/ch11s02.html?fbclid=IwAR1awce7y4tkctEn1caP6VXYqSM8TbnPlsRRGsCmFIOWGEYQFzxqSPPLYQM>

HOLAKOVSKÝ Milan. Slova padající na politické scéně v Kolíně má zhodnotit policie. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-01] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/slova-padajici-na-politicke-scene-v-koline-ma-zhodnotit-policie-20200108.html?fbclid=IwAR3C8S-iAx7MjDbroICA_O72wy-ozQbz-FBbsmipwuQRIWuZfwl8g88wnp4

HOLAKOVSKÝ Milan. Slova padající na politické scéně v Kolíně má zhodnotit policie. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-01] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/slova-padajici-na-politicke-scene-v-koline-ma-zhodnotit-policie-20200108.html?fbclid=IwAR3C8S-iAx7MjDbroICA_O72wy-ozQbz-FBbsmipwuQRIWuZfwl8g88wnp4

HOTELY. Hotely a ubytování Kolín. [online]. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.hotely.cz/kolin/mesto/?fbclid=IwAR3eeKIpf1VkxoUW-itUs_3D02x-8MvXd4RTRDcjwvtsAZVAHti7DdGZLvA

Institut politického marketingu. 2015. *Slovník politického marketingu: Volební chování*. [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <http://politickymarketing.com/glossary/volebni-chovani>

KMOCHŮV KOLÍN. O festivalu. [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <http://www.kmochuvkolin.cz/o-festivalu/>

KOLÍN. Koalice tří stran podepsala dohodu. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: http://www.kolin.cz/Koalice-tri-stran-podepsala-dohodu?fbclid=IwAR2RMLI3wqhzSWSBD__UX796UEOzYQsUDXEnwZzw4UfsZFrIL3z2XkXujw8

KOLÍN. Místostarostka Iveta Mikšíková a její pole působnosti. [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: http://www.kolin.cz/mistostarostka-iveta-miksikova-a-jej-pole-pusobnosti?fbclid=IwAR0OnDLdwlIr_eaG6mo5yTgfHMLFalnuI_6mdjBKrKL4Dcqki vJakAFzigo

KOLÍŇÁCI, Kdo jsou Kolíňáci. [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.kolinaci.cz/o-nas/>

KOLÍŇÁCI, Program. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.kolinaci.cz/program/?fbclid=IwAR1D22mkaJUuo5jrdO53oxvRIfmSkYR xV1gWaZpRDkLzCDNXRM30431p9Kw>

Kolíňští zastupitelé zvolili novou radu a vedení města. *Svoboda*. [online]. 2018 [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: http://www.svoboda.info/zpravy/kolin/kolinsti-zastupitele-zvolili-novou-radu-a-vedeni-mesta/?fbclid=IwAR1tbBi609W8LfgDax286d9ZN8151-f2M_0BcJMwqSNJiCE5vwk2Db9Ipuk

KSČM. Chceme zrušit lustrační zákon. Je nepotřebný! [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: https://www.kscm.cz/cs/aktualne/aktuality/chceme-zrusit-lustracni-zakon-je-nepotrebny?fbclid=IwAR3nUzo0eAtjfdLQDgxKxz_vdhW6pu3WIKYKp8tAk9Wapop NYpg6wJKzIlg

KSČM. Kdo jsme a co chceme. [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.kscm.cz/cs/nase-strana/kdo-jsme/kdo-jsme-co-chceme>

MARTINKOVÁ Jana. Ceny i jízdní řády Městské hromadné dopravy v Kolíně se nezmění. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-01-20] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/ceny-i-jizdni-rady-mhd-v-koline-se-nezmeni-20200113.html?fbclid=IwAR1ab0V8qw_L6ENgZ9TOjagw7l0rHCQkYDc9HgABHts1SSj1UBUKPeLdACY

MARTINKOVÁ Jana. Strany a hnutí už finišují s kandidátkami do komunálních voleb. *Kolínský deník* [online]. 2020 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/strany-a-hnuti-uz-finisuji-s-kandidatkami-do-komunalnich-voleb-20180524.html?fbclid=IwAR04mynchoI51bYn4ztEd97o4RQT1Kh03VACyhOcpObPJF0CtYAiKJrfWro

MĚSTO KOLÍN, Geografické informace [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/geograficke-informace/>

MĚSTO KOLÍN, Partnerská města [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/partnerska-mesta/>

MĚSTSKÉ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ SLUŽBY. Domov pro seniory ul. Nad Zastávkou [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mszs.cz/sluzby/ul-nad-zastavkou/>

MĚSTSKÉ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNÍ SLUŽBY. Pečovatelská služba [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mszs.cz/pecovatelska-sluzba/>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Historie [online]. [cit. 2019-09-07]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/historie/>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Chrám sv. Bartoloměje [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08166-chram-sv-bartolomeje.html>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Kapucínský klášter [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08174-kapucinsky-klaster.html>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Podnikatel [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/podnikatel/>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Radnice [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08167-radnice.html>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Souhrn informací o MěÚ [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <http://www.mukolin.cz/cz/obcan/informace-meu/souhrn-informaci-o-meu/>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Synagoga [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/navstevnik/kulturni-pamatky-a-prohlidkove-trasy/08169-synagoga.html>

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Školka a jesle: Kolín, Havlíčkova 425 [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <http://www.mukolin.cz/cz/obcan/skolstvi/predskolni-zarizeni/08229-skolka-a-jesle-kolin-havlickova->

425.html?fbclid=IwAR39iumdi90B_Sk6eiMbz-1jACuu9fn2c9irvKaEGWvAf2Iemb1homsafgk

MĚSTSKÝ ÚŘAD KOLÍN, Základní informace [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z WWW: <https://www.mukolin.cz/cz/o-meste/zakladni-informace/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Nezaměstnanost - měsíční [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mpsv.cz/mesicni>

Nový šéf hnutí STAN Rakušan v červnu skončí jako starosta Kolína, radním i zastupitelem zůstane. *iRozhlas*. [online]. 2019 [cit. 2020-02-04]. Dostupné z WWW: <http://irozhl.as/9gz>

PRŮVODCE PRO OBČANY MĚSTA KOLÍNA. [online]. 2019, zvláštní vydání. [cit. 2020-02-01] Dostupný z WWW: https://www.mukolin.cz/prilohy/Zpravodaj/156/31pruvodce_pro_obcany.pdf

REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. Kolín [online]. [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/533165-kolin>

SENECURA. Jistota a kvalita od předního poskytovatele péče [online]. [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <https://senecura.cz/o-nas/>

STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. Vít Rakušan. [online]. [cit. 2020-02-09]. Dostupné z WWW: https://www.vitrakusan.cz/zivotopis/?fbclid=IwAR3pmpRHPBwUj6yu0wZu36K8E9PaG_1UIagt0To_diuQZBHd7LOiJ7VJ3Pk

SUCHÁČEK, J. *Regionální vývoj v České republice po roce 1990: reformace či deformace?* [online]. *Ekonomická revue*, roč. 8, č. 4, 2005, s. 37-51. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/regionalni-rozvoj.html> (ISSN 1212-3951.)

ŠTÁSTKA Jakub. Kolínskou koaliční smlouvu podepsalo 23 zastupitelů. *Kolínský deník* [online]. 2014 [cit. 2020-02-05] Dostupné z WWW: https://kolinsky.denik.cz/zpravy_region/kolinskou-koalicni-smlouvu-podepsalo-23-zastupitelu-20141109.html?fbclid=IwAR1nsIgJC5c2alMqSIn1C0F__SEjq8At24SAZSNFP8mEFzedbXu_Yh4bpgk

VLASATÁ Zuzana. Kolínská politická laboratoř aneb jak vyhrát volby a nezklamat *Deník Referendum* [online]. 2014 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: http://denikreferendum.cz/clanek/18981-kolinska-politicka-laborator-aneb-jak-vyhrat-volby-a-nezklamat?fbclid=IwAR0g-buJrQ7Ea_hqLE6OFpePy3pQQ_SscpOgfhCFgBSReiem3pKCZIsLTjg

VLASATÁ Zuzana. Rakušanova Změna pro Kolín podruhé nad šedesátí procenty. Jak je to možné? *Deník Referendum* [online]. 2018 [cit. 2020-02-03] Dostupné z WWW: <http://denikreferendum.cz/clanek/28737-rakusanova-zmena-pro-kolin-podruhe-nad->

sedesati-procenty-jak-je-to-mozne?fbclid=IwAR32mrk-t8RrpD19BRPn9ZeWiVskCI0vjXV_uavEpxuEairbd0nD4HY7tcA

VODOCHODSKÝ Ivan., KLVAČOVÁ Petra. Sociálně demografická analýza pro potřeby komunitního plánování sociálních a návazných služeb spádového území SO ORP KOLÍN [online]. (PDF) [cit. 2019-09-05]. Dostupné z WWW: http://www.mukolin.cz/prilohy/Texty/3037/38sda_orp_kolin.pdf

VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2010 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2010/kvs?xjazyk=CZ>

VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2014 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kvs?xjazyk=CZ>

VOLBY. Volby do zastupitelstev obcí 2018 [online]. [cit. 2020-02-03]. Dostupné z WWW: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kvs?xjazyk=CZ>

ZMĚNA PRO KOLÍN, Kdo jsme. [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z WWW: <https://www.zmenaprokolin.cz/o-nas/>

12 Přílohy

12.1 Příloha č. 1

Česká zemědělská univerzita v Praze

Dotazník

Faktory rozvoje města Kolín – volební chování elektorátu při volbách zastupitelstva

Bc. Marie Marková, MPA

Dobrý den,

jmenuji se Marie Marková a jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze. Ráda bych Vás požádala o pomoc při výzkumu volebního chování obyvatel Vašeho města. Z toho důvodu jsou pro mne Vaše názory a postoje velmi cenné. K řešení problémů přispívá pouze podrobná znalost místních poměrů. Na dané otázky odpovídejte podle svého uvážení, neboť na žádnou otázku neexistují obecně správné nebo nesprávné odpovědi.

Z toho důvodu Vás prosím o upřímné a pravdivé odpovědi. Výzkum je anonymní a všechny Vámi sdělené údaje jsou důvěrné, a proto budou zveřejněny jen v hromadném číselném zpracování. Zároveň Vaše informace ani názory nebudou spojovány s Vaším jménem.

Při vyplňování dotazníku zakroužkujte vhodné písmeno zvolené odpovědi.

Zároveň Vám velmi děkuji za ochotu, čas i pozornost, kterou věnujete vyplnění tohoto dotazníku.

OTÁZKY:

1. Máte trvalé bydliště ve městě Kolín?

- a) Ano
- b) Ne

Další otázky vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 1 uvedli odpověď 'Ano'

2. Zúčastnil(a) jste se voleb do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

- a) Ano
- b) Ne

3. Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 2 uvedli odpověď 'Ano'

- a) Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu
- b) Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami
- c) Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin

4. Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2018?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 3 uvedli odpověď 'Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu nebo Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami'

- a) ANO 2011
- b) ČESKÁ PIRÁTSKÁ STRANA
- c) ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ
- d) KOLÍŇÁCI
- e) KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY
- f) OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA
- g) TOP 09 PRO KOLÍNSKÉ OBČANY
- h) VOLBA PRO KOLÍN
- i) ZMĚNA PRO KOLÍN
- j) ZVÍŘE NENÍ VĚC - SDRUŽENÍ DSZ A NK

5. V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 3 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin*

- a) ANO 2011
- b) ČESKÁ PIRÁTSKÁ STRANA
- c) ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ
- d) KOLÍŇÁCI
- e) KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY
- f) OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA
- g) TOP 09 PRO KOLÍNSKÉ OBČANY
- h) VOLBA PRO KOLÍN
- i) ZMĚNA PRO KOLÍN
- j) ZVÍŘE NENÍ VĚC - SDRUŽENÍ DSZ A NK

6. Zúčastnil(a) jste se voleb do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

- a) Ano
- b) Ne

7. Jaký způsob výběru kandidátů jste použil(a) při volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 6 uvedli odpověď *Ano*

- a) Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu
- b) Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami
- c) Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin

8. Který politický subjekt jste volil(a) ve volbách do Zastupitelstva města Kolín v roce 2014?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 7 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) pouze celou jednu kandidátní listinu nebo Křížkem jsem označil(a) jednu kandidátní listinu, ale zároveň i některé konkrétní kandidáty napříč kandidujícími stranami*

- a) ANO 2011
- b) ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ
- c) KOLÍŇÁCI
- d) KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY
- e) OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA
- f) TOP 09 A NEZÁVISLÍ PRO KOLÍN
- g) ÚSVIT PRO KOLÍN
- h) ZMĚNA PRO KOLÍN

9. V případě, že jste volil(a) pouze konkrétní kandidáty, ze které kandidátní listiny jich bylo nejvíce?

Tuto otázku vyplňují pouze respondenti, kteří u otázky č. 7 uvedli odpověď *Křížkem jsem označil(a) kandidáty z různých kandidátních listin*

- a) ANO 2011
- b) ČESKÁ STRANA SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ
- c) KOLÍŇÁCI
- d) KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY
- e) OBČANSKÁ DEMOKRATICKÁ STRANA
- f) TOP 09 A NEZÁVISLÍ PRO KOLÍN
- g) ÚSVIT PRO KOLÍN
- h) ZMĚNA PRO KOLÍN

10. Je pro Vás účast u voleb do Zastupitelstva města Kolín významná?

- a) Významná
- b) Středně významná
- c) Středně nevýznamná
- d) Nevýznamná
- e) Nevím

11. Co Vás nejvíce ovlivnilo při rozhodování ve volbách?

- a) Osobní setkání s kandidátem
- b) Volební program
- c) Volební kampaň
- d) Osobnost lídra kandidátky
- e) Celostátní politika strany
- f) Názory rodiny a přátel
- g) Osobní stranické preference
- h) Jiné - doplňte

.....
.....
.....

12. Která témata pro Vás byla důležitá při rozhodování ve volbách? Byla to spíše témata spojená s místní nebo celostátní politikou?

- a) Především místní
- b) Spíše místní
- c) Kombinace místní a celostátní
- d) Spíše celostátní
- e) Jednoznačně celostátní

13. Kdy jste se rozhodl(a) pro stranu, kterou jste volil(a)?

- a) Byl jsem dlouhodobě rozhodnutý(á)
- b) Před více jak třemi měsíci před volbami
- c) V posledních dvou týdnech před volbami
- d) V posledních dvou dnech před volbami
- e) V den voleb

14. Zajímáte se o činnost Zastupitelstva města Kolín?

- a) Ano
- b) Ne

15. Jakého jste pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

16. Kolik je Vám let?

- a) 18 – 25 let
- b) 26 – 35 let
- c) 36 – 45 let
- d) 46 – 55 let
- e) 56 – 65 let
- f) 66 a více let

17. Jaký je Váš rodinný stav?

- a) Svobodný / svobodná
- b) Ženatý / vdaná
- c) Rozvedený / rozvedená
- d) Vdovec / vdova

18. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní
- b) Vyučen
- c) Střední s maturitou
- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

19. Jaké je Vaše současné ekonomické postavení?

- a) Student
- b) Zaměstnanec
- c) Podnikatel
- d) Nezaměstnaný
- e) Pracující důchodce
- f) Nepracující důchodce
- g) Na rodičovské dovolené